

Рис. 200?

347

III

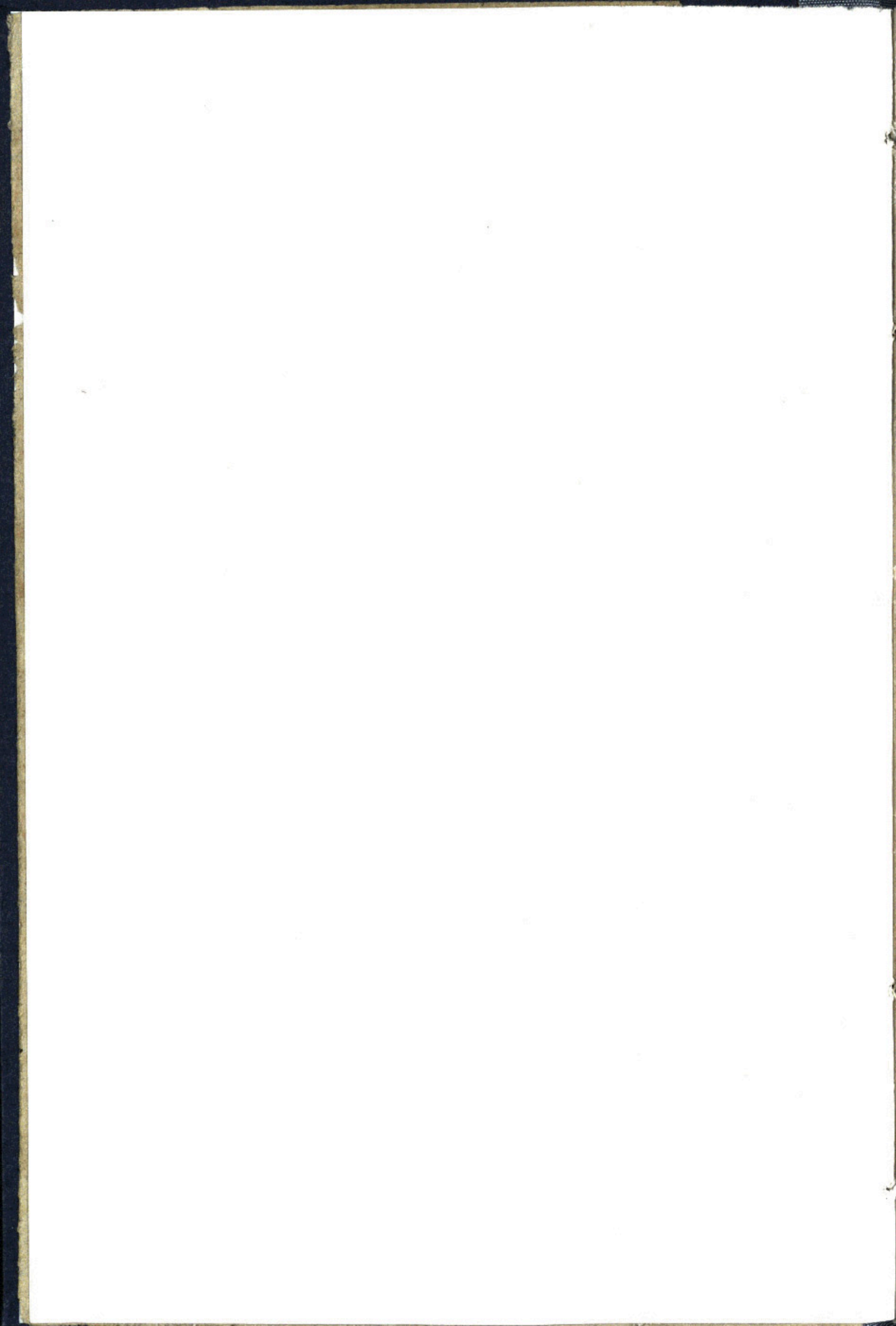
Ha

Петро. Зуманриенте.

Q

Учебное

Handwritten scribbles and marks at the bottom of the page.

P II 2023

P 19 Cp II 20.1

ГРАМАТИКА

НОВОГРЧКОГЪ ЄЗИКА

ЗА

ПОТРЕБУ ТРГОВАЧКЕ ШКОЛЕ.

Мера Димитријевић

ИЗРАДИО

печатарь Димитријевић
и

ЄВТИМІЄ АВРАМОВИЊЪ,

Професоръ Елвногрчкогъ Єзика у Гимназиі Београдској.

Прегледала и одобрила Школска Комисија.

Цѣна є 5. гроша.

М. Димитријевић

У БЕОГРАДУ,

Печатала ПРАВИТЕЛЪСТВЕНА КЊИГОПЕЧАТЊА.

1855.

~~Handwritten text, possibly a name or title, heavily obscured by a dark stain.~~

232650

Handwritten signature or name at the bottom of the page.

ПРЕДГОВОРЪ.

Ова граматика сачинѣна е за потребу трговачке школе, дакле за ону класу младежи србске, која е посвећена трговини; па зато су правила ѣзика у нѣој таква узета, која изображеніи грчкій народъ, а особито трговци овы места употребљаваю. Литератори грчки своимъ писанѣмъ приближаваю се све више и више старогрчкомъ или елинскомъ ѣзику, и до које године имаће свакій любитель грчке књижевности ту користь, да учећи ѣзикъ грчкій, или новій или старій, разуме и еданъ и другій. Задатакъ ове књиѣге нѣ да заступа овде онај вышій штиль књижевногъ грчкогъ ѣзика, нити да се приближи старомъ грчкомъ ѣзику, еръ то е посао грчки литератора, него да постави правила, съ коима се трговачкій светъ у овымъ и околнымъ местима служи, као у Пешти, Бечу, Триесту, Букурешту, Цариграду. А у колико е овај задатакъ постигнутъ, показаће време, кое е најболій судія свачему. Доста, ово е, у колико намъ е познато, прва грчка граматика, која е са изясненѣмъ србскимъ светъ угле-

дала. Србима є къ ученю новогрчкогъ єзи-
ка путь прокрченъ, а вальда ће се наћи ко-
годъ доцніє, кои ће га и болѣ очистити.
Желя є сачинителя ове граматике, да мла-
дежь србска овай грчкій єзыкъ съ охотомъ
учи, и да се покрай друге користи са сво-
іомъ єдновѣрномъ браћомъ Грцима болѣ у-
позна.

Извори, изъ кои є кнѣига ова раћена,
єсу: 1-во граматика Мишела Схинаса съ
Францускимъ изясненѣмъ, у Паризу печата-
на; 2-го граматика А. Е. Волхайма да Фон-
сека, съ немачкимъ изясненѣмъ, печатана у
Хамбургу; 3-ће граматика Н. Вамве, Профе-
сора при универзитету Атинскомъ, изяснѣ-
на грчкимъ єзикомъ и печатана у Ерму-
полу.

САДРЖАНІЄ.

ЧАСТЬ ПРВА.

О словопроизводству.

	Страна.
I. Писмена	1.
II. Ударенія	5.
А. Слогови	6.
Б. Главна правила гласоударенія.	6.
В. Премештанѣ гласоударенія	7.
III. Духъ или аспирація	8.
ЧАСТИ СЛОВА.	10.
А. Родъ	10.
Б. Брой	11.
В. Падежи	11.
Г. Склоненіе	11.
I. ЧЛЕНЪ.	11.
II. ИМЕ СУЩЕСТВИТЕЛНО.	12.
Прво склоненіе	12.
Друго склоненіе	17.
Треће склоненіе	23.
III. ИМЕ ПРИЛАГАТЕЛНО.	36.
А. Сравненіе прилагателны	49.
Б. Образованѣ степеня прилагателны	49.
IV. ИМЕ БРОИТЕЛНО	52.
А. Основна	53.
Б. Редна	56.
В. Умложителна	57.

	Страна.
V. МЕСТОИМЕНІЯ	59.
А. Лична	59.
Б. Присвоителна	63.
В. Показателна	68.
Г. Односителна ,	71.
Д. Вопросителна	74.
Е. Повраћателна	77.
Ж. Неопредѣлена	81.
VI. ГЛАГОЛЬ	84.
А. Залогъ	84.
Б. Наклоненіе	85.
В. Време	86.
Г. Лице	87.
Д. Брой	87.
Е. Спрезанѣ	87.
Спрезанѣ глагола <i>εἶμαι</i> есамъ	87.
Спрезанѣ спомаг. глагола <i>ἔχω</i> имамъ	89.
Спрезанѣ " " <i>θέλω</i> оѣу	90.
Прво спрезанѣ	94.
а.) Залогъ дѣйствителный првогъ спрезаня	94.
Образованѣ времена дѣйствит. глагола	96.
б.) Залогъ страдателный првогъ спрезаня	99.
Образованѣ времена страдат. глагола	102.
Друго спрезанѣ	106.
Првый редъ	107.
а.) Залогъ дѣйствителный другогъ спрезаня	107.
Другій редъ	109.
Трекій редъ	112.
б.) Залогъ страдателный другогъ спрезаня	
првогъ реда	115.
Залогъ страдателный другогъ спрезаня	
другогъ реда	118.
Залогъ страдателный другогъ спрезаня	
трекегъ реда	122.

	Страна.
НЕПРАВИЛНИ ГЛАГОЛИ	128.
VII. НАРЪЧИЕ	136.
А. Времена	136.
Б. Местна	137.
В. Качествена	137.
Г. Количествена	137.
Д. Неопредѣлена	138.
VII. ПРЕДЛОГЪ	140.
IX. САЮЗЪ.	142.
А. Саюзни	143.
Б. Делеѣи	143.
В. Условни	143.
Г. Узрочни	143.
Д. Заключителни	143.
Е. Сравнителни	143.
Ж. Противословни	143.
X. МЕЪУМЕТАКЪ	144.

ЧАСТЬ ДРУГА.

О Словосачиненію	145.
Ставъ	145.
I Членъ	146.
II Име суштествително и прилагателно	148.
III Име бронтелно	151.
IV Местоименіе	151.
V Глаголъ	153.
VI Нарѣчіе	157.
VII Предлогъ	158.
VIII Саюзъ	158.

ГРАМАТИКА НОВОГРЧКОГЪ ЄЗИКА.

ЧАСТЬ ПРВА. О словопроизводству.

I.

Писмена урѣмѣта.

Новогрчкій єзыкъ има за означенѣ свои гла-
сова двадесетъ и четири писмена :

<i>строй</i>	<i>имена :</i>	<i>строй</i>	<i>имена :</i>
<i>A, α</i>	Алфа	<i>N, ν</i>	Ни
<i>B, β</i>	Вита	<i>Ξ, ξ</i>	Кси
<i>Γ, γ</i>	Гхамма	<i>Ο, ο</i>	Омикронъ
<i>Δ, δ</i>	Дхелта	<i>Π, π</i>	Пи
<i>Ε, ε</i>	Епсилонъ	<i>Ρ, ρ</i>	Ро
<i>Z, ζ</i>	Зита	<i>Σ, σ, ς</i>	Сигма
<i>Η, η</i>	Ита	<i>Τ, τ</i>	Тафъ
<i>Θ, θ</i>	Тхита	<i>Υ, υ</i>	Иџсилонъ
<i>Ι, ι</i>	Юта	<i>Φ, φ</i>	Фи
<i>Κ, κ</i>	Капа	<i>Χ, χ</i>	Хи
<i>Λ, λ</i>	Ламвда	<i>Ψ, ψ</i>	Пси
<i>Μ, μ</i>	Ми	<i>Ω, ω.</i>	Омега.

Ова писмена деле се на самогласна *φωνήεντα*,
двогласна *δίφθογγοι* и сагласна *σύμφωνα*.

1.) Самогласна су она, која сама одъ себе
гласъ даю; такovy има седамъ:

α, изговара се као *а*, н. п. *λαλῶ* (лало) го-
воримъ.

ε, као *е*, н. п. *τρέχω* (трехо) трчимъ.

η, као *и*, н. п. *τιμῆ* (тими) честь.

ι, као *і*, н. п. *φιλία* (Филіа) пріятельство.

ο, као *о*, н. п. *μόνος* (моносъ) самъ.

υ, као *и*, н. п. *τύχη* (тихи) судбина, срећа.

ω, као *о*, н. п. *σῶμα* (сома) тѣло.

Међу самогласнима: *ε* и *ο* називаю се кратка,
η и *ω* дуга, а *α*, *ι*, *υ* двовремена, т. е. некадъ крат-
ка, а некадъ дуга.

2.) Двогласна писмена састое се изъ два
самогласна. Двогласны има осамъ.

αι, изговара се као *е*, н. п. *δίκαιος* (дикеосъ)
праведанъ.

ει, *οι*, *υι*, као *и*, изоставляюћи прво самогла-
сно, кое се неизговара, н. п. *εἰκὼν* (иконъ) икона;
οἴκημα (икима) обиталиште; *υἶος* (иосъ) сынъ.

αυ, *ευ*, *ηυ*, као *ав*, *ев*, *ив*, предъ самогла-
снимъ, и сагласнимъ *β*, *γ*, *δ*, *ζ*, *λ*, *μ*, *ν*, *ρ*; а предъ
осталимъ сагласнима као *аф*, *еф*, *иф*.

ου, као *у*, н. п. *πλοῦτος*; (плутосъ) богатство.

Сва двогласна сматраю се у правопису као
дуга самогласна, само *αι* и *οι*, остаю кратка, кадъ
стое на краю речи безъ сагласногъ писмена.

Кадъ се налазе две точке надъ двоегласнимъ, онда се свако самогласно само за себе изговара, н. п. *ἄιδιος* (аидіосъ) вѣчанъ.

3.) Сагласна су она, која се безъ помоћи самогласны неизговараю; има ѿ седамнаестъ.

β, се изговара као *в*, н. п. *βλέπω* (влепо) гледамъ, видимъ.

γ, као *гх*, и сасвимъ умекшано, н. п. *γελῶ* (гхело) смеемъ се; *γάμος* (гхамосъ) бракъ; *γράφω* (гхрафо) пишемъ. Предъ *γ*, *κ*, *χ*, *ξ*, изговара се као *н*, а *к* или *γ*, кое слѣдує, узима гласъ сръбскогъ писмена *г*, н. п. *συγγνώμη* (сингноми) опроштенъ; *ἀνάγκη* (ананги) нужда; *λόγχη* (лонхи) копль.

δ, као *дх*, но тако умекшано, да се оно *х* едва чує, н. п. *διδάσκω* (дхидхаско) учимъ.

ζ, као *з*, н. п. *ζητῶ* (зито) тражимъ.

θ, као *тх*, умекшано, н. п. *θεός* (теосъ) Богъ; *θάλασσα* (тхаласа) море.

κ, као *к*, н. п. *κρίνω* (крино) судимъ; но кадъ се *κ* налази у почетку речи, предъ којомъ стои членъ, окончавајући се на *ν*, нарѣчіє *δέν*, и предлози *έν* и *σύν*, онда се оно изговара као сръбско *г*, н. п. *τὸν κόσμον* (тонъ гозмонъ) светъ; *τὴν κρίσιν* (тинъ грисинъ) судъ; *δέν κουργάζομαι* (день гуразоме) неморимъ се; *έν κρυπτῶ* (ень грипто) у тайности; *σύν κρότῳ* (синъ грото) са шумомъ.

λ, као *л*, н. п. *λέων* (леонъ) лафъ.

ν, као *н*, н. п. *νίκη* (ники) побѣда; *τῶν ἀνθρώπων* (тонъ антропонъ) людій. Кадъ *ν* стои предъ *π*, онда се изговара као *μ*, као што є ниже увидно.

ξ као кс, н. п. ξένος (ксенось) странъ.

π, као п, н. п. πρῶτος (протось) првый.
 Кадь стои μ и ν предъ π, онда се π изговара као б, н. п. λάμπω (ламбо) светлимъ; πέμπω (пембо) ши-
 лѣмъ; τὸν πόλεμον (тонъ болемонъ) рать; δὲν πεινῶ
 (дхенъ бино) нисамъ гладанъ; πάμπολλοι (памболи)
 премлоги.

У страимъ речма и собственимъ именима узи-
 ма се μπ место б, н. п. μπαρόνος (баронось) ба-
 ронъ; Μπότσαρης (Бочарисъ) Бочарисъ, (име вели-
 когъ юнака грчкогъ).

ρ, као р, н. п. ράπτης (раптисъ) кроячъ.

σ, као с, н. п. σῶμα (сома) тѣло; συνωμοσία
 (синомосіа) созаклетіе. Предъ β, ρ, μ изговара се
 σ као ζ, н. п. σβύνω (звино) гасимъ; εἰσρέω (изрео)
 утичемъ; κόσμος (козмосъ) светъ.

τ, као т, н. п. τυπογραφία (типогграфіа) књи-
 гопечатня; τ после ν, изговара се као д, н. п. ἐναν-
 τίον (енандіонъ) напротивъ; τὰ πάντα (та панда) сва;
 τὸν τρόπον (тонъ дропонъ) начинъ; δὲν τρέχει (денъ
 дрехи) не трчи; ἐν τσοούτῳ (енъ досуто) међутимъ.

φ, као ф, н. п. φίλος (филось) пріятель.

χ, као х, н. п. χαρὰ (хара) радость; χῶμα
 (хома) земля.

ψ, као пс, н. п. ψυχή (психи) душа.

Примет. Писмена γ, δ, θ немаю одговара-
 юћегъ гласа у србскомъ езику, и зато да бы нѣи-
 овъ изговоръ као што треба научити могли, нужд-
 но е, да га изъ живы уста чуемо.

II.

Ударенія τόνου.

1. Ударенія су главный део изговараня у грчкомъ езику. Различитость строя и несталность ньиова сачиняваю часть правописа.

2. Ударенія има три: оштро (´) ὀξεῖα, као у речи νόημα смисао; тешко (˘) βαρεῖα, као φυγή бѣгство; превучено (˜) περισπωμένη, као πλοῦτος богатство. Она се поставляю на самогласно писме оногъ слога у речи, кои се яче одъ други слога ва изговара.

3. Оштро удареніе меће се на крайный, до-крайный и предокрайный слогъ; кадъ стои на крайнѣмъ слогу, онда се она речъ зове окситона ὀξύτονος, н. п. ἀγαθός благъ; парокситона παροξύτονος или варитона βαρύτονος, кадъ стои на докрайнѣмъ слогу, н. п. χωρίζω делимъ; а пропарокситона проπαροξύτονος, кадъ стои на предокрайнѣмъ слогу, н. п. ἄνθρωπος човекъ. Све речи имаюће оштро удареніе на крайнѣмъ слогу, задржаваю исто само на краю смисла, и у среди, ако слѣдуе преносъ гласоударенія (енглитика), изузимаюћи вопро-сительно местоименіе τίς, кои?

4. Тешко удареніе поставля се свагда на край-ный слогъ у средини смисла, н. п. ὁ καλὸς καὶ ἐπι-μελὴς μαθητὴς προκόπτει, добаръ и прилѣжанъ уче-никъ напредуе.

5. Превучено удареніе ставля се на крайный и докрайный слогъ. Кадъ стои на краю, онда се речъ зове периспомена περισπωμένη, као: αὐτοῦ ов-де; ако се на докрайнѣмъ слогу налази, зове се

речь пропериспомена *προπερισπωμένη*, н. п. *κῆπος* башта.

А. СЛОГОВИ.

1. Слогъ се зове природно дугъ *φύσει μακρὰ συλλαβῆ*, кадъ има дуго самогласно или двоегласно, као, *βη, σω, γει. πνευ, δου*, и т. д.

2. Положенѣмъ дугій слогъ *θέσει μακρὰ συλλαβῆ* назива се онда, кадъ се кратко самогласно налази предъ два сагласна: (но *β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ* немогу стаяти у томъ случаю предъ *λ, μ, ν, ρ*.) или предъ *ζ, ξ, ψ*, н. п. *ἕκτος* шестый; *ὄρκος* заклетва; *δόξα* слава; *δίψα* жеђъ; *Ἑλλην* Елинъ.

3. Слогъ се именуе краткимъ *βραχεῖα*, кадъ има кратко самогласно независимо одъ два согласна, као: *νέφος* облакъ; *λόγος* слово.

Б. Главна правила гласоударенія.

1. Свакій кратакъ слогъ, на кои се гласомъ удара, прима оштро удареніе, н. п. *λέγω* говоримъ; *βλέπω* видимъ; *θόλος* сводъ.

2. Свакій положенѣмъ дугій слогъ прима оштро удареніе, н. п. *ἕλκος* отокъ; *ορθίος* правъ; *ορθρος* зора; *οἶσος* сирѣе и т. д.

3. Свакій дугъ слогъ, на кой се гласомъ удара, кадъ стои предъ краткимъ слогомъ, прима превучено удареніе, као: *χῶμα* земля; *ζῆλος* ревность; *ἀγγεῖον* сосудъ; *πνεῦμα* духъ; *δοῦλοι* слуге; *προφῆται* пророци.

4. Свакій дугъ слогъ предъ дугимъ слогомъ стоѣній, кадъ се гласомъ на нѣга удара, прима ош-

тро удареніє, н. п. *μνήμη* памтенѣ; *δούλη* слушкиня; *σώζω* спасавамъ.

Кадъ *ευ* и *ου* стоє на краю речи, па се гласомъ на нѣи удара, онда имаю превучено удареніє, осимъ *ἰδοῦ* ево, *οὐ* не.

В. Премештанѣ гласоударенія Ἐγγλιτικῆ.

1. Све речи имаю гласоударенія, єрь у свакой има по єданъ слогъ, на кой се гласомъ удара.

2. Изузима се само малый брой еднословны речій, коє су по смислу и по изговору своемъ тесно свопчане са предидућимъ речма, и то су членови *ὁ, ἡ, αἱ, οἱ* тај, та, те, тій, предлози *ἐν, εἰς, у, ἐκ,* изъ; нарѣчіє *ὡς* као; саюзъ *εἰ* ако.

3. Има неки еднословны и двоєсловны речій, коє премештаю свое удареніє на речъ предъ нѣима стоєћу, и оне се зову енглитике, н. н. *ὁ φίλος μου* сѣ *ὠμίλησεν εἰς τὸν περίπατον περὶ τοῦ συμβάντος, τὸ ὄποῖον ἤκουσε παρὰ τινος ξένου,* мой пріятель говоріо ти в у шетнѣи о догађаю, кой є чуо одъ некогъ странца. Речи *μου, τινος* изговараю се тако нераздовоимо са предидућимъ речма, као да су сѣ нѣима сливене, и зато губе гласоудареніє.

4. Кадъ енглитики предходи речъ пропарокситона, или пропериспомена, онда она пребацує свое удареніє на крайній слогъ предидуће речи у виду оштрогъ ударенія, н. п. *ἄνθρωπός μου,* мой човекъ; *ἄνθρωποι τινες* неки люди; *σῶμά του* тѣло нѣгово; *πνεῦμά τι* духъ некій. (место *μου, τινες, τῆ, τὶ.*)

5. Ако предъ двоєсловномъ енглитикомъ стои речъ парокситона, онда енглитика двоєсложна за-

држава и губи свое удареніє, н. п. *λόγοι τίνες* нека слова, а не *λόγοι τινες*; *πάλαι ποτέ* давно некадъ, а не *πάλαι ποτε*; а кадъ є энглитика єдносложна, онда и водъ парокситоне речи губи свое удареніє, н. п. *φίλος μου* пріятель мой.

6. Кадъ стои речъ пропериспомена предъ двоєсложномъ энглитикомъ, онда ова задржава свое удареніє, н. п. *δῶρα τινὰ* дарови неки.

7. Єдносложна и двоєсложна энглитика губе свое удареніє такође, кадъ предъ њима стои окситона и периспомена речъ, н. п. *ὁ ἀδελφός μου* братъ мой; *ἀδελφοί τινες* браћа нека, *τιμῶ σε* почиуємъ те; *ἀγαπῶ τινὰς* любимъ неке.

8. Главне энглитике састое се у личнимъ местоименіама: *μοῦ, μοί, μέ, μάς; σοῦ, σοί, σε, σᾶς; τοῦ, τῆς, τὸν, τήν, τὸ, τῶν*; у неопредѣленомъ местоименію *τις* некій, и іоштъ у маломъ брою неки речица.

9. Энглитика премешта само онда свое удареніє, кадъ стои после речи, одъ кое она зависи; но ако случайно стои независимо предъ каквомъ речи, онда задржава она свое удареніє, и несматра се као энглитика, н. п. *μοῦ εἶπε* казао ми є; *μοῦ ἔδωκε* дао ми є.

III.

Духъ или аспирація *πνεύματα*.

1. Духови се називаю знаци, (сада единствено правописни), кои се постављаю на самогласно или двоєгласно писме у почетку речій.

2. Има ій два: густый (´) *δασεια* и танкій (˘) *ψιλή*.

Танкій духъ употреблява се по найвише, а густый vrlo редко.

4. На *υ*, на едносложне членове и на сагласно *ρ*, кадъ стои у почетку речій, поставля се свагда густый духъ, н. п. *ὑγρὸς* влажанъ; *ὀ*, *ῆ*, *οί*, *αί*, тай, та, тій, те; *ρίζα* корень.

5. Кадъ стое два *ρ* едно до другога у средини речи, прво узима танкій, а друго густый духъ, н. п. *ἄρρῶσος* болестанъ.

6. Кодъ двоегласны писмена поставляю се како ови знаци, тако и гласоударенія на друго самогласно, н. п. *εἶδος* видъ; *αὔξησις* растенъ.

Примет. С кратителна *ἀπόστροφος*.

1. Овай знакъ меће се на место изостављеногъ самогласногъ или двоегласногъ писмена, или у почетку речи, н. п. *τὸ ἄπειλα* послао самъ га; *σ' τὴν θάλασσαν* место *εἰς τὴν θάλασσαν* на море; или на свршетку, н. п. *ἀπ' αὐτοῦ*, место *ἀπὸ αὐτοῦ* одавде; *ἀπ' τὴν καῦσιν*, место *ἀπὸ τὴν καῦσιν* одъ припеке; *εἶν' εὐμορφος*, место *εἶναι εὐμορφος* лепъ е.

2. Саюзъ *καὶ* да, прима скратителну само предъ *α*, н. п. у место *πρέπει καὶ ἀργήσω*, треба да се задоцнимъ, говори се *πρέπει ν' ἀργήσω*; а предъ свимъ осталимъ самогласнимъ нема скратителне, н. п: *καὶ εὐρω* да нађемъ; *καὶ ὑποθέσω* да предпоставимъ, *καὶ ὀνομάσω* да именуемъ.

3. Кадъ се нађе скратителна између речи, која се свршуе на *π* или *τ*, и између оне, која се починъ самогласнимъ писменомъ, имаюћимъ густый духъ, онда се претвара *π* у *φ*, а *τ* у *θ*, н. п. *ἀπ' οὗ* одъ *ἀπὸ οὗ* кадъ, постае *ἀφ' οὗ*; *κατ' ἡμᾶς* одъ *κατὰ ἡμᾶς* по нама, постае *καθ' ἡμᾶς*.

4. Овогъ се правила садашньи Грцы недрже строго, ерѣ говоре и ἀπ' ὅσα одъ колико, место ἀφ' ὅσα, и т. д.

5. Знацы у писаню (διαστολαί.)

Запета (,) ὑποσημῆ.

Точка и запета (·) ἄνω σημή.

Точка (.) τελεία σημή.

Вопросителна (;) ἐρωτηματικόν.

Удивителна (!) ἐπιφωνηματικόν.

Уводителна („“) εἰσαγωγικόν.

Сливателна (˘) ὑφέν.

ЧАСТИ СЛОВА μέρη τοῦ λόγου.

1. Грчкій языкъ има десеть частей слова: членъ τὸ ἄρθρον, име существително ονομα οὐσιαστικόν, име прилагателно τὸ ἐπίθετον, броятелно τὸ ἀριθμητικόν, местоименіе ἢ ἀντωνυμία, глаголь τὸ ῥήμα, нарѣчіе τὸ ἐπίρρημα, предлогъ ἢ πρόθεσις, саяюзъ ὁ σύνδεσμος, междуметакъ τὸ ἐπιφώνημα.

А. Родъ τὸ γένος.

Родова има три: мужскій ἀρσενικόν, женскій θυληκόν и средній οὐδέτερον. За означенъ мужскогъ рода узима се членъ ὁ, као: ὁ δρόμος путь, ὁ οἶκος кућа, ὁ λέων лафъ, за женскій родъ узима се членъ ἡ, н. п. ἡ τράπεζα асталь, ἡ θύρα врата, ἡ μάχαιρα ножъ; а за средній родъ узима се членъ τὸ, као: τὸ βιβλίον кнѣига, τὸ δένδρον дрво, τὸ γάλα млеко.

Б. Брой ὁ ἀριθμός.

Броя има два: едноброй ἐνικός, вишеброй πληθυντικός. Едноброй употреблява се, кадъ в говоръ о едномъ, а вишеброй, кадъ се говори о више лица или стварій, н. п. ὁ ἄνθρωπος человекъ, οἱ ἄνθρωποι люди; τὸ βιβλίον кнѣига, τὰ βιβλία кнѣиге.

В. Падежи αἰπτῶσεις.

1. Падежи означаваю разно отношеніе речи у говору са променомъ свои оконченія. Падежа има петъ: именительный ὀνομαστικῆ, родительный γενικῆ, дателный δοτικῆ, винителный αἰτιατικῆ, звателный κλητικῆ.

2. На пытанѣ *ко* или *шта* стои именит. падежъ, н. п. ὁ Γεώργιος γράφει ἑορῆе пише.

3. На пытанѣ *чїе* стои родительный, н. п. τὸ βιβλίον τῆ Γεωργίε кнъига ἑορῆа или ἑορῆева.

4. На пытанѣ *коме*, дателный, н. п. δίδω εἰς τὸν Γεώργιον τὸ βιβλίον даемъ кнъигу ἑορῆу.

5. На пытанѣ *кога* или *шта*, винителный, н. п. ἐπαινῶ τὸν Γεώργιον фалимъ ἑορῆа.

6. Кадъ се позива *ко*, звателный, н. п. Γεώργιε, φέρε τὸ βιβλίον ἑορῆе донеси кнъигу.

7. Кодъ имена среднѣгъ рода три су падежа еднака: именительный, винителный и звателный.

Г. Склоненіе ἡ κλίσις.

1. Склоненіе назива се промена частій слова средствомъ броя и падежа.

2. Грчкїй езикъ има три склоненія.

І.

Ч Л Е Н Ъ.

У грчкомъ езику има три члена, кои се предъ сущтествителнимъ именима поставляю, као: ὁ, ἡ, τὸ; првый означава мушкїй, другїй женскїй, а треїй среднїй родъ.

Склоненіе Члена.

Едноброй.

муш.	женс.	средн.
И. ὁ тай	ἡ та	τὸ то
Р. τοῦ тога	τῆς те	τοῦ та
Д. τῶ, εἰς τὸν томе	τῆ, εἰς τὴν той	τῶ, εἰς τὸ томе
В. τὸν тога	τὴν ту	τὸ то
З. ὦ о!	ὦ о!	ὦ о!

Вишеброй.

И. οἱ ти	αἱ те	τὰ та
Р. τῶν тій	τῶν тій	τῶν тій
Д. τοῖς, εἰς τὲς тима	ταῖς, εἰς τὰς тима	τοῖς, εἰς τὰ тима
В. τοὺς те	τὰς те	τὰ та
З. ὦ о!	ὦ о!	ὦ о!

Примѣт. Другій начинъ дательного падежа нѣ ништа друго, него винительный падежь съ предлогомъ *εἰς*, и овай се начинъ употреблява по ве-хой части у говорномъ ѣзыку.

II.

ИМЕ СУЩЕСТВИТЕЛЬНО.

Существительно име показуе лице или стварь, или свойство за себе постоеће, н. п. *Παῦλος* Павле, *βιβλίον* кнѣига, *καλοσύνη* доброта.

Прво Склоненіе.

По првомъ склоненію скланяю се имена мушкогъ рода на *ας* и *ης*, а женскогъ рода на *α* и *η*.

Мушкогъ рода.

Едноброй.

И. ὁ ταμίης казначей
Р. τῆ ταμίε казначея
Д. τῶ ταμίᾳ, εἰς казначею
В. τὸν ταμίαν казначея
З. ὦ ταμίᾳ казначею

Вишеброй.

- И. οἱ ταμίαι казначеи
 Ρ. τῶν ταμιῶν казначея
 Δ. τοῖς ταμίαις, εἰς казначеима
 Β. τὴς ταμίας казначее
 Ζ. ὧ ταμίαι казначеи.

Едноброй.

- И. ὁ ῥάπτης кроячъ
 Ρ. τῆ ῥάπτι крояча
 Δ. τῷ ῥάπτῃ, εἰς кроячу
 Β. τὸν ῥάπτην крояча
 Ζ. ὧ ῥάπτα кроячу.

Вишеброй.

- И. οἱ ῥάπται кроячи
 Ρ. τῶν ῥαπτῶν крояча
 Δ. τοῖς ῥάπταις, εἰς кроячима
 Β. τὴς ῥάπτας крояче
 Ζ. ὧ ῥάпται кроячу.

Едноброй.

- И. ὁ μαθητὴς ученикъ
 Ρ. τῆ μαθητῆς ученика
 Δ. τῷ μαθητῇ, εἰς ученику
 Β. τὸν μαθητὴν ученика
 Ζ. ὧ μαθητὰ учениче.

Вишеброй.

- И. οἱ μαθηταὶ ученици
 Ρ. τῶν μαθητῶν ученика
 Δ. τοῖς μαθηταῖς, εἰς ученицима
 Β. τὴς μαθητὰς ученике
 Ζ. ὧ μαθηταὶ ученици.

Женскогъ рода.

Едноброу.

- И. ἡ θάλασσα море
 Ρ. τῆς θαλάσσης мора
 Δ. τῇ θαλάσση, εἰς мору
 Β. τὴν θάλασσαν море
 Ζ. ᾧ θάλασσα море.

Вишеброу.

- И. αἱ θάλασσαι мора
 Ρ. τῶν θαλασσῶν мора
 Δ. ταῖς θαλάσσαις, εἰς морама
 Β. τὰς θαλάσσας мора
 Ζ. ᾧ θάλασσαι мора.

Едноброу.

- И. ἡ φῆμη гласъ
 Ρ. τῆς φήμης гласа
 Δ. τῇ φήμη, εἰς гласу
 Β. τὴν φήμην гласъ
 Ζ. ᾧ φῆμη гласу.

Едноброу.

- И. ἡ μῦσα муза
 Ρ. τῆς μέσης музе
 Δ. τῇ μέση, εἰς музи
 Β. τὴν μῦσαν музу
 Ζ. ᾧ μῦσα музо.

Едноброу.

- И. ἡ τιμὴ честь
 Ρ. τῆς τιμῆς чести
 Δ. τῇ τιμῇ, εἰς чести
 Β. τὴν τιμὴν честь
 Ζ. ᾧ τιμὴ чести.

Вишеброу одъ φῆμη, μῦσα, τιμὴ има окончениѣ
 као θάλασσα, и као вишеброу мушки имена.

1. У простиѣмъ говору имаю им. вин. и зват. вишебройный *αις*, н. п. место *οἱ ῥάπται*, говоре *οἱ ῥάπταις*; место *τὰς θαλάσσας* говоре *ταῖς θαλάσσαις* и т. д.

2. Имена женскогъ рода на дуго *α*, као *Ἀθίνα* Минерва; на чисто *α*, као *φιλία* пріятельство; на *ρα*, као *ἡμέρα* дань; на *δα*, као *Λήδα* Леда; на *θα* као *Μάρθα*, задржаваю писме *α* на свршетку у род. и дат. еднобройномъ, и непроменяю га у *η*. Ово се догађа и кодъ многи други оконченія, н. н. *φλέβα* жила, род. *φλέβας* а не *φλέβης*; *ῥῶγα* зрно грожђа, род. *ῥώγας*; *ἀκτίνα* зракъ, род. *ἀκτίνας*; *τρύπα* рупа, род. *τρύπας*.

3. Родит. вишебройный овогъ склоненія при-ма на краю свагда превучено удареніе, изузимаю се само нека женска имена на *ίδα*, као: *σταφίδα* суво грожђе; *ἀλυσίδα* ланчићъ, и нека парокситона прилагателна, н. п. *τῶν σταφίδων* сувогъ грожђа; *τῶν ἀλυσίδων* ланчића; *τῶν θεῶν βελῶν* божіа воля.

Име неправилно.

Едноброй.

- И. *ἡ γυνή, γυναῖκα* жена
 Р. *τῆς γυναῖκος, γυναῖκας* жене
 Д. *τῇ γυναικί, εἰς τὴν* жени
 В. *τὴν γυναῖκα* жену
 З. *ὦ γυνή, γυναῖκα* жено.

Вишеброй.

- И. *αἱ γυναῖκες* жене
 Р. *τῶν γυναικῶν* жена
 Д. *ταῖς γυναιξίν, εἰς,* женама
 В. *τὰς γυναῖκας, ταῖς γυναῖκες* жене
 З. *ὦ γυναῖκες* жене.

Упражнения.

Речи за ученѣ на память и упражнения за переводъ.

ἡ φίλια пріятельство
 δίδει дав
 ἡ καταφυγή прибѣжиште
 καὶ и
 ἡ βοήθεια помоѣ
 ἡ φωνή гласъ
 ἡ ἀλήθεια истина
 διαπερᾶ продире
 παντῶ свуда
 ἡ ἀρχόντισσα госпожа
 εἶδε видіо, ла, ло
 ἡ θάλασσα море
 ὁ μαθητῆς ученикъ
 μανθάνει учи
 ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα грчкій
 ѳзикъ

ὁ ληστὴс айдукъ
 ἔφθασε стигао, ла, ло
 ἡ δικαιοσύνη правда
 ἡ θεία божія
 ἡ πρόνοια промисао
 ἡ ἀνδρεία мужество
 ὁ Λεωνίδας Леонида
 θαυμάζει диви се
 ἡ οἰκωμένη вселена
 ἡ συμβαλή савѣтъ
 ὁ κριτῆς судія
 τὸν ἔσωσε спасао га
 ἀπὸ одъ
 ἡ ἀτιμία безчестіе.

Ἡ φίλια δίδει καταφυγὴν καὶ βοήθειαν. — Ἡ φωνὴ τῆς ἀληθείας διαπερᾶ παντῶ. — Ἡ ἀρχόντισσα εἶδε τὴν θάλασσαν. — Ὁ μαθητῆς μανθάνει τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. — Τὸν ληστὴν ἔφθασεν ἡ δικαιοσύνη τῆς θείας προνοίας. — Τὴν ἀνδρείαν τῆς Λεωνίδου θαυμάζει ἡ οἰκωμένη. — Ἡ συμβαλὴ τῆς κριτῆς τὸν ἔσωσε ἀπὸ τῆς ἀτιμίας. —

Безсмртіе душе. — Врѣ игле. — Дао самъ рану голубовима. — Вратио самъ писмо сачинителю. — Ананія е казао судіяма свое мнѣніе. — Никита е повикао : о свевидче човечіегъ срца, даруй покой души моіой. — Ножъ е причинію рану войнику. — Младићи имаю потребу доброгъ воспитанія.

ἡ ἀθανασία безсмертіе
 ἡ ψυχὴ душа
 ἡ τροφή рана
 ἡ μύτη носъ, връ
 ἡ περιστέρα голубъ
 ἡ βελόνη игла
 ἔδωσα дао самъ
 ὁ συντάκτης сачинитель
 ἡ ἐπιστολὴ писмо
 ἐπέστρεψα вратио самъ
 εἶπε казао е
 ὁ Ἀνανίας Ананія
 ἡ γνώμη τῆς γνώμη свое
 ὁ κριτὴς судія
 ὁ Νικήτας Никита
 ὁ πανόπτης свевидаць

ἡ ἀνθρωπίνη καρδία срце
 човечіе
 ἐφώνησε повикао е
 ἡ εἰρήνη покой
 χάρισε даруй
 με μοіоу
 ὁ στρατιώτης войникъ
 ἐπροξένησε причиніо е
 ἡ πληγὴ рана
 ἡ μάχαιρα ножъ
 ἔχων имаю
 ἡ χρεία потреба
 ὁ νεανίας младићъ
 ἡ καλὴ ἀνατροφή добро во-
 спитаніе.

Друго Склоненіе.

По овомъ склоненію скланяю се имена муш-
когъ и женскогъ рода на *ος* и среднѣгъ на *ου*.

Мушка:

Едноброй.

И. ὁ ἄνθρωπος човекъ
 Ρ. τῷ ἄνθρώπῳ човека
 Δ. τῷ ἄνθρώπῳ, εἰς човеку
 Β. τὸν ἄνθρωπον човека
 Ζ. ὦ ἄνθρωπε човече.

Вишеброй.

И. οἱ ἄνθρωποι люди
 Ρ. τῶν ἀνθρώπων людій
 Δ. τοῖς ἀνθρώποις, εἰς людма
 Β. τῶν ἀνθρώπων люде
 Ζ. ὦ ἄνθρωποι люди.

Εδνοβροῖ.

- И. ὁ μῦθος басна
 Ρ. τῆ μύθη басне
 Δ. τῷ μύθῳ, εἰς басни
 Β. τὸν μῦθον басну
 Ζ. ὦ μῦθε басно.

Вишеброῖ.

- И. οἱ μῦθοι басне
 Ρ. τῶν μύθων басна
 Δ. τοῖς μύθοις, εἰς баснама
 Β. τῆς μύθης басне
 Ζ. ὦ μῦθοι басне.

Εδνοβροῖ.

- И. ὁ δρόμος путь
 Ρ. τῆ δρόμη пута
 Δ. τῷ δρόμῳ, εἰς путу
 Β. τὸν δρόμον путь
 Ζ. ὦ δρόμε путе.

Вишеброῖ.

- И. οἱ δρόμοι путови
 Ρ. τῶν δρόμων путова
 Δ. τοῖς δρόμοις, εἰς путовима
 Β. τῆς δρόμης путове
 Ζ. ὦ δρόμοι путови.

Εднобροῖ.

- И. ὁ λαὸς народъ
 Ρ. τῆ λαῖ народа
 Δ. τῷ λαῷ, εἰς народу
 Β. τὸν λαὸν народъ
 Ζ. ὦ λαὲ народе.

Вишеброῖ.

- И. οἱ λαοὶ народи
 Ρ. τῶν λαῶν народа

- Д. τοῖς λαοῖς, εἰς народима
 В. τὰς λαὸς народе
 З. ὃ λαοὶ народи.

Женска :

Едноброй.

- И. ἡ μέθοδος начинъ (методъ)
 Р. τῆς μεθόδου начина
 Д. τῇ μεθόδῳ начину
 В. τὴν μέθοδον начинъ
 З. ὃ μέθοδε начину.

Вишеброй.

- И. αἱ μέθοδοι начини
 Р. τῶν μεθόδων начина
 Д. ταῖς μεθόδοις, εἰς начинима
 В. τὰς μεθόδους начине
 З. ὃ μέθοδοι начини

Средня :

Едноброй.

- И. τὸ ἄλογον конь
 Р. τῆ ἀλόγου коня
 Д. τῷ ἀλόγῳ, εἰς коню
 В. τὸ ἄλογον коня
 З. ὃ ἄλογον коню.

Вишеброй.

- И. τὰ ἄλογα коньи
 Р. τῶν ἀλόγων коня
 Д. τοῖς ἀλόγοις коньима
 В. τὰ ἄλογα конь
 З. ὃ ἄλογα коньи.

1. Нека средняя имена имаю два оконченія за вишеброй, н. п. τὰ ἄλογα и ἄλογατα; τὸ ὄνειρον сань, τὰ ονειρα и ονειρατα. Овай начинъ употребителанъ е само у простомъ говору.

Ἐдноброῦ.

- И. τὸ βιβλίον кнѣига
 Ρ. τῆ βιβλίῃς кнѣиге
 Δ. τῷ βιβλίῳ, εἰς кнѣизи
 Β. τὸ βιβλίον кнѣигу
 Ζ. ᾧ βιβλίῳ кнѣиго.

Ἐπιθεброῦ.

- И. τὰ βιβλία кнѣиге
 Ρ. τῶν βιβλίῳν кнѣига
 Δ. τοῖς βιβλίοις, εἰς кнѣигама
 Β. τὰ βιβλία кнѣиге
 Ζ. ᾧ βιβλία кнѣиге.

2. Великій брой средньи имена пропарокситоны и парокситоны, коя се свршую на *ιον*, као *χέριον* рука; *παιδίον* дете и т. д. оставляю последний слогъ *ον* и скланяю се као што слѣдуе:

Ἐдноброῦ.

- И. τὸ χέρι рука
 Ρ. τῆ χερὶς, χερὶς руке
 Δ. εἰς τὸ χέρι руци
 Β. τὸ χέρι руку
 Ζ. ᾧ χέρι руко.

Ἐπιθεброῦ.

- И. τὰ χέρια руке
 Ρ. τῶν χερῶν, руку
 Δ. εἰς τὰ χέρια рукама
 Β. τὰ χέρια руке
 Ζ. ᾧ χέρια руке.

Ἐдноброῦ.

- И. τὸ παιδί дете
 Ρ. τῆ παιδὶς, παιδὶς детета
 Δ. εἰς τὸ παιδί детету

В. τὸ παιδί дете
 З. ὦ παιδί дете.

Вишеброй.

И. τὰ παιδία, παιδιὰ деца
 Ρ. τῶν παιδίων, παιδιῶν деце
 Δ. εἰς τὰ παιδία, παιδιὰ деци
 Β. τὰ παιδία " децу
 Ζ. ὦ παιδία " децо.

Упражненіе.

ὁ φίλος	приятель	διδάσκει	учи
ὁ υἱὸς	сынъ	ὁ οὐρανὸς	небо
ὁ δόλος	лукавство	λάμπει	светли
ὁ οἶκος	кућа	δὲν	не
ὁ κύριος	господаръ	πάντοτε	свагда
	сподинъ	ὁ λαὸς	народъ
ὁ ἐχθρὸς	неприятель	ἀρέσκει	допада се
τὸ φύλλον	листъ	ἡ ἀλήθεια	истина
ἡ ἄμπελος	виноградъ	τὸ πτηνὸν	птица
τὸ χαρτίον	артія	ὁ ἄνεμος	ветаръ
ὁ ἀδελφὸς	братъ	τὸ πλεῖον	лађа
τρέφει	рани	κινεῖ	креће, тера
ὁ κηρωρὸς	баштованъ	ἡ πολιτεία	држава
ὁ γεωργὸς	ратаръ	ὁ νόμος	законъ
τὸ πρόβατον	овца	ἀγαπᾷ	люби, воли
ὁ ἀμπελουργὸς	винограція	ὁ Θεσαυρὸς	благо
ὁ διδάσκαλος	учитель	εἶναι	εἶσть, есу.
ὁ ἥλιος	сунце		

Ὁ φίλος τῆ οἴκω. — Ὁ υἱὸς τῆ κυρίας. — Ὁ δόλος τῆ ἐχθρῶ. — Ἡ ἄμπελος τῆ ἀδελφῶ. — Τὸ φύλλον τῆ χαρτίω. — Ὁ καρπὸς τῆ δένδρω. — Ὁ γεωργὸς τρέφει τὰ πρόβατα. — Τῶ κηρωρῶ καὶ ἀμπελουργῶ. — Ὁ διδάσκαλος διδάσκει τὰς μαθητάς. — Ὁ ἥλιος λάμ-

πει εἰς τὸν οὐρανόν. — Ἡ ἀλήθεια δὲν ἀρέσκει πάν-
 τοτε εἰς τὸν λαόν. — Τὰ πτηνὰ πετῶν. — Τὰ πλοῖα
 κινεῖ ὁ ἄνεμος. — Ψυχὴ τῆς πολιτείας εἶναι οἱ νόμοι.
 — Ὁ φιλάργυρος ἀγαπᾷ τὸν θησαυρόν.

ὁ θεὸς	Богъ	ὁ ἔμπορος	τρῳαцаъ
ὁ κόσμος	свѣтъ	πλῆσιος,	α, ον
ὁ ναὸς	храμъ		богаты,
κτίζονται	зидаю,	α, ο	
жу се	поди-	φυλάττει	чува
τὸ ἔργον	дѣло	τρῳγει	εде
τὸ αἰώνιον	ονειρον	ὁ σκύλος	псето
вѣчный	санъ	καὶ	и, а
ὁ θάνατος	смерть	τὸ πρόβατον	овца
λέγεται	зове се	ἡ κορυφή	връ
πεῖθῃ	покоравай се	τὸ βενὸν	брдо
εὐφραίνει	весели	ἔχων	имаю
τὸ κρασί (ον)	вино	τὰ λάχανα	зелъ
ὁ διδάσκαλος	учитель	τὸ φαγὶ (ον)	ελο
ὁ λόγος	речь, слово	διὰ	за (винит. падежъ)
δῶσε	подай	μεταχειρίζεται	употребля-
ἡ εὐτυχία	срећа	ваго	
ὁ δᾶλος	слуга	ἡ νῆσος	острово
φέρει	донеси	ὁ ποταμὸς	рѣка
ὁ θεῖος	стриць	ποτίζει	полива
τὸ νερὸν	вода	ὁ βάτραχος	жаба
μὲ	са (винит. падежъ)	τὸ ὄφιδι (ον)	змія
ὁ φᾶρονος	φουруна	τὰ ἀμφίβια	водоземна жи-
τὸ ξύλον	дрво	вотиня	
ἀνθίζον	цветая	ὁ αἰετὸς	οραο
ζεσαίνομεν	греємо	πετᾷ	лети
τὸ ῥόδον	ружа	ὑψηλὰ	високо
ὁ κῆπος	башта	ὁ λαγὸς	зецъ
ὁ πάππος	μв	δειλὸν	ζῶον
дедь	мой	страшльиво	
		животно	

ὁ βιβλιοδέτης кнѣйгове- | τὸ βιβλίον кнѣйга
заць | δένει везуе

Свѣтъ е дѣло божіе. — Богу се подижу хра-
мови. — Смрть се зове вѣчный сань. — Вино ве-
сели човѣка. — Покоравай се учениче речма учи-
теля. — Боже подай пріятельима срећу. — Слуго,
донеси воде стрицу. — Са дрвима грѣсмо фуруне.
— У башти цвѣтаю руже. — Дедъ мой есть бо-
гатъ трговаць. — Псето чува, а курякъ еде овце.
Брда имаю вр'ове. — Зелѣ употребляваю люди за
ело. — Рѣка полива острово. — Орао лети ви-
соко. — Зецови су страшльива животна. — Кнѣй-
говезаць везуе кнѣйге.

Треће Склоненіе.

По трећемъ склоненію скланяю се имена сва
три рода, коя се свршую на самогласна α, ι, υ, ω
и сагласна ν, ρ, ξ, ψ, ζ.

Оконченія трећегъ склоненія.

м у ш к.		и	ж е н с.	
Едноброй.			Вишеброй.	
И.	—		ες	
Р.	ος		ων	
Д.	ι		σι	
В.	α		ας	
З.	—		ες	

Средня.

Едноброй.		Вишеброй.	
И.	—	α	
Р.	ος	ων	
Д.	ι	σι	
В.	—	α	
З.	—	α	

Εδνοброύ.

- И. ὁ Ἑλληγν Γркъ
 Ρ. τῆ Ἑλληγνος Γрка
 Δ. τῷ Ἑλληγνι, εἰς Γрку
 Β. τὸν Ἑλληγνα Γрка
 Ζ. ᾧ Ἑλληγν Γрче.

Вишеброύ.

- И. οἱ Ἑλληγνες Γрци
 Ρ. τῶν Ἑλληγνων Γрка
 Δ. τοῖς Ἑλληγσι, εἰς Γрцима
 Β. τῆς Ἑλληγνας Γρκε
 Ζ. ᾧ Ἑλληγνες Γрци.

Εδνοброύ.

- И. ὁ ῥήτωρ говорникъ (ораторъ)
 Ρ. τῆ ῥήτορος говорника
 Δ. τῷ ῥήτορι, εἰς говорнику
 Β. τὸν ῥήτορα говорника
 Ζ. ᾧ ῥήτορ говорниче.

Вишеброύ.

- И. οἱ ῥήτορες говорници
 Ρ. τῶν ῥητόρων говорника
 Δ. τοῖς ῥήτορσι, εἰς говорницима
 Β. τῆς ῥήτορας говорнике
 Ζ. ᾧ ῥήτορες говорници.

Εδνοброύ.

- И. ὁ σωτῆρ спаситель
 Ρ. τῆ σωτῆρος спасителя
 Δ. τῷ σωτῆρι, εἰς спасителю
 Β. τὸν σωτῆρα спасителя
 Ζ. ᾧ σωτєρ спасителю.

Вишеброύ.

- И. οἱ σωτῆρες спасительи
 Ρ. τῶν σωτήρων спасителя

- Δ. τοῖς σωτήρσι, εἰς спасительима
 Β. τὰς σωτήρας спасителῆ
 Ζ. ᾧ σωτήρες спасительи.

Εδνοброύ.

- И. ἡ πατρις отечество
 Ρ. τῆς πατρίδος отечества
 Δ. τῇ πατρίδι, εἰς отечеству
 Β. τὴν πατρίδα отечество
 Ζ. ᾧ πατρις отечество.

Вишеброύ.

- И. αἱ πατρίδες отечества
 Ρ. τῶν πατρίδων отечества
 Δ. ταῖς πατρίσι, εἰς отечествама
 Β. τὰς πατρίδας отечества
 Ζ. ᾧ πατρίδες отечества.

Εδνοброύ.

- И. ὁ κόλαξ ласкатель
 Ρ. τῷ κόλακος ласкателя
 Δ. τῷ κόλακι, εἰς ласкателью
 Β. τὸν κόλακα ласкателя
 Ζ. ᾧ κόλαξ ласкателью.

Вишеброύ.

- И. οἱ κόλακες ласкательи
 Ρ. τῶν κολάκων ласкателя
 Δ. τοῖς κόλαξι, εἰς ласкательима
 Β. τὰς κόλακας ласкателῆ
 Ζ. ᾧ κόλακες ласкательи.

Εδνοброύ.

- И. ὁ Ἄραψ Арапинъ
 Ρ. τῷ Ἄραβος Арапина
 Δ. τῷ Ἄραβι, εἰς Арапину

В. τὸν Ἄραβα Арапина
 З. ὦ Ἄραψ Арапине.

Вишеброй.

И. οἱ Ἄραβες Арапи
 Ρ. τῶν Ἀράβων Арапа
 Д. τοῖς Ἄραψι, εἰς Арапима
 В. τὰς Ἀραβας Арапе
 З. ὦ Ἄραβες Арапи.

Едноброй.

И. τὸ σῶμα тѣло
 Ρ. τῆ σώματος тѣла
 Д. τῷ σώματι, εἰς тѣлу
 В. τὸ σῶμα тѣло
 З. ὦ σῶμα тѣло.

Вишеброй.

И. τὰ σώματα тѣлеса
 Ρ. τῶν σωμάτων тѣлеса
 Д. τοῖς σώμασι, εἰς тѣлесима
 В. τὰ σώματα тѣлеса
 З. ὦ σώματα тѣлеса.

Едноброй.

И. ἡ ἦχώ одзивиъ
 Ρ. τῆς ἦχῆς одзива
 Д. εἰς τὴν ἦχὼ одзиву
 В. τὴν ἦχὼ одзивиъ
 З. ὦ ἦχὼ одзиве.

Вишеброй.

И. αἱ ἦχοι одзиви
 Ρ. τῶν ἦχῶν одзива
 Д. εἰς τὰς ἦχὰς одзивима
 В. τὰς ἦχὰς одзиве
 З. ὦ ἦχοι одзиви

Εδνοβροῦ.

- И. ὁ καφεῶς кафа
 Ρ. τῆ καφεῶ καφε
 Δ. εἰς τὸν καφεῶν, φεῶ кафи
 Β. τὸν καφεῶν, φεῶ кафу
 Ζ. ᾧ καφεῶ кафо.

Вишеброῦ.

- И. οἱ καφεῶδες кафе
 Ρ. τῶν καφεῶδων кафа
 Δ. εἰς τὰς καφεῶδες кафама
 Β. τὰς καφεῶδες кафе
 Ζ. ᾧ καφεῶδες кафе.

Εδνοβροῦ.

- И. ὁ Σωκράτης Сократъ
 Ρ. τῆ Σωκράτης Сократа
 Δ. τῷ Σωκράτει, εἰς Сократу
 Β. τὸν Σωκράτη, την Сократа
 Ζ. ᾧ Σώκρατες, τη Сократе.

Вишеброῦ.

- И. οἱ Σωκράταις Сократи
 Ρ. τῶν Σωκρατῶν Сократа
 Δ. τοῖς Σωκράτεσι, εἰς Сократима
 Β. τὰς Σωκράταις Сократе
 Ζ. ᾧ Σωκράταις Сократи.

Εδνοβροῦ.

- И. ἡ πόλις варошь
 Ρ. τῆς πόλεως вароши
 Δ. τῇ πόλει, εἰς вароши
 Β. τὴν πόλιν варошь
 Ζ. ᾧ πόλις вароши.

Вишеброῦ.

- И. αἱ πόλεις вароши
 Ρ. τῶν πόλεων варошій

- Δ. ταῖς πόλεσι, εἰς варошима
 Β. τὰς πόλεις вароши
 Ζ. ὧ πόλεις вароши.

Ἐдноброῦ.

- И. τὸ ἄνθος цвѣтъ
 Ρ. τῆ ἄνθους цвѣта
 Δ. τῷ ἄνθει, εἰς цвѣту
 Β. τὸ ἄνθος цвѣтъ
 Ζ. ὧ ἄνθος цвѣте.

Вишеброῦ.

- И. τὰ ἄνθη цвѣтови
 Ρ. τῶν ἄνθῶν цвѣтова
 Δ. τοῖς ἄνθεσι, εἰς цвѣтовима
 Β. τὰ ἄνθη цвѣтове
 Ζ. ὧ ἄνθη цвѣтови.

Ἐдноброῦ.

- И. ὁ βασιλεὺς краль
 Ρ. τῆ βασιλέως краля
 Δ. τῷ βασιλεῖ, εἰς кралю
 Β. τὸν βασιλέα краля
 Ζ. ὧ βασιλεῦ кралю.

Вишеброῦ.

- И. οἱ βασιλεῖς кралѣви
 Ρ. τῶν βασιλέων кралѣва
 Δ. τοῖς βασιλεῦσι, εἰς кралѣвима
 Β. τῆς βασιλεῖς кралѣве
 Ζ. ὧ βασιλεῖς кралѣви.

Ἐдноброῦ.

- И. ὁ πατήρ отаць
 Ρ. τῆ πατρὸς отца
 Δ. τῷ πατρὶ, εἰς отцу
 Β. τὸν πατέρα отца
 Ζ. ὧ πάτερ отче

Вишеброу.

- И. οἱ πατέρες отчеви
 Ρ. τῶν πατέρων οταца
 Δ. τοῖς πατράσι, εἰς отчевима
 Β. τὰς πατέρας отчеве
 Ζ. ᾧ πατέρες отчеви.

Каο πατήρ скланы се ἡ μήτηρ мати, ἡ γαστήρ тр-
 бу, ἡ θυγάτηρ κῆνι.

Едноброу.

- И. τὸ κρέας месо
 Ρ. τῷ κρέατος меса
 Δ. τῷ κρέατι, εἰς месу
 Β. τὸ κρέας месо
 Ζ. ᾧ κρέας месо.

Вишеброу.

- И. τὰ κρέατα месо
 Ρ. τῶν κρεάτων меса
 Δ. τοῖς κρέασι месу
 Β. τὰ κρέατα месо
 Ζ. ᾧ κρέατα месо.

Едноброу.

- И. ὁ νῆς умь
 Ρ. τῷ νοῶς, νῆς ума
 Δ. εἰς τὸν νῆν уму
 Β. τὸν νῆν умь
 Ζ. ᾧ νῆς уме.

Вишеброу.

- И. οἱ νόες умови
 Ρ. τῶν νόων умова
 Δ. εἰς τὰς νόας умовима
 Β. τὰς νόας умове
 Ζ. ᾧ νόες умови.

Εδнoбpoύ.

- И. τὸ φέρσιμον владанѣ.
 Ρ. τῆ φερσίματος владаня
 Δ. εἰς τὸ φέρσιμον владаню
 Β. τὸ φέρσιμον владанѣ
 Ζ. ᾧ φέρσιμον владанѣ.

Βишебpoύ.

- И. τὰ φερσίματα владаня
 Ρ. τῶν φερσίματων владаня
 Δ. εἰς τὰ φερσίματα владанѣима
 Β. τὰ φερσίματα владаня
 Ζ. ᾧ φερσίματα владаня.

У дружественномъ говору, сва вишесложна мушка и женска имена овогъ склоненія, праве свой именителный падежъ одъ винит. еднoбpoύногъ, додаваюћи само за мужкій родъ едно ς, н. п. имен. ὁ *Ἕλληνα*, вин. τὸν *Ἕλληνα*, имен. просто ὁ *Ἕλληνας*; им. ὁ *βασιλεὺς*, вин. τὸν *βασιλέα*, им. просто ὁ *βασιλέας*; имен. ἡ *ὄρνις* кокошка, вин. τὴν *ὄρνιθα*, им. просто ἡ *ὄρνιθα*. Иста имена скланяю се на овай начинъ:

Мушка :

Εднoбpoύ.

- И. ὁ γέροντας старецъ
 Ρ. τῆ γέροντα, γερόντι старца
 Δ. εἰς τὸν γέροντα старцу
 Β. τὸν γέροντα старца
 Ζ. ᾧ γέροντα старче.

Βишебpoύ.

- И. οἱ γέρονταις, γερόντοι старци
 Ρ. τῶν γερόντων старца
 Δ. εἰς τὰς γέροντας старцима
 Β. τὰς γέροντας старце
 Ζ. ᾧ γέρονταις, γερόντοι старци.

Женска :

Едноброй.

- И. ἡ ὄρνιθα кокошка
 Ρ. τῆς ὄρνιδας кокошке
 Δ. εἰς τὴν ὄρνιθα кокошки
 Β. τὴν ὄρνιθα кокошку
 Ζ. ᾧ ὄρνιθα кокошко.

Вишеброй.

- И. ἡ ὄρνιθαις кокошке
 Ρ. τῶν ὄρνιθῶν кокошака
 Δ. εἰς ταῖς ὄρνιθαις кокошкама
 Β. ταῖς ὄρνιθαις кокошке
 Ζ. ᾧ ὄρνιθαις кокошке.

Тешкоћа трећегъ склоненія састои се у изнађењу родителногъ падежа едноброя, еръ кои познае род. едноброя, тай може скланяти ма какво име у свима падежима оба броя. Овде се ставляю нека имена, коя, независимо одъ изложены примера скланяня, образую свой родит. еднобройный на са свимъ необычный начинъ :

- Ὁ λέων лафъ, родител. τῆ λέοντος.
 τὸ φρέαρ бунаръ, родит. τῆ φρέατος.
 τὸ ὕδωρ вода, родит. τῆ ὕδατος
 τὸ ἔαρ пролеће, родит. τῆ ἔαρος
 τὸ στέαρ лой, родит. τῆ στέατος
 τὸ πῦρ ватра, родит. τῆ πυρός
 ἡ χεῖρ рука, родит. τῆς χειρός
 ὁ κόραξ врана, родит. τῆ κόρακος
 ὁ ἄρπαξ грабитель, родит. τῆ ἄρπακος
 ὁ λάρυγξ грклянъ, родит. τῆ λάρυγγος
 ὁ γίγας исполинъ, родит. τῆ γίγαντος
 ἡ κοιλάς долина, родит. τῆς κοιλάδος
 ἡ μονὰς единица, родит. τῆς μονάδος
 τὸ κέρας рогъ, родит. τῆ κέρατος

τὸ πέρας край, родит. τῆ πέρατος
 ὁ χαρίεις дражестанъ, родит. τῆ χαρίεντος
 ἡ ἀκτίς зракъ, род. τῆς ἀκτίνος
 ἡ κηλὶς флека, род. τῆς κηλίδος
 ἡ ἐλπὶς надежда, родит. τῆς ἐλπίδος
 ἡ χάρις милина, родит. τῆς χάριτος
 ἡ λαμπρότης светлость, родит. τῆς λαμπρότητος
 ἡ γλυκύτης сладость, род. τῆς γλυκύτητος
 ὁ ἰδρῶς зной, род. τῆ ἰδρῶτος
 τὸ φῶς светлость, род. τῆ φωτὸς
 ὁ ἀστὴρ звезда, род. τῆ ἀσέρος
 ὁ ἀήρ воздухъ, род. τῆ ἀέρος
 ὁ ἀνὴρ мужъ, род. τῆ ἀνδρὸς
 τὸ γάλα млеко, род. τῆ γάλακτος
 τὸ ἦς уво, род. τῆ ὠτὸς
 ὁ παῖς дете, родит. τῆ παιδὸς
 ὁ πᾶς нога, род. τῆ ποδὸς
 ὁ σωλῆν цевъ, родит. τῆ σωλῆνος
 ὁ ποιμὴν пастиръ, родит. τῆ ποιμένος
 ὁ μάρτυς мученикъ, род. μάρτυρος.

Има јошть у дружевномъ говору мушки и женски имена на ας и ης, која се скланяю одъ части по првомъ, одъ части по трећемъ склонению, као што скѣдуе:

Едноброй.

- И. ὁ ψωμᾶς лебаръ
 Р. τῆ ψωμᾶ лебара
 Д. τῷ ψωμᾶ, εἰς лебару
 В. τὸν ψωμᾶν, μᾶ лебара
 З. ὦ ψωμᾶ лебару.

Вишеброй.

- И. οἱ ψωμᾶδες лебарѣ
 Р. τῶν ψωμᾶδων лебара
 Д. εἰς τὰς ψωμᾶδες лебарѣма

- В. τὰς ψωμάδες лебаре
 З. ὧ ψωμάδες лебари.

Εδνοброύ.

- И. ὁ Ἀράπης Арапинъ
 Р. τῆ Ἀράπη Арапина
 Д. τῷ Ἀράπῃ, εἰς Араπину
 В. τὸν Ἀράπην, η Αραпина
 З. ὧ Ἀράπη Арапине.

Вишеброύ.

- И. οἱ Ἀράπηδες Арапи
 Р. τῶν Ἀράπηδων Арапа
 Д. εἰς τὰς Ἀράπηδες Арапима
 В. τὰς Ἀράπηδες Арапе
 З. ὧ Ἀράπηδες Арапи.

Упражненія.

Речи съ показиванѣмъ родительногъ падежа за
 III. склоненіе.

τὸ μάθημα, ατος наука
 ἀγοράζονται купую се
 τὰ χρήματα, ων, новци
 ἀλλὰ него
 ὁ κόπος трудъ
 τρεῖς три
 ἦσαν были, е, а су
 ὁ Ἀπόλλων, ονος, Аполонъ
 ὁ δράκων, οντος змай, хала
 ὁ Πύθων, ονος Питонъ
 ὁ στολισμὸς украшеніе
 ἡ σιωπή ѣутанѣ
 ἀποθνήσκει умире
 ἡ πόλις, εως варошъ
 ὁ νόμος законъ

χωρίς, безъ (род. пад.)
 πληγώνει рани
 τὸ ξίφος, ους сабля
 ἡ μεγάλη δύναμις, εως ве-
 лика сила
 πολεμῶν воюю
 ἡ δύσις, εως западъ
 ἡ φύσις, εως природа
 ἡ τάξις, εως поредакъ
 τὸ πλάσμα, ατος створенѣ
 ἔχων имаю
 ὁ ἄρχων, οντος велможа
 великашъ
 ὁ φύλαξ, ακος чуваръ
 ἡ πίσις, εως вера

ἡ βάσις, εως основъ	ὁ σπόρος семе
ἡ χριστιανικὴ χριστιανσка	εὐρίσκονται налазе се
ἡ ἀγάπη любовь	ὁ Σόλων, ονος Солонъ
ὁ κόλαξ, ακος ласкатель	ἦτον быо, ла, ло е
τὸ ψεῦδος, ες лажь	ὁ νομοθέτης законодаваць
ἄποσρέφω κλωνи се	ἡ θερμότης, ητος топлота
τὸ αἷμα, ατος крвь	ἀναβράζει узаврева
ὁ ἰατρος лекаръ	ὁ ῥίαξ, ακος потокъ
ἡ κίνησις, εως движение	τὸ ὄρος, ες гора, брдо
γνωρίζω познаю	ἀπὸ одъ, (са вин. пад.)
ὁ πνεύμων, ονος бела ци-	καταβαίνων силазе
герица	τὸ ἔντομον насѣкомо
τὸ στήθος, ους прси, груди	ἡ ἀκρίς, ἰδος скакаваць
ἡ φλέψ, βος жила	ἡ χρυσαλῖς, ἰδος лептирь
ἡ καρδία срце	ἡ πτέρυξ, υγος крило
ὡς као	ὁ ἰέραξ, ακος соко
ὁ σωλήν, ἦνος цевъ	ἡ χελιδὼν, ὀνος ласта
ἐξέρχονται излазе	διάφορον разно
ὁ ἀλώπηξ, εκος лисица	τὸ εἶδος, ες видъ
ὁ κάλυξ, υκος пуποлякъ	ἰδὲ ето
τὸ ἄνθος, ες цветъ	ὁ ποιμὴν, ἑνος пастирь.

Αἱ χάριτες ἦσαν τρεῖς. — Ὁ Ἀπόλλων ἐτόξευσε τὸν δράκοντα Πύθωνα. — Ὁ στολισμὸς τῆς γυναικὸς εἶναι ἡ σιωπή. — Τὸ σῶμα ἀποθνήσκει χωρὶς ψυχὴν καὶ ἡ πόλις χωρὶς νόμων. — τὸ ξίφος πληγώνει τὸ σῶμα καὶ ὁ λόγος τὸν νῦν. — Αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῆς δύσεως πολεμῶν. — Τὰ πλάσματα τῆς φύσεως ἔχον τάξιν ἢ νόμους. — Οἱ ἄρχοντες εἶναι φύλακες τῶν νόμων. — Ἡ βάσις τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἶναι ἀγάπη. — Ἀποσρέφω τὸ ψεῦδος καὶ τὰς κόλακας. — Οἱ ἰατροὶ γνωρίζω τὴν κίνησιν τῆ αἵματος. — Εἰς τὸ στήθος εἶναι ὁ πνεύμων. — Αἱ φλέβες ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν καρδίαν ὡς σωλήνες. — Ἡ ἀλώπηξ τρώγει ὄρνιθας. — Οἱ σπόροι εὐρίσκονται εἰς τὰς κάλυκας τῶν ἀνθῶν. — Ὁ Σό-

λων ἦτον νομοθέτης τῶν Ἑλλήνων. — Ἡ θερμότης τῆ
 πυρὸς ἀναβράζει τὸ ὕδωρ. — Ἀπὸ τὰ ὄρη καταβαίνον
 τὰ ὕδατα τῶν ὀνύκων. — Αἱ ἀκρίδες καὶ αἱ χρυσαλι-
 δες εἶναι ἔντομα. — Αἱ πτέρυγες τῆς χελιδόνος, τῆ ἰε-
 ρακος καὶ τῆ κόρακος εἶναι διαφόρων εἰδῶν. — Ἴδὲ
 πρόβατα τῆ ποιμένος. —

ὁ γέρων, οντος старецъ

σέβει почитуй

τίμα почитуй

ὁ καλὸς добаръ

ἢ εἰκῶν, ὄνος образъ, по-
 добіе

ἢ φίλη любезна, драга

ἀγάπη любви (повел.)

μακαρίζομεν почитуемо за
 срећну

ἢ νεότης, ητος младость

ἀπαλλάττει ослобођава

ἢ φροντίς, ἰδος брига

ἐλπίζω надамъ се

ὁ νεκρὸς мртавъ, мртваць

ἢ ἀνάστασις, εως востаніе,

воскресеніе

ἢ εὐεξία здравлѣ, распо-
 ложенѣ

ἢ γλυκύτης, ητος сладость

ὁ ὑπηρέτης служитель

ὁ ἱερεὺς, εως свештеникъ

τὸ κράτος, ως држава

κυβερνῶν владаю

ὁ Ἑκτωρ, ος Хекторъ

ὁ Ἀχιλλεὺς, εως Ахиль

ἐφόνευσε убіо е

ὁ Πάτροκλος Патрокль

εἶχε имао е

πολλὰς многе

ἢ τραγωδία жалостна пе-

сма, трагедія

ὁ Σοφοκλῆς, εως Софо-

κλισъ

τὸ ἄδικον неправедно

τὸ κέρδος, ως добыть

φέρων доносе

ἢ ζημία штета

ἢ πράξις, εως дѣло

μιμεῖσθε подражайте

ἐνδυναμόνει подкреплява

τὸ βρέφος, ως младенецъ

Почитуй старце. — Почитуй отца и матеръ.
 Добри су люди подобіе божіе. — Любезна вѣри,
 любви матеръ. — Младость почитуемо за срећну. —
 Смрть ослобођава човека одъ брига. — Надамъ
 се воскресенію мртвы. — Сладость млека подкре-
 плява младенце. — Свештеници су служители бо-

жии. — Кралѣви управляю државама. — Ахилъ е убио Хектора. — Патрокль е быо пріятель Ахила. — Сократъ е имао млоге ученике. — Трагедіе Софоклиса были су добре. — Неправедна добыть доноси штету. — Децо, подражайте добримъ дѣлима отчева. —

III.

ИМЕ ПРИЛАГАТЕЛНО.

1. Прилагателно име показуе качество и свойство суштествителногъ; н. п. *ὁ καλὸς ἄνθρωπος* добаръ човекъ; *ἡ σταθερὰ θέλησις* постоянна воля; *τὸ ὑψηλὸν ὄρος* висока гора.

2. Прилагателна деле се по нѣовимъ склоненіама на три реда.

Првый редъ.

1. У првый редъ спадаю сва прилагателна, коя се у мушкомъ и среднѣмъ роду скланяю по другомъ, а у женскомъ роду по првомъ склоненію; но ако е и у женскомъ роду оконченіе као у мушкомъ, онда се и женска скланяю по другомъ склоненію.

2. Ако се предъ мушкимъ оконченіемъ *ος* налази самогласно или двоегласно писме или *ρ*, онда женско оконченіе прима *α*, а иначе *η*, премда се ово правило слабо у дружевномъ езику наблюдава, и женскій родъ овогъ реда прилагателны имена има готово свагда *η*.

Мушка.

Еднодрой.

- И. *ὁ καλὸς* добаръ
 Р. *τὸ καλὸν* доброга
 Д. *τῷ καλῷ, εἰς* добrome
 В. *τὸν καλὸν* доброгъ
 З. *ὁ καλὸς* добрый.

Вшшеброу.

- И. οἱ καλοὶ добри
 Ρ. τῶν καλῶν добры
 Δ. τοῖς καλοῖς, εἰς добрима
 Β. τὰς καλὰς добре
 Ζ. ᾧ καλοὶ добри.

Женскій :

Едноброу.

- И. ἡ καλὴ добра
 Ρ. τῆς καλῆς добре
 Δ. τῇ καλῇ, εἰς доброй
 Β. τὴν καλὴν добру
 Ζ. ᾧ καλὴ добра.

Вшшеброу.

- И. αἱ καλαὶ добре
 Ρ. τῶν καλῶν добры
 Δ. ταῖς καλαῖς, εἰς добрима
 Β. τὰς καλὰς добре
 Ζ. ᾧ καλαὶ добре.

Средный :

Едноброу.

- И. τὸ καλὸν добро
 Ρ. τῷ καλῷ доброгъ
 Δ. τῷ καλῷ, εἰς добромъ
 Β. τὸ καλὸν добро
 Ζ. ᾧ καλὸν добро.

Вшшеброу.

- И. τὰ καλὰ добра
 Ρ. τῶν καλῶν добры
 Δ. τοῖς καλοῖς, εἰς добрима
 Β. τὰ καλὰ добра
 Ζ. ᾧ καλὰ добра.

3. У овай редъ спадаю и она прилагателна, коя се свршую на *ες, η, εν*, место *ος, η, ου*, као :

Мушкій :

Едноброй.

- И. *ὁ ἀπλῆς* простъ
 Р. *τῆ ἀπλῆ* простогъ
 Д. *τῷ ἀπλῷ, εἰς* простомъ
 В. *τὸν ἀπλῆν* простогъ
 З. *ᾧ ἀπλῆ* простый.

Вишеброй.

- И. *οἱ ἀπλοῖ* прости
 Р. *τῶν ἀπλῶν* просты
 Д. *τοῖς ἀπλοῖς, εἰς* простима
 В. *τῆς ἀπλῆς* просте
 З. *ᾧ ἀπλοῖ* прости.

Женскій :

Едноброй.

- И. *ἡ ἀπλῆ* проста
 Р. *τῆς ἀπλῆς* просте
 Д. *τῇ ἀπλῇ, εἰς* простой
 В. *τὴν ἀπλῆν* просту
 З. *ᾧ ἀπλῆ* проста.

Вишеброй.

- И. *αἱ ἀπλαῖ* просте
 Р. *τῶν ἀπλῶν* просты
 Д. *ταῖς ἀπλαῖς, εἰς* простима
 В. *τὰς ἀπλὰς* просте.
 З. *ᾧ ἀπλαῖ* просте.

Средный :

Едноброй.

- И. *τὸ ἀπλῆν* просто
 Р. *τῆ ἀπλῆ* простогъ
 Д. *τῷ ἀπλῷ, εἰς* простомъ

В. τὸ ἀπλῆν просто.

З. ὦ ἀπλῆν просто.

Вшшеброу.

И. τὰ ἀπλᾶ проста

Р. τῶν ἀπλῶν просты

Д. τοῖς ἀπλοῖς, εἰς простима

В. τὰ ἀπλᾶ проста

З. ὦ ἀπλᾶ проста.

4. У простиѣмъ ѣзѣку место *вс, η, εν, говори се ос, η, он; н. п. ἀπλὸς, ἦ, ὄν; место χρυσεῖς, ἦ, ἔν златанъ, а, о, χρυσοῦς, ἦ, ὄν.*

У п р а ж н е н і я.

ἡ ἔξοχή полѣ

καθαρός, ἄ, ὄν чистъ, а, о

τὸ πτερόν перо

ἕλαφρός, ἄ, ὄν лакъ, а, о

ἡ νύκτα ноћъ

σκοτεινός, ἦ, ὄν мрачанъ, а, о

ἡ θεία стрѣна

ἀδιάθετος нерасположенъ

ὁ χυμός сокъ

πικρός горакъ

τὸ δομάτιον соба

θερμός топаль, врућъ

αὐτός овай

ὁ ἀπλῆς простъ

ὑπερήφανος гордъ

ὁ Παῦλος Павле

ἄστατος непостоянъ

ῥαῖος лепъ

ἡ κοχονίτσα господична

χαμηλός низакъ

τὸ σκαμνίον столица

δυνατός якъ

ὁ ἄνεμος ветаръ

τὸ πανίον платно

μαῦρος црнъ

ἄσπρος бео

ἡ δάλη слушкиня

τὰ μαλλία коса

κόκκινος црвенъ

στεγνός сувъ

τὸ ὑποκάμισον кошуля

δύσκολος тежакъ, мучанъ

ὁ τρωικός турскій

τὸ ἀπίδιον крушка

ἀπαλός меканъ

ἔχω имамъ

ὁ καθρέπτης огледало

ἱστορικός историкъ

ἀμερόληπτος безпристра-

станъ

ὁ βασιλικὸς кралѣвскій
 ὑψηλὸς высокъ
 τὸ παλάτιον палата

ἡ διδαχὴ слово, предика
 ἠθικὸς нравоучителанъ
 νέος младъ

Ὁ ἀῆρ τῆς ἐξωχῆς εἶναι καθαρός. — Τὸ πτερόν
 εἶναι ἐλαφρόν. — Ἡ νύκτα εἶναι σκοτεινὴ. — Ἡ θεία
 μὲ εἶναι ἀδιάφειτη. — Ὁ χυμὸς αὐτῆς τῆς ῥίζης εἶναι
 πικρός. — Τὸ δωμάτιον εἶναι θερμόν. — Αὐτὸς ὁ ἄν-
 θρωπος εἶναι ἀπλῆς. — Ὁ Παῦλος εἶναι ὑπερήφανος.
 Ὁ καιρὸς εἶναι ἄσατος. — Ἡ κοκονίτσα ἔχει ὠραϊαν
 φωνήν. — Τὸ σκαμνίον εἶναι χαμηλόν. — Ὁ ἄνεμος
 εἶναι δυνατός. — Τὰ πάντα εἶναι ἄσπρα καὶ μαῦρα.
 — Ἡ δέλη ἔχει κόκκινα μαλλία. — Τὰ ὑποκάμισα
 δὲν εἶναι σεχνά. — Ἡ τρωκικὴ γλῶσσα εἶναι δύσκολη.
 — Τὰ ἀπίδια εἶναι ἀπαλά. — Ἔχω μικρόν καθρέπ-
 τήν. — Ὁ καλὸς ἱστορικὸς εἶναι ἀμερόληπτος. — Τὸ
 βασιλικὸν παλάτιον εἶναι ὑψηλόν. — Αἱ διδαχαὶ τῆ νέε
 ἱερέως εἶναι ἠθικαί. —

τὸ σανίδιον даска
 τὸ πάτωμα патосъ
 ἴσιος раванъ
 γεννᾶται рађа се
 ἐλεύθερος слободанъ
 σρόγγυλος округао
 εἶδα видіо самъ
 πράσινος зеленъ
 τὸ καπέλλον шеширъ
 τὸ λιβάδι (ον) ливада
 φρόνιμος паметанъ
 ἡ ἀνταμοιβὴ награда
 αξιος достоянъ
 ὁ γείτων (ος) комшія
 ἔκαμε учиніо е
 ἓνα едно
 ἀσυγχώρητος неопростимъ

τὸ σφάλμα погрешка
 εὐχαρισημένος задоволянъ
 πλέσιος богатъ
 τὸ κρασί (ον) вино
 ὑγιῆς, сред. ὑγιῆς здравъ
 ὁ τόπος место
 δημόσιος явный
 τὸ ξενοδοχεῖον гостіоница
 ἀχώριστος нераздовоимъ
 ἡ ὑγεία здравль
 ἐπιθυμητὸς пожелателанъ
 ὁ χωλὸς ромъ
 ἡ ἐπιθυμία желя
 νὰ τρέχη да трчи
 νὰ βλέπη да види
 νὰ ἀκῆη да чуе
 νὰ ἐξοδείη да троши

νὰ θησαυρίζη	да збира	ὁ ἄσωτος	раскошанъ
блага		ὁ φιλάργυρος	сребролю-
νὰ ἐργάζεται	да ради	бивъ	
ὁ τυφλὸς	слепъ	ὁ φιλόπυρος	трудолюбивъ.
ὁ κωφὸς	глувъ		

Даске патоса равне су. — Човекъ се рађа слободанъ. — Видіо самъ єданъ округао шеширъ на зеленой ливади. — Паметни ученици достойни су добре награде. — Комшия мой учиніо є єдну неопростиму погрешку. — Богати нису свагда задовольни. — Яко вино нїе здраво. — Гостіонице су явна места, — Ови су прїатели неразлучни. — Здравль є пожелателно. — Ромъ има волю да трчи, слепъ да види, глувъ да чує, раскошанъ да троши, сребролюбивъ да збира блага, а трудолюбивъ да ради. —

Другій редъ.

Прилагателна имена другогъ реда скланяю се по трећемъ склоненію. У мушкомъ и женскомъ роду имаю єднако оконченіе:

Єдноброй.

Мушка и женска :

- И. ὁ ἢ εὐδαίμων благополучанъ, а
 Р. τῆ, τῆς εὐδαίμονος благополучнога, е
 Д. τῷ, τῇ εὐδαίμονι, εἰς благополучномъ, ой
 В. τὸν, τὴν εὐδαίμονα благополучногъ, у
 З. ὃ εὐδαίμων **благополучный**, а

Вишеброй.

- И. οἱ, αἱ εὐδαίμονες благополучни, е
 Р. τῶν εὐδαίμόνων благополучны
 Д. τοῖς, ταῖς εὐδαίμοσι, εἰς благополучнима
 В. τὰς, τὰς εὐδαίμονας благополучне
 З. ὃ εὐδαίμονες благополучни, е.

Средня :

Едноброй.

- И. τὸ εὐδαιμον благополучно
 Ρ. τῆ εὐδαίμονος благополучнога
 Δ. τῷ εὐδαιμονι, εἰς благополучномъ
 Β. τὸ εὐδαιμον благополучно
 Ζ. ᾧ εὐδαιμον благополучно.

Вишеброй.

- И. τὰ εὐδαιμονα благополучна
 Ρ. τῶν εὐδαιμόνων благополучны
 Δ. τοῖς εὐδαίμοσι, εἰς благополучнима
 Β. τὰ εὐδαιμονα благополучна
 Ζ. ᾧ εὐδαιμονα благополучна.

Едноброй.

Мушка и женска.

- И. ἀληθῆς истинить, а
 Ρ. ἀληθεῖς истинитогъ, е
 Δ. ἀληθεῖ, εἰς истинитомъ, ой
 Β. ἀληθεῖ истинитогъ, у
 Ζ. ἀληθῆς истинитый а.

Вишеброй.

- И. ἀληθεῖς истинити, е
 Ρ. ἀληθεῶν истиниты
 Δ. ἀληθέσι, εἰς истинитима
 Β. ἀληθεῖς истините
 Ζ. ἀληθεῖς истинити, е.

Средня :

Едноброй.

- И. ἀληθεῖς истинито
 Ρ. ἀληθεῖς истинитогъ
 Δ. ἀληθεῖ, εἰς истинитомъ
 Β. ἀληθεῖς истинито
 Ζ. ἀληθεῖς истинито.

Вишеброу.

- И. ἀληθῆ ἰσθινита
 Ρ. ἀληθῶν ἰσθινиты
 Δ. ἀληθέσι, εἰς ἰσθινιτιμα
 Β. ἀληθῆ ἰσθινита
 Ζ. ἀληθῆ ἰσθινита.

Упражненія.

ὁ πατήρ τв отаць нѣговъ	σπάνιος редакъ
ἐλεήμων милосрданъ	ἐπιμελῆς прилѣжанъ
πρὸς κβ (вин.)	ἀνταρμείβονται награђую се
πτωχὸς сирома	ὁ ἀμελῆς небрежльивъ
εὐγνώμων благодаранъ	τιμωρῶνται казне се
φωτισμένος просвештенъ	ἢ εὐτυχία срећа
ὁ λαὸς народъ	ἢ εὐχαρίσσησις задовољство
δυσηδαίμων суевѣранъ	συνίσταται састои се
σώφρων цѣломудренъ	ἢ αὐτάρχεια задовољство
τιμῶνται почитую се	са своимъ станѣмъ.
εὐδαίμων благополучанъ	

Ὁ πατήρ τв εἶναι ἐλεήμων πρὸς τὲς πτωχὰς καὶ οἱ πτωχοὶ εἶναι εὐγνώμονες πρὸς αὐτόν. — Ὁ φωτισμένος λαὸς δὲν εἶναι δυσηδαίμων. — Οἱ σώφρονες νεανία τιμῶνται. — Οἱ εὐδαίμονες ἄνθρωποι εἶναι σπάνιοι. — Τὰ ἐπιμελῆ παιδία ἀνταρμείβονται καὶ τὰ ἀμελῆ τιμωρῶνται. — Ἡ ἀληθῆς εὐτυχία συνίσταται εἰς τὴν αὐτάρχειαν. —

ἐντελῆς савршенъ	ὁ τόπος место
μόνον само	ἢ ἀδελφὴ μв сестра моя
εἰλικρινῆς искренъ	νοσώδης нездравъ
ἀγαπῶνται любе се	εὐτυχῆς срећанъ
ἐγὼ я	δυσυχῆς несрећанъ
κατοικῶ обитавамъ	οἱ χαίροντες радуюћи се
εἰς ἓνα у едномъ	οἱ κλαίοντες плачући
ὑγιῆς здравъ	ὁ δῆλος слуга

αὐτὸς овай

ἔχει има

ἕνα єдногъ

εὐμενῆς благоволителанъ

ἀπειθῆς непослушанъ

ὁ υἱὸς синъ

ἀνάξιος недостоянъ

ἢ ἀγάπη любовь

οἱ γονεῖς τε родители нѣ-

гови

ὁ Ἄρχων господаръ.

Савршенъ е само Богъ. — Искрени пріятели любесе. — Я обитавамъ у єдномъ здоровомъ, а сестра моя у єдномъ нездравомъ месту. — Срећни су радујући се, несрећни су плачући. — Слуга овай има єдногъ благоволителногъ господара. — Непослушный сынъ єсть недостоянъ любви родителя нѣговы. —

Трећій редъ.

У трећій редъ спадаю прилагателна имена, коя се у мушкомъ и среднѣмъ роду скланяю по трећемъ склоненію, а у женскомъ роду по првомъ.

Мушка :

Єдноброй.

И. πᾶς свакій

Р. παντὸς свакогъ

Д. παντὶ, εἰς свакомъ

В. πάντα свакогъ

З. πᾶς свакій.

Вишеброй.

И. πάντες сви

Р. πάντων свию

Д. πᾶσι, εἰς свима

В. πάντας све

З. πάντες сви.

Женска :

Єдноброй.

И. πᾶσα свака

Р. πάσης сваке

- Д. *πάση, εἰς* свакой
 В. *πάναν* сваку
 З. *πάντα* свака.

Вишеброй.

- И. *πάναι* све
 Р. *πανῶν* свию
 Д. *πάσαις, εἰς* свима
 В. *πάσας* све
 З. *πάναι* све.

Средня :

Едноброй.

- И. *πάν* свако
 Р. *παντός* свакогъ
 Д. *παντί, εἰς* свакомъ
 В. *πάν* свако
 З. *πάν* свако.

Вишеброй.

- И. *πάντα* сва
 Р. *πάντων* свию
 Д. *πάνσι, εἰς* свима
 В. *πάντα* сва
 З. *πάντα* сва.

Мушка :

Едноброй.

- И. *ταχύς* брзъ
 Р. *ταχέος* брза
 Д. *ταχεῖ, εἰς* брзомъ
 В. *ταχὺν* брза
 З. *ταχὺ* брызый.

Вишеброй.

- И. *ταχεῖς* брзи
 Р. *ταχέων* брзи

- Д. ταχέσι, εἰς брзима
 В. ταχεῖς брзе
 З. ταχεῖς брзи.

Женска :

Едноброей.

- И. ταχεῖα брза
 Р. ταχείας брзе
 Д. ταχεῖα, εἰς брзой
 В. ταχεῖαν брзу
 З. ταχεῖα брза.

Вишеброй.

- И. ταχεῖαι брзе
 Р. ταχειῶν брзи
 Д. ταχεῖαις, εἰς брзима
 В. ταχείας брзе
 З. ταχεῖαι брзе.

Средня :

Едноброей.

- И. ταχὺ брзо
 Р. ταχέος брза
 Д. ταχεῖ, εἰς брзомъ
 В. ταχὺ брзо
 З. ταχὺ брзо.

Вишеброй.

- И. ταχέα брза
 Р. ταχέων брзи
 Д. ταχέσι, εἰς брзима
 В. ταχέα брза
 З. ταχέα брза.

На овај начинъ скланя се χαρίεις дражестанъ,
 женс. χαρίεσσα, сред. χαρίεν.

Слѣдуюћа два прилагателна сматраю се као
 неправилна и скланяю се овако :

Мушка :

Едноброй.

- И. πολὺς млогій
 Р. πολλῆ млогога
 Д. πολλῶ, εἰς млогомъ
 В. πολὺν млогогъ
 З. πολὺ млогій.

Вишеброй.

- И. πολλοὶ млоги
 Р. πολλῶν млоги
 Д. πολλοῖς, εἰς млогима
 В. πολλὰς млоге
 З. πολὺ млоги.

Женска :

Имен. πολλή млога, род. πολλῆς и т. д. по пр-
 вомъ склоненію. —

Средня :

Едноброй.

- И. πολὺ млого
 Р. πολλῆ млогога
 Д. πολλῶ, εἰς млогоме
 В. πολὺ млого
 З. πολὺ млого.

Вишеброй.

- И. πολλὰ млога
 Р. πολλῶν млоги
 Д. πολλοῖς, εἰς млогима
 В. πολλὰ млога
 З. πολλὰ млога.

Мушка :

Едноброй.

- И. μέγας, μέγας великій
 Р. μεγάλῃ великогога
 Д. μεγάλῳ, εἰς великомъ

- В. μέγαν, μέγαλον великогъ
 З. μέγα, μέγαλε великій.

Вишеброу.

- И. μεγάλοι велики
 Ρ. μεγάλων велики
 Δ. μεγάλοις, εἰς великими
 Β. μέγας велике
 Ζ. μεγάλοι велики.

Женска :

Имен. μέγλη, род. μέγλης, по првомъ склоненію. —

Средня :

Едноброу.

- И. μέγα, μέγαλον велико
 Ρ. μέγας великогъ
 Δ. μέγλω, εἰς великомъ
 Β. μέγα, μέγαλον велико
 Ζ. μέγα, μέγαλον велико.

Вишеброу.

- И. μέγλα велика
 Ρ. μεγάλων велики
 Δ. μεγάλοις, εἰς великими
 Β. μέγλα велика
 Ζ. μέγλα велика.

Упражненія.

θνητός смртанъ
 ἡ ἀρχή почетакъ
 ἡμισυ полакъ, половина
 ταχύς брзъ
 ὁ Δάναβις, εως Дунавъ
 βαθύς дубокъ

τὸ μῦλον ябука
 γλυκὺς сладакъ
 ξυνός кисео
 τὸ κέρδος добыть
 βαρὺς тежакъ
 τὸ κειμήλιον сокровиште

ἡ ζωὴ μας животъ нашъ | ἡ τέχνη художество, знанѣ
βραχύς кратакъ | μακρός дугачакъ.

Πάντες εἶμεθα θνητοί. — Πάσα ἀρχὴ ἡμῶν παν-
τός. — Οἱ λαοὶ εἶναι ταχεῖς. — Ὁ ποταμὸς Δίνας
εἶναι βαθύς. — Τὰ μήλα εἶναι γλυκέα ἢ ξυνά. —
Κέρδος αἰσχρὸν εἶναι βαρὺν χειμῆλιον. — Ἡ ζωὴ εἶναι
βραχεῖα ἢ ἡ τέχνη μακρά.

Α. Сравненія прилагателны (Αἰ συγκρι- σεις τῶν ἐπιθέτων).

Кадъ се свойства више стварій међу собомъ
сравне, онда може една стварь у сравненію съ дру-
гомъ неко свойство или у равномъ, или у вышемъ
степену притяжавати; исто тако може нека одъ ис-
ты стварій таково свойство у найвышемъ степену
имати, да све остале ствари у томе надвиси; отуда
се рађаю три степена (βαθμοὶ), положительный (θε-
τικὸς), сравнительный (συγκριτικὸς), и превосходный
(ὑπερθετικὸς). Прилагателно име, стои у степену
положительномъ, кадъ показуе свойство существи-
телногъ безъ никаква сравненія, н. п. ὁ σοφὸς ἄνθρω-
πος мударь человекъ, ὁ μικρὰ κόρη мала девайка.
Сравнительный степень показуе, да прилагателно
више едномъ него другомъ существителномъ при-
надлежи, н. п. ὁ σοφώτερος ἄνθρωπος мудрѣи человекъ,
ἡ μικροτέρα κόρη маня девайка. Превосходный сте-
пень быва, кадъ прилагателно приписуе существи-
телномъ неко свойство у найвећой мери, н. п. ὁ σο-
φώτατος ἄνθρωπος наймудрѣи человекъ, ἡ μικροτάτη κό-
ρη найманя девайка.

Β. Образованѣ степена прилагателны.

1. При свой разновидности оконченія, прила-
гателна свршую се у сравнительномъ степену ско-
ро свагда на τέρος, τέρα, τέρον а у превосходномъ
на τάτος, τάτη, τάτον. —

2. Кадъ се прилагателно свршуе на *ος* и *υς*, избацуе последнѣ *ς* и додае у сравнителномъ *τέρος*, у превосходномъ степену *τάτος*. Прилагателна на *ης* и *εις* избацую ове слоґове, узимаю *ες*, и после нѣґа сравнителноґъ степена оконченіе *τέρος* и превосходноґъ *τάτος*. Прилагателна на *υς*, безъ свакоґъ усеченя и дометаня, узимаю обично оконченіе сравнителноґъ и превосходноґъ степена. Ако се прилагателна свршую на *ων*, онда примаю нараштенѣ *ες* и оконченіе *τέρος* и *τάτος*. —

Примери:

<i>λεπτός</i> танакъ,	срав.	<i>λεπτό-τερος</i> ,	прев.	<i>λεπτό-τατος</i>
<i>ταχύς</i> брзъ,	"	<i>ταχύτερος</i> ,	"	<i>ταχύ-τατος</i>
<i>ἀληθής</i> истинитъ	"	<i>ἀληθ-ές-τερος</i> ,	"	<i>ἀληθ-ές-τατος</i>
<i>χαρίεις</i> дражестанъ	"	<i>χαρι-ές-τερος</i>	"	<i>χαρι-ές-τατος</i>
<i>ἀπλῆς</i> прѣсть	"	<i>ἀπλῆς-τερος</i> ,	"	<i>ἀπλῆς-τατος</i>
<i>σώφρων</i> цѣломудренъ	"	<i>σωφρον-ές-τερος</i> ,	"	<i>σωφρον-ές-τατος</i>

3. Одъ сравнителноґъ и превосходноґъ степена прави се женскій и среднїй родъ као кодъ прилагателны положителноґъ степена, н. п. *λεπτότερος*, *λεπτοτέρα*, *λεπτότερον*; *λεπτότατος*, *λεπτοτάτη*, *λεπτότατον*; и на овай начинъ у свима осталимъ. —

Примет. Кодъ прил. имена на *ος* ако е докрайнїй слоґъ природно или положенѣмъ дугъ, онда и у сравн. степену остае *ο*, ако е пакъ природно кратакъ, претвара *ο* у *ω* у сравн. и прев. степену, н. п. *σοφός* срав. *σοφώτερος* прев. *σοφώτατος*.

Одъ горњи правила изузимаю се слѣдуюћа прилагателна.

<i>καλός</i> добаръ,	срав.	<i>καλλήτερος</i> ,	прев.	<i>κάλλιστος</i> <i>καλλίων</i>
<i>κακός</i> зао	"	<i>χειρότερος</i>	"	<i>κάκιστος</i>
<i>μέγας</i> <i>μεγάλος</i> великїй	"	<i>μεγαλήτερος</i> ,	"	<i>μεγαλώτατος</i> , <i>μέγιστος</i>
<i>πλησίος</i> близкїй	"	<i>πλησιέστερος</i> ,	"	<i>πλησιέστατος</i>

ταχύς бръзъ,	срав.	ταχύτερος,	прев.	ταχύτατος и τάχιστος
ἀγαθός благъ,	"	ἀμείνων,	"	ἀριστος
μικρός малый,	"	ἐλάσσων,	"	ἐλάχιστος
πολύς многій	"	περισσότερος, πλείων,	"	πλείστος
ἀχρεῖος неваляо	"	ἀχρειέσερος,	"	ἀχρειέσατος
προκομμένος у- чень	"	προκομμενέ- σερος	"	προκομμενέ- σατος,
прев. φίλτατος	найлюбезнѣи.			

У дружественномъ говору образуетъ се сравнительный степень, кагда се измежу члена и прилагательного у положительномъ степени стави речца πλέον (вѣтъ, више) а превосходный, кагда се измежу члена и прилагательного у сравнительномъ степени ова иста речца стави, н. п. μικρός малый, ὁ πλέον μικρός маный, ὁ πλέον μικρότερος найманый. —

Упражнения.

ὁ πόλεμος рать	διότι ербо
ἔνδοξος, ὁ, ἡ, славанъ	ἀγέννητος нероженъ
ἡ εἰρήνη миръ	τὸ ποίημα створенъ
ἄτιμος, ὁ, ἡ безчестанъ	χωρεῖ смешѣва
προκρίτωτερος предпостав- лѣный, больй	ὀγλίωρος бръзъ
καὶνὲν никакво	ὄλα све
ἄλλο друго	διαπερᾶ проницава
τὸ πρᾶγμα стварь	ἰσχυρός якъ, крепакъ
σεβάσμιος почитаемъ, че- станъ	ἡ ἀνάγκη нужда
τίποτε ништа	νικᾶ побѣѣва
ἡ πατρίς τв отечество нѣ- гово	ἀνακαλύπτει открива
τὸ ἀνώτατον найвише	ὁ κροκόδειλος крокодиль
τὸ ὄν существо	τὸ αὐτόν τв яе нѣгово
	τρανός великй
	ὁ χηνίσσιος гушчѣи
	γίνεται быва.

Πόλεμος ἔνδοξος ἀπὸ εἰρήνην ἄτιμον εἶναι πάντοτε προκριτώτερος. — Ἀπὸ τὴν ἀρετὴν κἀνὲν ἄλλο πρᾶγμα δὲν εἶναι σεβασμιώτερον. — Τίποτε ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει γλυκύτερον ἀπὸ τὴν πατρίδα τῆ. — Τὸ ἀνώτατον ὄν εἶναι ὁ θεὸς, διότι εἶναι ἀγέννητος. — τὸ εὐμορφώτατον ὁ κόσμος, διότι εἶναι ποίημα τῆ θεῶ. — τὸ μέγιστον ὁ τόπος, διότι τὰ πάντα χωρεῖ. — τὸ ὑγλιωρότατον ὁ νῆς, διότι ὅλα διαπερᾶ. — τὸ ἰσχυρότατον ἢ ἀνάγκη, διότι ὅλα νικᾶ. — τὸ σοφώτατον ὁ καιρὸς, διότι ὅλα ἀνακαλύπτει. — Ὁ κροκόδειλος ἀπὸ ἐλάχισον γίνεται μέγιστος, διότι τὸ ἀνγόν τῆ δὲν εἶναι τρανώτερον ἀπὸ τὸ χηνίσιον. —

ἢ ἀργητα безпосленость

φθείρεται квари се

κοινὸς общыи

ἢ Ἀφροδίτη Венера

τὸ μέλι, родъ μέλιτος медъ

ἀσθενῆς слабъ

εὐσεβῆς благочестивъ

ἐγκρατῆς умѣренъ

ὁ σύμβουλος совѣтникъ

ἢ ἀναρχία безвластiе

ὑπάρχει существуе, има

τὸ κακὸν зло

πολλάκις много пута, че-

сто

μεταξὺ межу (род.)

Животъ више людiй квари се одъ безпослености. — Смрть е общта и найблагороднiма и найневалялiма. — Венера е была найлепша жена. — Речи су твоє слађе одъ меда. — Старци су слаби одъ млади. — Найблагочестивии люди есу и найблагополучнии. — Сократъ е было найумѣрени и найцѣломудрени межу людма. — Совѣтникъ е найбільiй време. — Одъ безвластiя нема већегъ зла. — Найгори су често срећни.

IV.

ИМЕ БРОИТЕЛНО.

1. Име броително показуе брой лица или стварiй, н. п. ἕνας κῆπος една башта; πέντε πρόβατα петъ оваца.

2. Броителна делесе на основна, редна и умложителна.

3. Основна броителна показую, колико има стварий или лица, н. п. *ένας* еданъ, *δύω* два и т. д.

А. Основна броителна есу слѣдуюћа:

εις, ένας, μία, έν, ένα еданъ, една, едно

δύω два

τρεις, τρία три

τέσσαρες, τέσσερα четири

πέντε петъ

έξη, έξ шесть

επτά седамъ

οκτώ осамъ

έννέα деветъ

δέκα десетъ

ένδεκα еданаестъ

δώδεκα дванаестъ

δεκατρεΐς, α тринаестъ

δεκατέσσαρες, α четрнаестъ

δεκαπέντε петнаестъ

δεκαέξ шестнаестъ

δεκαεπτά седамнаестъ

δεκαοκτώ осамнаестъ

δεκαέννέα деветнаестъ

είκοσι двадесетъ

τριακόνα, τριάντα тридесетъ

τεσσαράκοντα, σαράντα четрдесетъ

πεντήκοντα, πενήντα педесетъ

έξήκοντα, έξήντα шесетъ

έβδομήκοντα, έβδομήντα седамдесетъ

ογδοήκοντα, ογδοήντα осамдесетъ

έννευήκοντα, έννευήντα деведесетъ

έκατόν сто

διακόσιοι, αι, α двеста

τριακόσiai, αι, α τриста
 τετρακόσiai, αι, α четири стотине
 πεντακόσιοι, αι, α петъ стотина
 ἑξακόσιοι, αι, α шесть стотина
 ἑπτακόσιοι, αι, α седамъ стотина
 ὀκτακόσιοι, αι, α осамъ стотина
 ἑννεακόσιοι, αι, α деветъ стотина
 χίλιοι, αι, α иляда
 δύο χιλιάδες две иляде
 τρεῖς χιλιάδες три иляде и т. д.

Скланянѣ основны бронтелны :

	мушка	женска
И.	εἷς, ἕνας еданъ	μία една
Р.	ἑνὸς едногъ	μίας едне
Д.	ἐνὶ, εἷς едномъ	μῆ εἷς едной
В.	ἕνα едногъ	μίαν едну.

Средня :

И.	ἕν, ἕνα едно
Р.	ἑνὸς едногъ
Д.	ἐνὶ едномъ
В.	ἕν, ἕνα едно.

Мушка и женска :

И.	τρεῖς три
Р.	τριῶν трию
Д.	τρισὶ, εἷς трима
В.	τρεῖς три.

Средня.

И.	τρία три
Р.	τριῶν три
Д.	τρισὶ, εἷς трима
В.	τρία три.

мушка и женска :

- И. τέσσαρες четворо
 Ρ. τεσσαράων четворо
 Δ. τέσσαρσι, εἰς четворима
 Β. τέσσαρας четворо.

средня :

- И. τέσσαρα
 Ρ. τεσσαράων
 Δ. τέσσαρσι
 Β. τέσσαρα.

1. Остала основна броителна почевши одъ петъ до стотинѣ нескланяю се, одъ две стотинѣ пакъ до иляде скланяю се као прилагателна имена прве класе у вишеброю.

2. Основна броителна постаю и суштествителна, коя се могу разделити на три класе.

3. Прва класа заузима броителна, коя се свршую на *αριά*; она се придеваю како лицама, тако и стварима, н. п. *δεκαριά* десетина; *ένδεκαριά* единаестина; *δωδεκαριά* дванаестина; *δεκαπενταριά* петнаестина; *είκοβαριά* дваестина; *είκοσιπενταριά* двестпетина; *τριαυταριά* тріестина; *σαραυταριά* четрестина; *έκατοση* стотина; *διακοβαριά* количина одъ две стотинѣ; *τριακοβαριά* три стотинѣ, и т. д.

4. У другу классу спадаю она, коя се свршую на *αρα* и коя се саюжаваю са броемъ картій и новаца, н. п. *δύαρα* двойка; *τριάρα* тройка; *τεσσεράρα* четворка; *πεντάρα* петица и петакъ; *έξάρα* шестица и шестака; *έπτάρα* седмица; *οκτάρα* осмица; *έννεάρα* деветица; *δεκάρα* десетка и десетакъ; *οίκοβάρα* двадесетакъ; *τριαυτάρα* тридесетакъ и т. д.

5. Кадъ се одъ *αρα* промени крайнѣ *α* у *ι*, онда постае име суштествително среднѣгъ рода, н. п. *δύαρι*, *τριάρι*, *πεντάρι*, *έξάρι* и т. д.

6. Трећа класа заузима суштествителна, коя се придаю само броевима, н. п. *ή μονάς* или *μονάδα* единица; *ή δεκάς* или *δεκάδα* десетица; и *έκατοντάς* или *έκατοντάδα* стотина; *ή χιλιάς* или *χιλιάδα* иляда; *ή μυριάς* или *μυριάδα* десетъ иляда.

В. Редна бροителна.

1. Редна бροителна показую, у комъ в реду име существително, н. п. *πρῶτος* првый, *δεύτερος* другій и т. д.

1. Редна бροителна есу слѣдуюћа:

πρῶτος, η, ου првый, а, о
δεύτερος, α, ου другій, а, о
τρίτος, η, ου трећій, а, е
τέταρτος, η, ου четвертый, а, о
πέμπτος, η, ου петый, а, о
ἕκτος, η, ου шестый, а, о
ἑβδομος, η, ου седмый, а, о
ὄγδοος, η, ου осмый, а, о
ἐννάτος, η, ου деветый, а, о
δεκάτος, η, ου десетый, а, о
ἐνδεκάτος, η, ου еданаестый, а, о
δωδέκατος, η, ου дваанаестый, а, о
δέκατος τρίτος, η, ου тринаестый, а, о
δέκατος τέταρτος, η, ου четрнаестый, а, о
δέκατος πέμπτος, η, ου петнаестый, а, о
δέκατος ἕκτος, η, ου шеснаестый, а, о
δέκατος ἑβδομος, η, ου седамнаестый, а, о
δέκατος ὄγδοος, η, ου осамнаестый, а, о
δέκατος ἐννάτος, η, ου деветнаестый, а, о
εἰκοσὸς, ἡ, οὐ двадесетый, а, о
εἰκοσὸς πρῶτος, η, ου двадесеть првый, а, о
εἰκοσὸς πέμπτος, η, ου двадесеть петый, а, о
τριακοσὸς, ἡ, οὐ тридесетый, а, о
τεσσαρακοσὸς, ἡ, οὐ четрдесетый, а, о
πεντηκοσὸς, ἡ, οὐ педесетый, а, о
ἑξηκοσὸς, ἡ, οὐ шесдесетый, а, о
ἑβδομηκοσὸς, ἡ, οὐ седамдесетый, а, о
ὀγδοηκοσὸς, ἡ, οὐ осамдесетый, а, о
ζηυενηκοσὸς, ἡ, οὐ деведесетый, а, о

ἑκατοσὸς, ἡ, ὄν стотинный, а, о.
 χιλιοσὸς, ἡ, ὄν илядный, а, о.

3. Ова бронтелна скланяю се као прилагателна имена прве классе.

В. Умложителна бронтелна.

1. Умложителна бронтелна показую, колико в пута суштествително узето и саюжено, н. п. διπλῆς или διπλάσιος двогубъ или двострукъ; δεκαπλῆς или δεκαπλάσιος десетогубъ или десетострукъ, и т. д. Кодъ ἑκατόν умеће се јоштъ частица та, н. п. ἑκατονταπλῆς или ἑκωντοπλάσιος стогубъ или стострукъ.

2. Осимъ овы има јоштъ умложителны бронтелны, коя показую, колико в пута што чинѣно, н. п. ἀπαξ еданпутъ, δις двапутъ, τρίς трипутъ, τετράκις четири пута и т. д. додавајући кореномъ оконченію частицу акис; но у обичномъ говору узима се речъ φορὰ за путъ, н. п. μίαν φορὰν еданпутъ, δύο φοραῖς (βολαῖς) двапутъ, ἑκατόν φοραῖς сто пута, χίλιαις φοραῖς иляду пута.

Упражненія.

ὁ Ρῶσος	Русь	ἡ σημαῖα	барякъ, застава
ἐκίνησαν	кренули су се	τώρα	садъ
ἐμπρὸς	напредъ	ἔχω	имамъ
τὸ τηλέβολον	топъ	τῆτο	то
ἡ μάχη	битка	ἔγεινε	было в
ἐσκότωσαν	убили су	ὁ Φεβρουάριος	Фебруаръ
ὁ ἐχθρὸς	непріятель	τὸ κεφάλαιον	глава
ἐπῆραν	узели су, задобили су	ὁ τόμος	часть
		ὁ χρόνος	година
τὸ πυρόβολον,	τὸ τυφέκι пушка	ἡ κυβέρνησις	влада, правителство

<i>ἤτοι</i> или	<i>ακόμη</i> іоштъ
<i>ἡ ἑβδομάς, ἄδος</i> неделя,	<i>τὸ φλώρι (ον)</i> дукать
седмица	<i>ἔχθες</i> юче
<i>μὲ</i> ми	<i>ἔχασα</i> изгубіо самъ
<i>χρεώσεϊ</i> дугуе	<i>τὸ τάληρον</i> талиръ.

Кућа, гди обитавамъ, има четири боя, и две велике авліе. — Обиталиште мое састои се изъ едне сале, петъ соба, две куйне, едногъ подрума, едне штале за четири коня. — Шта плаћате киріе? — Четири стотине и четрнаестъ форинтій. — Колико дана има овай мѣсець? — Тридесетъ, мислимъ. — Една година има триста шесетъ петъ дана, или педесетъ две неделѣ и еданъ данъ. — Дугуе ми іоштъ седамдесетъ форинтій. — Юче самъ изгубіо два талира. —

V.

МЕСТОИМЕНІЕ.

1. Местоименіе естъ скланяема часть говора, коя заступа место существителногъ имени.

2. Местоименія деле се на лична (*προσωπικαῖ*), присвоителна (*κτητικαῖ*), показателна (*δεικτικαῖ*), односителна (*ἀναφορικαῖ*), вопросителна (*ερωτηματικαῖ*), повраћателна (*αὐτοπαθεῖς*) и неопредѣлена (*ἀόριστοι*).

А. Лична местоименія.

1. Лична местоименія зову се она, коя лице показую. Таковы има три: *ἐγὼ* я, *σύ* ты, *αὐτός* онъ. Я представля прво лице, ты, друго, а онъ треће, и скланяю се на слѣдуюбій начинъ:

Прво лице.

Едноброй.

И.	<i>ἐγὼ</i>	я
Р.	<i>ἐμῆ, μῆ</i>	мене

Д. μοῖ, εἰς мени, ми
 В. ἐμὲ, ἐμένα, με мене, ме.

Вишеброй.

И. ἡμεῖς мы
 Р. ἡμῶν, μᾶς насъ
 Д. ἡμῖν, εἰς нама
 В. ἡμᾶς, μᾶς насъ.

Друго лице.

Едноброй.

И. σὺ, ἐσὺ ты
 Р. σὺ тебе
 Д. σοῖ, εἰς теби, ти
 В. σε, ἐσέ, ἐσένα тебе, те
 З. σὺ, ἐσὺ ты.

Вишеброй.

И. ὑμεῖς, σεῖς, ἐσεῖς вы
 Р. ὑμῶν, σεῖς васъ
 Д. ὑμῖν, εἰς вама
 В. ὑμᾶς, σεῖς, ἐσεῖς васъ
 З. ὑμεῖς, σεῖς, ἐσεῖς вы.

Треће лице.

Мушка :

Едноброй.

Вишеброй.

И.	αὐτός	онъ	αὐτοὶ	они
Р.	αὐτῷ	нѣга	αὐτῶν	нѣи
Д.	αὐτῷ, εἰς	нѣму	αὐτοῖς, εἰς	нѣима
В.	αὐτόν	нѣга	αὐτὰς	оне.

Женска :

Едноброй.

Вишеброй.

И.	αὐτή	она	αὐταὶ	оне
Р.	αὐτῆς	нѣ	αὐτῶν	нѣи

Д.	αὐτῆ, εἰς	нѢОЙ	αὐταῖς, εἰς	нѢИМА
В.	αὐτήν	НЮ	αὐτάς	нѢИ.

Средня :

Едноброй.

И.	αὐτό	ОНО	αὐτά	ОНА
Р.	αὐτῆ	нѢГА	αὐτῶν	нѢИ
Д.	αὐτῷ, εἰς	нѢМУ	αὐτοῖς, εἰς	нѢИМА
В.	αὐτό	ОНО	αὐτά	ОНА.

2. У израженіама учтивости узимаю Грци за друго и треће лице ова местоименія :

τῆ	λόγου	σα	ТЫ
τῆ	λόγου	σας	ВЫ
τῆ	λόγου	τη	ОНѢ
τῆ	λόγου	της	ОНА
τῆ	λόγου	των	ОНИ.

3. Местоименія бываю усечена у сва три лица, сва три рода и оба броя, кадъ се првый слогъ изостави. Овако усечено употреблява се свуда, гди се и у србскомъ ѣзикѣ усеча, н. п. некаже се *ἐγὼ αὐτὸν εἶδα*, него *ἐγὼ τὸν εἶδα* я самъ га видію. *Αὐτὸς τῆ ἔδειξε τὸ βιβλίον του*, а не *αὐτὸς αὐτῆ ἔδειξε τὸ βιβλίον του*, онъ іой в показао кнѣигу свою. — *Ἐσὺ τὰς ἔμαθες γινῶσιν*, ты си іѣ научію памети, а не *ἐσὺ αὐτὰς ἔμαθες γινῶσιν*. *Αὐτὸς μὲ ἔβλεπε* онъ ме в гледао; *ὁ κύριος σὰς ἐχαίρητησε* господаръ васъ в поздравио и т. д.

Упражненія.

γράφω	пишемъ	εὐχαρίσως	задовольно, ра-
παίζεις	играшь	δο	
τιμῶ	почитуемъ	συγχαίρομεν	честитамо
ὑπακῶ	слушамъ, послу-	ἡ τύχη	судбина
шанъ	самъ	ἔδωκε	дала в

ἡ κατάσασις, εως станѣ
ἡ ὑπεράσπισις, εως зашти-
henѣ

τὸ ἔργον дѣло
ὁ πολεμησῆς ратникъ
ἂν ако

φύγετε побегнете
ὄλος, η, ον савѣ, сва, сво
χάνεται губи се, пропада
ἔαν ако

βλάβης шкодишѣ
τῷ λόγῳ σε ты

τότε онда

διαφέρεσαι разликуешѣ се

ἔφερες doneo си

ἡ γραμματικὴ γραμματικα
δάνεισε позаими

τὸ κονδυλομάχαιρον федер-
месерь

ἰδὲ ето

ὅμως али

κόπτει сече

ἐπροόδευσε напредовао е
ἄρκετὰ доста

ἑλληνικὸς, ἡ, ὄν грчкiй, а, о

δίδω даемъ

ἡ ἄδεια дозволенѣ

συνοδεύσητε пратите

Ἐγὼ γράφω καὶ σὺ παίζεις. — Σὲ τιμῶ, ἀγαθὲ διδάσκαλε. — Ὡ πάτερ σὲ ὑπακίω εὐχαρίσως. — Ἡμεῖς σᾶς συγχαίρομεν. — Ἡ τύχη σᾶς ἔδωκε καλὴν κατάσασιν. — Ἡ ὑπεράσπισις τῆς πόλεως εἶναι τὸ ἔργον σας, ὡ πολεμισαὶ, ἂν ἔσεῖς φύγετε, ὅλη ἡ πόλις χάνεται. — Ἐὰν μὲ βλάβης τῷ λόγῳ σε, τότε δὲν διαφέρεσαι ἀπὸ τὸν ἐχθρόν μου. — Μοὶ ἔφερες τὴν γραμματικὴν; — Δάνεισέ μοι τὸ κονδυλομάχαιρον. — Ἰδὲ, ὅμως αὐτὸ δὲν κόπτει. — Αὐτὸς ἐπροόδευσε ἄρκετὰ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. — Σᾶς δίδω ἄδειαν νὰ μὲ συνοδεύσητε.

ἐπαρήγγειλε препоручио е

νὰ εἰπῶ да кажемъ

γνωρίζετε познаете

ὁ υἱὸς τῆς синѣ нѣговъ

γνωρίζω познаемъ

πολὺ καλὰ врло добро

ἀξιέρατος любведостоянѣ

ὁ νέος младиѣ

θα ἔχω имаѣу

ἡ τιμὴ честь

νὰ εἰδῶ да видимъ

ἡ ἔσπερα вече

ἀκίω чуемъ

νὰ ὠμιλῶν да говоре

ἀκίσατε чуйте

παιδί μου дете мое

προξενεῖτε	причинявате	ὁ Γάλλος	Французъ
ἢ κεφαλοπονία	главоболя	ἠγόρασα	купио самъ
ἀπὸ πῶ	одакле	τὸ χυλιάριον	кашика
ἢ Ἑλλάς,	ἀδος	βλέπει	види
διαφέρεσθε	разликуете се	κάθε	свакій
εἶμαι	есамъ	εἶσθε	есте.

Препоручіо ми є, да вамъ то кажемъ. — Познаете и вы сынове нѣгове. — Познаемъ ій врло добро. — Они су добри и любведостойни младићи. — Имаћу честь да васъ видимъ ово вече. — Ето браће мое, чуемъ ій, да говоре. — Слушайте, децо моя, вы ми причинявате млоге главоболѣ. — Одъ куда сте господине? — Я самъ изъ Грчке. — Вы се неразликуете одъ едногъ Француза. — Кушіо самъ му шесть кашика. — Онъ є види свакій данъ. —

Б. Присвоителна местоименія.

1. Местоименія присвоителна показую, коме шта принадлежи, и скланяю се на слѣдуюћій начинъ.

Мушка :

Едноброј.

И.	ὁ ἰδικός μου	мой
Р.	τῷ ἰδικῷ μου	могъ, могъ
Д.	εἰς τὸν ἰδικόν μου	момъ
В.	τὸν ἰδικόν μου	могъ.

Вишеброј.

И.	οἱ ἰδικοί μου	мои
Р.	τοῖν ἰδικῶν μου	мои
Д.	εἰς τὰς ἰδικάς, εἰς	моима
В.	τὰς ἰδικάς μου	мое.

Женска :

Едноброй.

И.	ἡ ἰδική μου	МОЯ
Ρ.	τῆς ἰδικῆς μου	МОЕ
Δ.	εἰς τὴν ἰδικήν μου	МОЮ
В.	τὴν ἰδικήν μου	МОЮ.

Вишеброй.

И.	αἱ ἰδικαί μου	МОЕ
Ρ.	τῶν ἰδικῶν μου	МОИ
Δ.	εἰς τὰς ἰδικάς μου	МОИМА
В.	τὰς ἰδικάς μου	МОЕ.

Средня :

Едноброй.

И.	τὸ ἰδικόν μου	МОЕ
Ρ.	τῆ ἰδικῆ μου	МОЕГЪ , МОГЪ
Δ.	εἰς τὸ ἰδικόν μου	МОМЪ
В.	τὸ ἰδικόν μου	МОЕ.

Вишеброй.

И.	τὰ ἰδικά μου	МОЯ
Ρ.	τῶν ἰδικῶν μου	МОИ
Δ.	εἰς τὰ ἰδικά μου	МОИМА
В.	τὰ ἰδικά μου	МОЯ.

Μυшка :

Едноброй.

И.	ὁ ἰδικός σου	ТВОЙ
Ρ.	τῆ ἰδικῆ σου	ТВОЕГЪ , ТВОГЪ
Δ.	εἰς τὸ ἰδικόν σου	ТВОМЪ
В.	τὸ ἰδικόν σου	ТВОГЪ.

Вишеброй.

И.	οἱ ἰδικοί σου	ТВОИ
Ρ.	τῶν ἰδικῶν σου	ТВОИ

Δ. εἰς τὰς ἰδικὰς σε ΤΒΟИМΑ
 Β. τὰς ἰδικὰς σε ΤΒΟΕ.

Женска :

Едноброй.

И. ἡ ἰδική σε ΤΒΟЯ
 Ρ. τῆς ἰδικῆς σε ΤΒΟΕ
 Δ. εἰς τὴν ἰδικήν σε ΤΒΟΙΟΥ
 Β. τὴν ἰδικήν σε ΤΒΟΥ.

Вишеброй.

И. αἱ ἰδικαί σε ΤΒΟΕ
 Ρ. τῶν ἰδικῶν σε ΤΒΟИ
 Δ. εἰς τὰς ἰδικὰς σε ΤΒΟИМΑ
 Β. τὰς ἰδικὰς σε ΤΒΟΕ

Средня :

Едноброй.

И. τὸ ἰδικόν σε ΤΒΟΕ
 Ρ. τῆ ἰδικῆ σε ΤΒΟΥГЬ
 Δ. εἰς τὸ ἰδικόν σε ΤΒΟМЬ
 Β. τὸ ἰδικόν σε ΤΒΟΕ.

Вишеброй.

И. τὰ ἰδικά σε ΤΒΟЯ
 Ρ. τῶν ἰδικῶν σε ΤΒΟИ
 Δ. εἰς τὰ ἰδικά σε ΤΒΟИМΑ
 Β. τὰ ἰδικά σε ΤΒΟΥ.

Мушка :

Едноброй.

И. ὁ ἰδικός τε НѢГОВЬ
 Ρ. τῆ ἰδικῆ τε НѢГОВОГЬ
 Δ. εἰς τὸν ἰδικόν τε НѢГОВОМЬ
 Β. τὸν ἰδικόν τε НѢГОВОГЬ.

Вишеброй.

И. οἱ ἰδικοί τε НѢГОВИ
 Ρ. τῶν ἰδικῶν τε НѢГОВЫ

Д. εἰς τὰς ἰδικὰς τв нѢГОВЫМА
В. τὰς ἰδικὰς τв нѢГОВЕ.

Женска:

Едиоброй.

И. ἡ ἰδική τв нѢГОВА
Р. τῆς ἰδικῆς τв нѢГОВЕ
Д. εἰς τὴν ἰδικήν τв нѢГОВОЙ
В. τὴν ἰδικήν τв нѢГОВУ.

Вишеброй.

И. αἱ ἰδικαί τв нѢГОВЕ
Р. τῶν ἰδικῶν τв нѢГОВЫ
Д. εἰς τὰς ἰδικὰς τв нѢГОВЫМА
В. τὰς ἰδικὰς τв нѢГОВЕ.

Средня:

Едиоброй.

И. τὸ ἰδικόν τв нѢГОВО.
Р. τῆ ἰδικῆ τв нѢГОВОГЪ
Д. εἰς τὸ ἰδικόν τв нѢГОВОМЪ
В. τὸ ἰδικόν τв нѢГОВО.

Вишеброй.

И. τὰ ἰδικά τв нѢГОВА
Р. τῶν ἰδικῶν τв нѢГОВЫ
Д. εἰς τὰ ἰδικά τв нѢГОВЫМА
В. τὰ ἰδικά τв нѢГОВА.

2. На истый начинъ скланы се ὁ ἰδικός της нѢНЪ, ἡ ἰδική της нѢНА, τὸ ἰδικόν της нѢНО; ὁ ἰδικός μας нашъ, ἡ ἰδική μας наша, τὸ ἰδικόν μας наше; ὁ ἰδικός σας вашъ, ἡ ἰδική σας ваша, τὸ ἰδικόν σας ваше; ὁ ἰδικός των нѢЮВЪ, ἡ ἰδική των нѢЮВА, τὸ ἰδικόν των нѢЮВО.

3. У книжевномъ езикау узимаю Грци присвоителна местоименія елинскогъ езика, као :

Ὁ ἐμὸς μοῦ, ἡ ἐμὴ μοῦ, τὸ ἐμὸν μοῦ; ὁ σὸς τῷ
 ἡ σὴ τῷ, τὸ σὸν τῷ. Ὁ ἡμέτερος нашъ, ἡ ἡμετέρα
 наша, τὸ ἡμέτερον наше; ὁ ὑμέτερος вашъ, ἡ ὑμετέρα
 ваша, τὸ ὑμέτερον ваше.

4. Присвоителна местоименія ὁ ἰδικός μου, и т.
 д. нестое никадъ скопчана са суштествителнимъ,
 него само онда кадъ заступаю место имена суште-
 ствительногъ, н. п. ἐγὼ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ σὺ δὲν
 τιμᾷς τὸν ἰδικόν σου, я почитуемъ отца моего, а ты не-
 почитуешь твоего. А кадъ стои суштествително са
 местоимениемъ присвоителнимъ, онда се само части-
 ца μου, σου, τῶ, μᾶς, σᾶς, των после суштествительногъ
 ставля, н. п. οἱ ἀδελφοί μας καὶ αἱ ἀδελφαί σου εἶναι
 καλὰ παιδιά, братья моя и сестре твое есу добра
 деца.

Упражнения.

ἔχασε	изгубио е	πρὸ ολίγου	недавно, мало
ἡ σκία	капа		пре
ἐπώλησε	продао, ла, ло	ἔχασε	изгубила е
ε		τρία	три
ἦραν	нашли су	τὸ τέκνον	чедо
ἔδωσαν	дали су	τὸ κάσανον	кестень
να κόψω	да зарежу, се-	ἔχασαν	изгубили су
ку		τὸ φύλλον	листь
τὸ κονδύλιον	перо	ἔπεσε	пао е
ἡ φίλη	пріятельница	κάτω	доле
γράφει	пише	τὸ χαρτίον	артія
σήμερον	данасъ	ἡ μελάνη	мастило
πρὸς	къ (вин.)	ὄχι	не
ὁ ἀνεψιός	синоваць	εἶναι	есть.

Ὁ ἀδελφός μου ἔχασε τὴν σκιά σου. — Ἡ ἀδελ-
 φή σου ἐπώλησε τὸ βιβλίον σου. — Οἱ φίλοι μας ἦραν

τὸ κονδυλομάχαιρόν σας, καὶ τὸ ἔδωσαν εἰς τὰς ἀδελφάς σας, νὰ κόψῃν τὰ κονδύλιά των. — Ἡ φίλη μὲ γράφει σήμερον πρὸς τὸν ἀνεψιὸν της. — Ἡ δυστυχὴς πρὸ ὀλίγου ἔχασε τὰ τρία τέκνα της. — Αἱ κασανέαι ἔχασαν τὰ φύλλα των. — Τὸ καπέλλον μὲ ἔπεσε κάτω. — Τὸ χαρτίον μὲ εἶναι ἄσπρον καὶ τὸ ἰδικόν σε εἶναι μαῦρον. — Ἡ μελάνη σε εἶναι ἀσπροτέρα ἀπὸ τὴν ἰδικήν μὲ. — Αὕτῃ εἶναι ἡ οἰκία μὲ καὶ ὄχι ἡ ἰδική σε. —

πισμένος сазиданъ
παρὰ него
ζητῆν траже
ἡ ἄμαξα кола
προτιμᾶ предпочитуе
ἡ κάμαρα соба
τὸ αἰσθημα чувство
ἐνάντιος противанъ
τὸ ὑπόδημα чизма
πῆ гди

ἔβαλες метнуо си
τὸ δακτυλίδιον прстенъ
διατὶ зашто
ἄφησες оставио си
ἔσειλες послао си
τὸ φόρεμα альина
ὁ δείκτης показатель, ска-
залька
τὸ ὠρολόγιον сатъ
ἔσπασε пукао ла, ло, е.

Кућа наша болъ е сазидана него ваша. — Моє су альине нове. — Гди си метнуо мой прстенъ? — Зашто га ниси оставио на асталъ твой. — Ёси ли послао чизме мое? — Сказалька сата нѣговогъ пукла е. — Траже кола моя а не твоя. — Ето мой конъ, а не твой. — Онъ предпочитуе мою соба, а не нѣову. — Ваша чувства противна су моима. —

В. Показателно местоименіе.

1. Показателна су местоименія она, коя што-годъ показую; она су слѣдуюћа:

Мушка.

Едноброй.

Вишеброй.

И. ἕτος

тай

ἕτοι

тіи

Р. τέτѣ

тога

τέτων

тіи

Д.	τῷτω, εἰς	ТОМЕ	τῷτοις	ТИМА
В.	τῷτον	ТОГА	τῷтвς	ТЕ.

Женска :

<i>Едноброй.</i>		<i>Вишеброй.</i>	
И.	αὐτή	та	αὐται τε
Р.	ταύτης	те	τῷτων тій
Д.	ταύτη, εἰς	ТОЙ	ταύταις тима
В.	ταύτην	ТУ	ταύτας те.

Средня :

<i>Едноброй.</i>		<i>Вишеброй.</i>	
И.	τῷто	ТО	ταῦта та
Р.	тῷтв	ТОГА	τῷτων тій
Д.	τῷτω, εἰς	ТОМЕ	τῷτοις, εἰς тима
В.	τῷто	ТО	ταῦта та.

Мушка :

<i>Едноброй.</i>		<i>Вишеброй.</i>	
И.	τοιῷτος	ТАКВЫЙ	τοιῷτοι ТАКВИ
Р.	τοιῷтв	ТАКВОГЪ	τοιῷτων ТАКВЫ
Д.	τοιῷτω, εἰς	ТАКВОМЪ	τοιῷτοις ТАКВЫМЪ
В.	τοιῷтон	ТАКВОГЪ	τοιῷтвς ТАКВЕ.

Женска :

<i>Едноброй.</i>		<i>Вишеброй.</i>	
И.	τοιαυτή	ТАКВА	τοιαυται ТАКВЕ
Р.	τοιαυτης	ТАКВЕ	τοιῷτων ТАКВЫ
Д.	τοιαυτή, εἰς	ТАКВОЙ	τοιαυταις, εἰς ТАКВЫМЪ
В.	τοιαυτην	ТАКВУ	τοιαυτας ТАКВЕ.

Средня :

<i>Едноброй.</i>		<i>Вишеброй.</i>	
И.	τοιῷто	ТАКВО	τοιαυта ТАКВА
Р.	τοιῷтв	ТАКВОГЪ	τοιῷτων ТАКВЫ
Д.	τοιῷτω, εἰς	ТАКВОМЪ	τοιῷτοις ТАКВЫМЪ
В.	τοιῷто	ТАКВО	τοιαυта ТАКВА.

2. У простомъ говору узима се за таквѣй *τέτοιος*, таква *τέτοια*, такво *τέτοιον*, и ова се скланяю као прве класе прилагателна имена. —

Мушка :

	<i>Εδνοβροῦ.</i>		<i>Вишеброῦ.</i>	
И.	<i>ἐκεῖνος</i>	онай	<i>ἐκεῖνοι</i>	они
Р.	<i>ἐκεῖνυ</i>	оногъ	<i>ἐκεῖνων</i>	оны
Д.	<i>ἐκεῖνω, εἰς</i>	ономъ	<i>ἐκεῖνοις, εἰς</i>	онымъ
В.	<i>ἐκεῖνον</i>	оногъ	<i>ἐκεῖνυς</i>	оне.

Женска :

	<i>Εδνοβροῦ.</i>		<i>Вишеброῦ.</i>	
И.	<i>ἐκεῖνη</i>	она	<i>ἐκεῖναι</i>	оне
Р.	<i>ἐκεῖνης</i>	оне	<i>ἐκεῖνων</i>	оны
Д.	<i>ἐκεῖνῃ, εἰς</i>	оной	<i>ἐκεῖναις, εἰς</i>	оными
В.	<i>ἐκεῖνην</i>	ону	<i>ἐκεῖνας</i>	оне.

Средня :

	<i>Εδνοβροῦ.</i>		<i>Вишеброῦ.</i>	
И.	<i>ἐκεῖνο</i>	оно	<i>ἐκεῖνα</i>	она
Р.	<i>ἐκεῖνυ</i>	оногъ	<i>ἐκεῖνων</i>	оны
Д.	<i>ἐκεῖνω, εἰς</i>	ономъ	<i>ἐκεῖνοις</i>	онымъ
В.	<i>ἐκεῖνο</i>	оно	<i>ἐκεῖνα</i>	она.

<i>ὁ κύριος</i> господи́нь	<i>τὸ πανίον</i> платно
<i>πολύ</i> много, врло	<i>ἡ ταβοκοθήκη</i> бурмутица
<i>εὐπροσῆγορος</i> учтивъ	<i>ἀξίζει</i> вреди
<i>ἀρέσκει</i> допада се	<i>ἡ προᾶξις</i> дѣло, дѣйство
<i>πρέπει</i> треба, стои, личи	<i>ἡ κωμωδία</i> весела игра
<i>ὁ οἰκοδόμος</i> зидаръ	<i>γελοῖος</i> смешанъ
<i>ἐπιτήδειος</i> вешть	<i>τί λέγετε</i> шта велите
<i>τὸ κεράσιον</i> трешня	<i>περὶ ο</i> (род. пад.)
<i>παρατηρήσατε</i> посмотрите	<i>ποῖος</i> кои
<i>ἡ λεπτότης, ητος,</i> танкоћа	<i>ἐσύντριψε</i> разбио є.

Αὐτὸς ὁ κύριος εἶναι πολὺ εὐπροσήγορος. — Τῆτο τὸ βιβλίον δὲν μοι ἀρέσκει. — Αὐτὸ τὸ φόρεμα σᾶς πρέπει πολὺ. — Αὐτὸς ὁ οἰκοδόμος εἶναι ἐπιτήδειος. — Αὐτὰ τὰ κεράσια δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν κῆπον. — Παρατηρήσατε μίαν τοιαύτην λεπτότητα τῆ πανίε. — Μία τοιαύτη ταβακοθήκη δὲν ἀξίζει πολὺ. — Ἡ πρώτη πρᾶξις ταύτης τῆς κωμωδίας εἶναι γελοία. — Τί λέγετε περὶ τῆ βιβλίε τέτε? — Ποῖος ἐσύντριψε τὸν καθρέπτην? — Αὐτὸ τὸ καπέλλον εἶναι ἰδικόν μου. —

τὸ κλειδί(ον) κλῦχъ	τὸ αὐτί(ον) уво
ὄταν кадъ	συνηθισμένος, η, ον навикнутъ
τὰ χρήματα новци	ἡ ταραχὴ шумъ, ларма
τὸ κλωβί(ον) кавезъ	ἀκῶ чуемъ
πολλὰ много, здорово	ἡ φορὰ путь
τὸ πῦλί(ον) птица	ὁ καφὲς кафа
ὁ καρπὸς плодъ	ὁ θεῖος стриць, уякъ.
ἐξαίρετος изреданъ	

Оно ε̄ κλῦчъ себе ваше. — Такавъ ε̄ човекъ, кадъ нема новаца. — Тай ε̄ кавезъ здорово малый за птицу ону. — Плодъ овогъ дрвета ε̄сть изреданъ. — Моε уши нису навикнуте на такву музику. — Такву ларму чуемъ првый путь. — Кафа ε̄ ова добра, али она стрица мога ε̄сть боля. —

Г. Односителна местоименія.

1. Односителна су местоименія, коя се на преѣашнѣ речи односе и нѣи заменяю. Она су слѣдуюѣа :

Мушка :

	Едноброй.		Вишеброй.	
И.	ὅστις	КОИ	οἵτινες	КОИ
Р.	ὅτινος	КОЕГЪ	ὄντινων	КОИ
Д.	ὄτινι, εἰς	КОМЪ	οἵσινι, εἰς	КОИМА
В.	ὄντινα	КОГЪ	ὅσινας	КОЕ.

Женска :

	Едноброй.		Вишеброй.	
И.	ἥτις	коя	αἵτινες	коѣ
Р.	ἥστινος	коѣ	ᾧντινων	кои
Д.	ἥτινι	коіой	αἵστισι, εἰς	коима
В.	ἥτινα	кою	ἄστινας	коѣ.

Средня :

	Едноброй.		Вишеброй.	
И.	ὅτι	коѣ	ἅτινα	коя
Р.	ὅστινος	коѣгъ	ᾧντινων	кои
Д.	ὅτινι, εἰς	комъ	οἵστισι, εἰς	коима
В.	ὅτινα	коѣ	ἅτινα	коя.

2. Съ овимъ относительнимъ местоименіемъ служе се само изображени Грци у говору и кнѣжественномъ езикѣ. За обичный говоръ имаю они друго относительно местоименіе, коѣ и у кнѣжественномъ езикѣ употребляваю, као: ὁ ὁποῖος кой, ἡ ὁποία коя, τὸ ὁποῖον коѣ. Оно се скланя као прилагателно прве классе.

3. Местоименіе ὁ ὁποῖος стои свагда после существителногъ, на коѣ се односи, али кадъ стои напредъ безъ существителногъ, онда се не узима ὁ ὁποῖος него ὁποῖος, ὁποία, ὁποῖον, кои, коя, коѣ, и скланя се безъ члена као прва класса прилагателногъ имена.

4. Ὅπως што, естъ нескланяемо и придева се непремѣно свима родовима, броевима и падежима.

5. Ὅσος, ὅση, ὅσον, или ὁπόσος, ση, он, или πόσος, ση, он коликій, а, о. Τόσος, ση, он толикій, а, о, скланяю се као καλὸς, ἡ, ὄν. —

Упражненія.

βλέπω	видимъ	ὑποπτος	подозрителанъ
φαίνεται	види се,	φανερόνω	являмъ
	чини се		

ἐγκαίρως	благовреμεно	θέλει παρυσιασθῆ	показа-
ἔκλεψαν	украли су	· ἤε σε	
ἀπὸ οὐδὲ, ἰζῆ		ἢ συμβαλῆ	советъ
τὸ καρπούζι(ον)	лубеница	ὑπόχρεως	обвезанъ
εἶδαμεν	видили смо	ἢ καλοσύνη	доброта
περασμένος, η, ον	προш-	ἔδειξατε	показали сте
λῆ, α, ο		εὐκολώτερα	лакше
ἡ κυριακὴ	неделя	νὰ φανῆ	да се покаже
ἡ κυρία	госпођа	τις	некиῖ
ἠπέρασε	прошаο, ла, ο ε	ἄξιος	достоянъ
ἄντικρον	спροῦ (род. пад.)	τὸ ὑπεργήμα	званіε
ἀνήκει	принадлежи	ἔγραψε	писаο, ла, λο ε
ὁ ἔμπορος	τργοваць	κάθεται	седи
ἡ Κραγυέβτσα	Крагуεваць	ἀργός	безпосленъ
ὠφεληθῆτε	ползуйте се	ἀνάξιος	недостоянъ.
ἡ εὐκαιρία	прилика		

Βλέπω ἕναν ἄνθρωπον, ὅστις φαίνεται ὑποπτος. — Σὰς φανερόνω ἐγκαίρως, ὅτι ἔκλεψαν αὐτὴν τὴν νύκτα ἀπὸ τὸν κῆπον σας τὰ ὠραῖα καρπέζια, τὰ ὅποια εἶδαμεν τὴν περασμένην κυριακὴν. — Γνωρίζετε τὴν κυρίαν, ἣτις ἠπέρασε πρὸ ὀλίγου? — Τὸ μέγαλον ὀσπήτιον, τὸ ὅποιον εἶναι ἀντικρον τῆ ἰδικῆ σας, ἀνήκει εἰς ἕνα πλάσιον ἔμπορον τῆς Κραγυέβτσας. — Ὁφεληθῆτε ἀπὸ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν, ἢ ὅποια θέλει σὰς παρυσιασθῆ. — Ἐκεῖνος, ὅπως σὰς ἔδωκε αὐτὴν τὴν συμβαλῆν δὲν εἶναι καλὸς συμβουλευτής. — Σὰς εἶμαι ὑπόχρεως διὰ τὴν καλοσύνην, τὴν ὅποιαν ἔδειξατε εἰς τὴν ἀδελφὴν μου. — Εὐκολώτερα εἶναι νὰ φανῆ τις ἄξιος εἰς τὰ ὑπεργήματα, τὰ ὅποια δὲν ἔχει, παρὰ εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχει. — Ἴδὲ τὰ γράμματα, τὰ ὅποια μ' ἔγραψε. — Ὅποιος κάθεται ἀργός εἶναι ἀνάξιος παντὸς καλῆ. —

ὁ φθόνος	зависть	περισσότερα	више
διαρκεῖ	трае	παρὰ	него

φθονῆμεν завидимо

ἐνοικίασες узео си подѣ

кирію

περὶ ο (род. пад.)

ἐδάνεισα узаймію самъ

ὁ τόμος часть

ἀνεχώρησαν отишли, ле,

ла су

τὸ πόνημα дѣло (списа-

тельско)

ὁ Ἀλέξανδρος Σῆτσος Але-

ксандеръ Суцо (славанъ

поета грчкій)

ἠγόρασα купію самъ

ἢ βέρυα прутъ

ἔδειρε тукао е

ἐπώλησε продао е

τὸ ῥῆχον чоя

ἐχρεωκόπησε банкротирао е

θέλιν εἶπεῖ казаће

τὰ νέα новости

γυμνάζονται упражняваю

се

μανθάνειν уче

ἢ ἐπισήμη наука, знанѣ

ἀπολαμβάνειν уживаю

εὐχαρισεῖ задоволява, бла-

годари

Зависть наша трае више, него среѣа оны, коима завидимо. — Есу ли ово собе, кое си узео подѣ кирію? — Ово е Гркъ, о комъ вамъ е говорио братъ вашъ. — Госпође, коима самъ позаймію прву часть, отишле су. — Ето дѣла Александра Суца, коя самъ юче купію. — Ето прутъ, коимъ е тукао дете мое. — Трговаць, кои намъ е продао ову чою, банкротирао е. — Ето пріятельи, кои ће намъ казати новости. — Младићи, кои се упражняваю у добродѣтельи, уче науке, уживаю едну среѣу, коя задоволява душе.

Д. Вопросительна местоименія.

1. Вопросительна местоименія зову се она, коя узимамо, кадъ е пытанѣ о каквомъ лицу или ствари. Она су слѣдуюћа:

Мушка и женска:

Едноброй.

И. τίς кой, коя

Р. τίνος коегъ, кое

Д. *τίνι, εἰς* коме, коіой
 В. *τίνα* когъ. кою.

Вишеброй.

И. *τινες* кои, кое
 Р. *τινων* кои, кои
 Д. *τίσι, εἰς* коима, коима
 В. *τίνας* кое, кое.

Средня :

Едноброй.

Вишеброй.

И. <i>τί</i>	кое	<i>τίνα</i>	коя
Р. <i>τινος</i>	коегъ	<i>τινων</i>	кои
Д. <i>τίνι, εἰς</i>	коме	<i>τίσι, εἰς</i>	коима
В. <i>τί</i>	когъ	<i>τίνα</i>	коя.

2. Ово местоименіе употреблява се по већой части у кнѣижевномъ ѣзику и изображеномъ говору; у простомъ и обичнѣемъ говору узима се *ποῖος, ποῖα, ποῖον* кои, коя, кое, и скланя се као относительно местоименіе *ὁ ὁποῖος*, али безъ члена.

3. Гди се у србскомъ ѣзику употреблява *шта*, и како, ту се у грчкомъ ѣзику узима *τί*. —

У п р а ж н е н і я.

τὸ καλοκαίρι(ον) лето
κτυπᾶ куца
διαβάζετε читате
ἡ εορτὴ праздникъ
εορτάζομεν праздуемо
σήμερον данасъ
ἡ φιληνάδα пріятельница
ἔχετε имате
τὸ λιλᾶδι(ον) цвѣтъ
τὸ ὄφελος полза
τὸ ἐπιχείρημα предузеће

ἔπληρες узео си
ἡ ζάχαρις шећеръ
ἡ προφορὰ произношеніе
γνωρίζεται познае се
τὸ ἔθνος народъ
ὁμιλεῖτε говорите
ἀγαπᾶτε волите
προετοιμάζεις приуготовля-
 вашъ
ἤμποροῦμεν можемо.
νὰ ἐμπιστευθῶμεν да се по-
 веримо

ἤξεύρω знамъ
ἢ ἀπόφασις решеніе
ἔδω οὐδε
ὁ λαιμοδέτης вратникъ
ἐχάρισαν поклонили сѹ

τὰ γενέθλια данъ рођена
τὸ γεώμηλον крумπиръ
δίδετε даεте
τὰ πρωτεῖα првенство.

Τί ὦραῖον καλοκαῖρι! — Τίνος εἶναι ἡ ταβακο-
θήκη αὐτή? — Τίς κυπᾶ εἰς τὴν θύραν? — Ποῖον
συγγραφέα διαβάζετε? — Ποῖαν ἑορτὴν ἑορτάζομεν σή-
μερον? — Ἀπὸ ποῖαν φιληνάδα ἔχετε αὐτὰ τὰ λαλί-
δια? — Τί ὄφελος ἔχετε ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα? —
Ἀπὸ πῶ ἐπῆρες τὴν ζάχαριν ταύτην? — Ἀπὸ τὴν προ-
φορὰν τε γνωρίζεται, εἰς ποῖον ἔθνος ἀνήκει? — Πε-
ρὶ τίνων κυρίων ὁμιλεῖτε? — Ἀπὸ ποῖον κρασί ἀγα-
πᾶτε? — Εἰς τίνα φίλον προετοιμάζεις τὰ δῶρα αὐ-
τά? — Εἰς ποῖας φίλους ἤμποροῦμεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν?
— Ἦξεύρω ποῖαν ἀπόφασιν ἔχεις. — Ἐδῶ εἶναι δύο
βιβλία, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο εἶναι τὸ ἰδικόν σου? — Ἐχο-
μεν ἄσπρον καὶ μαῦρον κρασί, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο ἀγα-
πᾶτε? — Εἰς ποῖον ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου ἔδωσες τὸ
μῆλον αὐτό? — Ποῖον ἀπὸ τῶν δύο λαιμοδέτας σου
ἐχάρισαν εἰς τὰ γενέθλια? — Εἰς ποῖον ἀπὸ τὰ δύο
γεώμηλα δίδετε τὰ πρωτεῖα? —

νὰ δώσω да дамъ
διὰ за (вин. пад.)
ἀγοράζετε купуете
πηγαίνετε идете
ἔρχεσθε долазите
εἶдете видели ете
ἠκολούθησε случило се е
ὠφελεῖ помаже
ὁ κλαυθμὸς плачь
ἀρέσκει допада се

στοχάζεσθε мислите
τὸ ταξείδιον путь, путо-
ванѣ
ἤκιστες чуо си
ἔδειξες показао си
ἀνακατῶνεσθε мешате се
περνᾶτε проводите
θέλετε τυλίξει умотаћете
μὲ сѹ, са.

Κομε да дамъ ово? — О којој одъ ове две
госпође говорите? — Кој е овде? — Коя е ова

госпођа? — Кои су ови господари. — За кога купуєте књигу ову? — Кома идете? — Одъ когъ долазите. — Кога сте видели? — Шта имате? — Шта вамъ се случило? — Шта има ново? — Шта є? — Шта є то? — Шта є пріятельство? — Шта помаже плачъ? — Шта вамъ се допада? — Шта мислите о путу нашемъ? — Чи є овај лепъ перорезъ? — Одъ кога си чуо новости? — Кома си показао писмо? — У шта се мешате? — Съ чимъ проводите време ваше? — У шта ћете завити ово? —

4. Гди се у србскомъ єзику узима чїи, чїя, чїє, ту се у грчкомъ єзику употребљава родит. падежъ одъ местоименія *τις*, н. п. *τινος φόρεμα πασρεύεις* чїю альину чистишь, *τινος παιδί είναι* чїє в дете, и т. д. као кадъ бы се рекло коєга альину чистишь? коєга є дете? —

Е. Повраћателна мѣстоименія.

1. Повраћателна местоименія зову се она, коя показую дѣйство глагола повратно на лице или стварь какву.

2. У србскомъ єзику скланяю се повраћателна местоименія само у три падежа за сва три рода, сва три лица и оба броя еднако, али у грчкомъ єзику скланяю се ова местоименія у сва три лица, оба броя, а треће лице разликує се у женскомъ роду одъ мушкогъ и среднѣгъ, као:

Прво лице.

Мушка, женска, средня:

Едноброй.

Р.	<i>τῷ ἑαυτῷ μὲν</i>	себе
Д.	<i>εἰς τὸν ἑαυτόν μὲν</i>	себи
В.	<i>τὸν ἑαυτόν μὲν</i>	себе, се.

Вшшеброй.

- Р. τῷ ἑαυτῷ μας себе
 Д. εἰς τὸν ἑαυτὸν μας себи
 В. τὸν ἑαυτὸν μας себе, се.

Друго лице.

Мушка, женска, средня.

Едноброй.

- Р. τῷ ἑαυτῷ σε себе
 Д. εἰς τὸν ἑαυτὸν σε себи
 В. τὸν ἑαυτὸν σε себе, се.

Вшшеброй.

- Р. τῷ ἑαυτῷ σας себе
 Д. εἰς τὸν ἑαυτὸν σας себи
 В. τὸν ἑαυτὸν σας себе, се.

Треће лице.

Мушка и средня:

Едноброй.

- Р. τῷ ἑαυτῷ τῷ себе
 Д. εἰς τὸν ἑαυτὸν τῷ себи
 В. τὸν ἑαυτὸν τῷ себе, се.

Женска:

Едноброй.

- Р. τῷ ἑαυτῷ της себе
 Д. εἰς τὸν ἑαυτὸν της себи
 В. τὸν ἑαυτὸν της себе, се.

Вшшеброй.

За мушка, женска и средня.

- Р. τῷ ἑαυτῷ των себе
 Д. εἰς τὸν ἑαυτὸν των себи
 В. τὸν ἑαυτὸν των себе, се.

Осимъ овога има повраћателно местоименіе елинскогъ езика, кое се често налази у књижевномъ грчкомъ езику, као:

Прво лице.

Мушка :

	<i>Едноброј.</i>		<i>Вишеброј.</i>	
Р.	ἐμαυτῆ	себе	ἐαυτῶν	себе
Д.	ἐμαυτῷ	себи	ἐαυτοῖς	себи
В.	ἐμαυτὸν	себе, се	ἐαυτῶς	себе, се.

Женска :

	<i>Едноброј.</i>		<i>Вишеброј.</i>	
Р.	ἐμαυτῆς	себе	ἐαυτῶν	себе
Д.	ἐμαυτῇ	себи	ἐαυταῖς	себи
В.	ἐμαυτήν	себе, се	ἐαυτὰς	себе, се.

Средня :

	<i>Едноброј.</i>		<i>Вишеброј.</i>	
Р.	ἐμαυτῆ	себе	ἐαυτῶν	себе
Д.	ἐμαυτῷ	себи	ἐαυτοῖς	себи
В.	ἐμαυτὸ	себе, се	ἐαυτὰ	себе, се.

Друго лице.

Мушка :

Женска :

	<i>Едноброј.</i>		<i>Едноброј.</i>	
Р.	σαυτῆ	себе	σαυτῆς	себе
Д.	σαυτῷ	себи	σαυτῇ	себи
В.	σαυτὸν	себе, се	σαυτήν	себе, се.

Средня :

Едноброј.

Р.	σαυτῆ	себе
Д.	σαυτῷ	себи
В.	σαυτὸ	себе, се.

Вишеброй другоꝝ лица раванъ ѿ вишеброю
првоꝝ лица.

Тρεῖς лице :

Μυσικα :

Γενσκα :

Ρ.	ἑαυτῷ	себе	ἑαυτῆς	себе
Δ.	ἑαυτῷ	себи	ἑαυτῇ	себи
Β.	ἑαυτὸν	себе, се	ἑαυτὴν	себе, се.

Средня :

Ἐдноброй.

Ρ.	ἑαυτῷ	себе
Δ.	ἑαυτῷ	себи
Β.	ἑαυτὸν	себе, се.

И тρεῖςꝝ лица вишеброй раванъ ѿ вишеброю
првоꝝ лица.

Упражненія.

γνωρίζω	познаемъ	βλέπεν	виде
γνωρίζεις	познаешъ	τιμῶν	почитуюћи
ὁ Φίλιππος	Филипъ	τιμῷ	почитуемъ
ἀγαπᾷ	люби	κανεῖς	нико
κάθε	свакій (нескланяемо)	λογαριάζεται	рачуна се
ἄλλος, η, ο	другій, а, о	κυριεύει	влада.
τιμήσατε	почитуйте		

Γνωρίζω τὸν ἑαυτὸν με, σὺ ὅμως δὲν γνωρίζεις
τὸν ἑαυτὸν σε. — Ὁ Φίλιππος ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτὸν τε
περισσότερα ἀπὸ κάθε ἄλλον. — Ὡ φίλοι, τιμήσατε
τὸν ἑαυτὸν σας. — Οἱ κύριοι βλέπεν τὸν ἑαυτὸν των
εἰς τὸν καθρέπτην. — Τιμῶν τὴν πατρίδα, τιμῷ τὸν
ἑαυτὸν με — Κανεῖς δὲν λογαριάζεται ἐλεύθερος, ὅ-
ςις δὲν κυριεύει τὸν ἑαυτὸν τε. —

να φανῆς	да се покажешъ	εὐάρεστος	угоданъ
φρόντιζε	постарай се	ὅλος	савъ

μόνος	самъ	φέρει	носи
ὁ βίος	животь	ἡ περιβόλα	иманѣ
λυπηρὸς	жалостанъ	κατὰ, καθ'	по (вин.)
ἐν	у (дат. падежъ)	ὁ πλεονέκτης	тврдица
γνώρισε	познай	πλητίζεν	обогаћаваю
σοφὸς	мударъ	βλάπτει	шкоде.

Постарай се, да се покажешъ угоданъ свима, а не само себи. — Говори самъ са собомъ. — Животь носи много жалостногъ у себи. — Познай себе. — Мударъ носи иманѣ свое у глави. — Добродѣтель сама по себи есть добра. — Тврдице обогаћаваю себе, а другима шкоде.

Ж. Неопредѣлена местоименія.

Неопредѣлена су местоименія она, коя едно общте и неопредѣлено значенѣ имаю, као што се изъ слѣдуюћегъ види

Мушка и женска.

Едноброй.

И.	τις, τινὰς	некій,	нека
Р.	τινὸς	некогъ,	неке.
Д.	τινὶ, εἰς	некомъ,	некой
В.	τινὰ	некогъ,	неку.

Вишеброй.

И.	τινὲς	неки	неке
Р.	τινῶν	неки'	неки'
Д.	τισὶ, εἰς	некима	некима
В.	τινὰς	неке	неке.

Средня :

Едноброй.

Вишеброй.

И.	τι	неко	τινὰ	нека
Р.	τινὸς	некогъ	τινῶν	неки'

Д.	τινὶ, εἰς	некомъ	τισὶ, εἰς	некима
В.	τὶ	неко	τινὰ	нека.

Мушка :

Едноброй.

И.	κανεῖς, κανένας	никакавъ, нико, ниеданъ, не-
Р.	κανενὸς	никаквогъ какавъ
Д.	канενὶ, εἰς	никаквомъ
В.	канένα	никаквогъ.

Женска :

Едноброй.

И.	καμία	никаква, ниедна
Р.	καμιάς	никакве
Д.	καμιά, εἰς	никаквой
В.	καμίαν	никакву.

Средня :

Едноброй.

И.	κανέν, κανένα	никакво, ниедно
Р.	κανενὸς	никаквогъ
Д.	каненὶ	никаквомъ
В.	κανέν, κανένα	никакво.

Као *κανεῖς* скланя се *ἄδεις, ἄδεμα, ἄδεν* никаквѣй, никаква, никакво; *καθεῖς, καθεμα, καθέν* свакиѣй, свака, свако.

<i>ἄλλος, η, ο</i>	другѣй, а, о
<i>ἕκαστος, η, ον</i>	свакиѣй, а, о
<i>ὁ ἴδιος, α, ον</i>	истыѣй, а, о
<i>κάθε</i>	свакиѣй, а, о, εἶναι не-скланяемо
<i>κάμπιστος, η, ον</i>	гдикои, я, е, приличанъ, а, о
<i>κάποιος, α, ον</i>	некиѣй, а, о
<i>μερικὸς, ἦ, ον</i>	некиѣй, а, о

ὅλος, η, ον	савъ, сва, сво
τίποτε	ништа или ἄδέν
ὁ δεῖνας	тай и тай
κάτι	нешто.

Ὁ δεῖνας има у род. τῆ δεῖνα, εἰς τὸν δεῖνα, τὸν δεῖνα. На истый начинъ скланы се у женскомъ и среднѣмъ роду. — Вишеброя нема.

Ὁ τάδε, ἡ τάδε, τὸ τάδε значи оно исто што и ὁ δεῖνας, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα и скланы се у сва три рода и оба броя као членъ, додавајући свагда частицу τάδε н. п ὁ τάδε, τῆ τάδε, εἰς τὸν τάδε, τὸν τάδε; ἡ τάδε, τῆς τάδε, εἰς τὴν τάδε, τὴν τάδε и т. д.

Τί λογιῆς какавъ, каква, какво, едначо е за сва три рода и нескланы се.

Упражненіе.

ὁ ψεύτης лажа	βεβαιόνην увераваю
εἶδα видіо самъ	τὸ πράγμα стварь
τὸ πάθος страсть	τὸ ναὶ естъ као сущтест.
πληρώνει плаћа	τὸ ὄχι ніе " "
ὁ ἐργάτης посленикъ	ἡ ἁμαρτία грѣхъ
τὸ γρόσι (ον) грошъ	ὑποφέρει подноси, трпи
ἡ περίσασις обстоятелство	ἦλθε дошао е
συγχωρῶν дозволяваю	ναὶ μὴ да не
ναὶ τὸ κάμω да то учинимъ	εἰπῆτε кажете.
ἐκέρδησε добыю, стекао	

Καμρίαν φορὰν τέτοιον ψεύτην δὲν εἶδα. — Καθεὶς ἔχει ἀπὸ ἓνα πάθος. — Πληρώνει εἰς κάθε ἐργάτην ἀπὸ δέκα γρόσια. — Κάποιος κύριός μοι τὸ εἶπε. — Τὸ ἦκασα ἀπὸ κάποιαν κυρία. — Κάποιαι περισάσεις δὲν μοι συγχωρῶν ναὶ τὸ κάμω. — Ὁ φίλος μας ἐκέρδησε κάμποσα χρήματα. — Κάμποσοι τὸ βεβαιόνην. — Ἐκασον πράγμα πρέπει ναὶ ἔχη τὸν τόπον

τη. — Μερικοὶ λέγου τὸ ναὶ, καὶ ἄλλοι τὸ ὄχι. — Ὅλοι ἠξεύρου ἀπὸ κάτι. — Μόνος ὁ θεὸς εἶναι χωρὶς ἁμαρ-
 τίας. — Τυφλὸς εἶναι καὶ τίποτε δὲν βλέπει. — Ὅμι-
 λῶ περὶ τινος, τὸν ὁποῖον τιμῶ. — Ὁμίλησα μὲ τινος
 (ἐκ) τῶν κυρίων. — Οὐδεὶς δὲν ὑποφέρει τόσον, ὅσον
 αὐτός. — Δὲν βλέπω κανένα — Κανεὶς δὲν εἶναι ἐ-
 δῶ. — Οὐδεὶς δὲν ἦλθε. — Εἰς κανένα νὰ μὴ τὸ
 εἰπῆτε. —

κάμνετε радите

ψηφᾶ држи, сматра

φροντίζει брине се

ἡ λύπη жалость

ἔτε нити

γνωρίζω познаемъ

ἡ σχέσις сношеніе

ἡ γραμματικὴ γραμатика

εὐρίσκεται налази се

τὸ ἐλάττωμα недостатъкъ

ἂν θὰ ζήσει оће л' живити

ἕως αὔριον до сутра.

Ништа болъ одъ добродѣтели. — Шта ра-
 дите? ништа. — Незнамъ ништа. — Недржи га
 за ништа. — Неговори ништа. — Небрине се ни-
 шта. — Достойни су жалости и еданъ и другій. —
 Коя е одъ ове две госпоѳ сестра твоя? нити една
 нити друга. — Непознаемъ ни едногъ, ни другогъ.
 Нема сношеніе ни съ єднимъ одъ нѳговы комшія.
 — Познаемъ неке одъ овы господара. — Непο-
 знаемъ никога. — Одъ толики γραμатика ненала-
 зи се ни єдна безъ недостатка. — Нико незна о-
 ће ли живити до сутра. —

VI.

ГЛАГОЛЪ.

Глаголь е речъ, коя показуе быће, дѳйство,
 страданъ и станъ каквогъ лица или ствари, и опре-
 дѳлява време, кадъ то бива или се догађа.

А. Залогъ διὰ θεσис.

1. Залога има три: дѳйствителный ενεργητικῆ,
 страдателный παθητικῆ, средный μέση ἢ καταστατικῆ.

2. Глаголь стои у залогу дѣйствителномъ, кадъ показуе, да едно лице или стварь дѣйствуе на друго лице или стварь, н. п. *ὁ κηλιδὸς ποτίζει τὸν κῆπον*, баштованъ залива башту.

3. Страдателный глаголь зове се онда, кадъ представля едно лице или стварь, да страда или промену трпи одъ другога предмета, н. п. *οἱ κακοὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν νόμων*, зли се казне законима.

4. У среднѣмъ залогу стои глаголь, кадъ показуе предметъ у некомъ среднѣмъ станю, т. е. нити дѣйствуе на другій предметъ, нити пати одъ нѣга, н. п. *ὁ Γεώργιος κοιμάται*, Ѓорђе спава, *κάθεται* седи, *περιπατεῖ* ода.

5. Дѣйствителни глаголи свршую се по већој части на *ω* н. п. *ὀδηγῶ* упућуемъ, *γράφω* пишемъ. Страдателни понайвише на *μαι*, н. п. *ὀδηγῶμαι* упућуемъ се, *γράφομαι* пишемъ се, и т. д. Но среднѣи глагола има и на *ω* и на *μαι* као: *κάθομαι* сядамъ, *κοιμῶμαι* спавамъ, *περιπατῶ* одамъ. Има и дѣйствителны глагола на *μαι*, н. п. *δέχομαι* примамъ, *περιποιῶμαι* негуемъ, *ἐπιβιβάζομαι* посѣћавамъ. Зато да бы сазнати могли, ели глаголь у дѣйствителномъ, страдателномъ или среднѣмъ залогу, валя намъ пазити више на смисао, него на оконченіе.

Б. Наклоненіе (*ἔϋκλισις*).

1. Наклоненія има петъ: изявително *ὀριστικῆ*, повелително *προβιατικῆ*, сослагателно *ὑποτακτικῆ*, условно *ὑποθετικῆ*, неопредѣлено *ἀπαρέμφατος*.

2. Изявително наклоненіе оно е, у комъ се дѣйство глагола као извѣстно поставля, н. п. *πλέκω* плетемъ, *ἐργάζομαι* радимъ.

3. Повелително наклоненіе показуе заповеданъ, молбу или опомену, н. п. *διάβασε* читай, *γράφε* пиши.

4. Наклоненіе сослагателно поставля се, кадъ е дѣйство глагола са некомъ сумнѣомъ, или условіемъ скопчано, н. п. *εάν ἔλθω* ако дођемъ; *νὰ εἶδῶ* да видимъ.

5. Наклоненіе условно употреблява се, кадъ се каква желя или условіе изявлюе, н. п. *ἤθελα γράψαι* я бы писао, *ἤθελα κρίνει εὐλογον*, судіо бы за право.

6. Наклоненіе неопредѣлено показуе дѣйство глагола, али неопредѣлюе време, лице и брой, као остала наклоненія, н. п. *λέγειν* говорити, *βλέπειν* видити.

В. В р е м е (*χρόνος*),

1. Време глагола показуе, кадъ се какво дѣйство догађа. Времена има петъ: садашиѣ *ἐνεσῶς*, полупрошавше *παρατακτῶς*, прошавше *ἀόριστος*, давнопрошавше *ὑπερσυντελικῶς*, и будуће *μέλλον*.

2. Време садашиѣ показуе, да дѣйство сада бива, н. п. *τρώγω* едемъ, *φυτεύω* садимъ.

3. Време полупрошавше показуе, да е дѣйство глагола скоро прошло, н. п. *ἔτρωγον*, α, я едо, *ἐφύτευον*, α, я сади. Кадъ се оће траюће дѣйство прошлогъ времена да изрази, онда се кодъ Грка употреблява такође време полупрошло, н. п. *ἔγραφα ὅλην τὴν νύκτα* писао самъ целу ноћъ.

4. Време прошавше показуе, да е дѣйство глагола савршено прошло, н. п. *ἔφαγα* ео самъ, *ἐφύτευσα* садіо самъ.

5. Време давнопрошавше показуе, да се дѣйство глагола давно догодило, н. п. *εἶχα* фάγει я самъ было ео; *εἶχα* φυτεύσει я самъ было садіо.

6. Време будуће показуе, да ће се дѣйство глагола догодити, н. п. *θέλω* φάγει или *θα* φάγω я

ἔυ εἶσι; *θέλω φυτεύσει* или *θὰ φυτεύσω* я *ἔυ* садити.

Г. Лице (*πρόσωπον*).

Глаголи имаю три лица, прво *πρώτον*, друго *δεύτερον*, треће *τρίτον*.

Д. Брой (*ἀριθμός*).

У грчкомъ ѣзiku има два броя при глаголима, єдноброй и вишеброй.

Е. Спрезанѣ (*συνυγία*).

1. Спрезанѣ є начинѣ, по комъ се спрежу или скланяю млоги єднаки глаголи. Спрезаня има два.

2. Главномъ спрезаню предходи спрезанѣ глагола *εἶμαι* єсамъ, и спомагателны глагола *ἔχω* имамъ и *θέλω* оѣу.

Спрезанѣ глагола *εἶμαι* єсамъ.

Наклоненіє изявително.

Време садашнѣ.

Єдноброй.

Вишеброй.

εἶμαι єсамъ

εἶμεθα єсмо

εἶσαι єси

εἶσθε єсте

εἶναι єсть, є

εἶναι єсу, су.

Време полупрошавше.

ἦμην, ἦμεν я быя

ἦμεθα, ἦμασθαι мы быясмо

ἦσο, ἦσιν ты быяше

ἦσθε, ἦσασθαι вы быясте

ἦτον онъ быяше

ἦσαν, ἦταν они быяю.

Време прошавше.

ἔσάθην я самъ быо

ἔσάθημεν мы смо были

ἔσάθης ты си быо

ἔσάθητε вы сте были

ἔσάθη онъ є быо

ἔσάθησαν они су были.

Време будуће.

θέλω	είσθαι	я ѣу быти	θέλομεν	είσθαι	мы ѣемо быти
θέλεις	είσθαι	ты ѣещъ быти	θέλετε	είσθαι	вы ѣете быти
θέλει	είσθαι	онъ ѣе быти	θέλωσι, ην	είσθαι	они ѣе быти.

или

θά είμαι	быѣу	и т. д.	θά είμεθα	быѣемо	и т. д.
θά είσαι			θά είσθε		
θά είναι			θά είναι.		

Наклоненіе повелительно.

Време садашнѣ.

ἔσο, είσου	буди	είσθε	будите
ἔστω, ἄς ἦναι	нека буде	ἄς ἦναι	нека буду.

Наклоненіе сослагательное.

Време садашнѣ.

νὰ ἦμαι	да самъ	νὰ ἦμεθα	да смо
νὰ ἦσαι	да си	νὰ ἦσθε	да сте
νὰ ἦναι	да е	νὰ ἦναι	да су.

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

ἤθελα	είσθαι	я бы было	ἤθέλαμεν	είσθαι	мы бы были
ἤθελες	είσθαι	ты бы было	ἤθέλετε	είσθαι	вы бы были
ἤθελε	είσθαι	онъ бы было	ἤθελαν	είσθαι	они бы были.

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ.

είναι, είσθαι быти.

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ ὄν будућій, ἡ ἔσα будућа, τὸ ὄν будуће.

Спрезанѣ спомагателн. глагола ἔχω имамаѣ.

Наклоненіе изъявительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

ἔχω имамаѣ
ἔχεις имашиѣ
ἔχει има

Вишеброй.

ἔχομεν имамо
ἔχετε имате
ἔχουσι, ἔνι имаю.

Време прошавше.

εἶχον, α,	я има, я самъ имаю	εἶχομεν, εἶχαμεν	мы имасмо
εἶχες	ты имаше и т. д.	εἶχετε	вы имасте
εἶχε	онъ имаше	εἶχον, εἶχαν	они имаше

Време будуће.

θήλω ἔχει	имаћу	θήλομεν ἔχει	имаћемо
θήλεις ἔχει	имаћешъ	θήλετε ἔχει	имаћете
θήλει ἔχει	имаће	θήλουν ἔχει	имаће.

Време будуће просто.

θά ἔχω	имаћу и т. д.	θά ἔχομεν	имаћемо и т. д.
θά ἔχεις		θά ἔχετε	
θά ἔχει		θά ἔχουν.	

Наклоненіе повелительно.

Време садашнѣ.

ἔχε	имай	ἔχετε	имайте
ἄς ἔχη	некъ има	ἄς ἔχουσι, ἔνι	некъ имаю.

Наклоненіе сослагательно.

Време садашнѣ.

νὰ ἔχω	да имамаѣ	νὰ ἔχομεν	да имамо
νὰ ἔχης	да имашиѣ	νὰ ἔχετε	да имате
νὰ ἔχη	да има	νὰ ἔχουσι, ἔνι,	да имаю.

Наклон. условно.

Време садашнѣ.

ἦθελα ἔχει	я бы имаю	ἦθέλαμεν ἔχει	мы бы имали
ἦθελες ἔχει	ты бы имаю	ἦθέλετε ἔχει	вы бы имали
ἦθελε ἔχει	онъ бы имаю	ἦθέλαν ἔχει	они бы имали.

Наклоненіє неопредѣлено.

Време садашнѣ.

ἔχειν имати.

Причастіє.

ὁ ἔχων-имаюћій, ἡ ἔχουσα имаюћа, τὸ ἔχον имаюће.

Спрезанѣ спомагателн. глагола *θέλω* οὐ.

Наклоненіє изъявительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

<i>θέλω</i>	οὐ	<i>θέλομεν</i>	οὐ	ἡμεο
<i>θέλεις</i>	οὐ	<i>θέλετε</i>	οὐ	ἡε
<i>θέλει</i>	οὐ	<i>θέλῃσι, ἢν</i>	οὐ	ἡеду.

Време полупрошавше.

<i>ἤθελον, α,</i>	я хтедо	<i>ἤθέλομεν, ἤθέλαμεν</i>	мы хтедосмо
<i>ἤθελες</i>	ты хтеде	<i>ἤθέλετε</i>	вы хтедoste
<i>ἤθελε</i>	онѣ хтеде	<i>ἤθελον, ἤθελαν</i>	они хтедоше.

Време прошавше.

<i>ἠθέλησα</i>	я самѣ хтео	<i>ἠθέλησαμεν</i>	мы смо хтели
<i>ἠθέλησες</i>	ты си хтео	<i>ἠθέλησατε</i>	вы сте хтели
<i>ἠθέλησε</i>	онѣ е хтео	<i>ἠθέλησαν</i>	они су хтели.

Време давнопрошавше.

<i>εἶχον, α</i>	я самѣ быо	<i>εἶχομεν, αμεν</i>	мы смо были
<i>εἶχες</i>	ты си быо	<i>εἶχετε</i>	вы сте были
<i>εἶχε</i>	онѣ е быо	<i>εἶχον, αν</i>	они су были

Време будуће.

<i>θέλω</i>	я ѣу хтети	<i>θέλομεν</i>	мы ѣемо хтети
<i>θέλεις</i>	ты ѣешѣ хтети	<i>θέλετε</i>	вы ѣете хтети
<i>θέλει</i>	онѣ ѣе хтети	<i>θέλῃσι, ἢν</i>	они ѣе хтети.

или просто

Θὰ θελήσω я ѣу хтети ит.д. Θὰ θελήσομεν мы ѣемо хтети

Θὰ θελήσεις Θὰ θελήσετε

Θὰ θελήσει Θὰ θελήσιν

Наклоненіе повелително.

Време садашнѣ.

Едноброуѣ.

Вишеброуѣ.

Θέλε хтедни Θέλετε хтедните

ἄς θέλη нека хтедне ἄς θέλωσι, εν нека хтедну.

Време прошавше.

Θέλησε као и садашнѣ θελήσετε

ἄς θελήσῃ ἄς θελήσωσι, εν.

Наклоненіе сослагателно.

Време садашнѣ.

νὰ θέλω да оѣу νὰ θέλωμεν да оѣемо

νὰ θέλης да оѣешъ νὰ θέλετε да оѣете

νὰ θέλη да оѣе νὰ θελωσι, εν да оѣе, оѣеду.

Време прошавше.

νὰ θελήσω да хтеднемъ νὰ θελήσωμεν да хтеднемо

νὰ θελήσης да хтеднешъ νὰ θελήσετε да хтеднете

νὰ θελήσῃ да хтедне νὰ θελήσωσι, εν да хтедну.

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ θέλειν хтети

Време прошавше θελήσειν "

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ θέλων хотеѣиѣ, ἡ θέλῶσα хотеѣа, τὸ θέλον хотеѣе.

Време прошавше.

ὁ θελήσας хотевшіѣ, ἡ θελήσασα хотевша,

τὸ θελήσαν хотевше.

Упражнения.

σήμερον данасъ	να μείνη да остане
ἡ ζέσα врућина	να ἀναχωρήσω да одпуту-
τὸ κρύον ладно, зима	εμъ
δρυμὺς, εἶα, ὁ λυτὴ, а, ο	να ἀκέσεν да чую
ἄστατος непостоянъ	να κάμης да учинишъ
ὁ συγγενῆς сродникъ	κάμετε чините
εὐδιάθετος разположенъ	ὅτι θέλετε шта оἴετε
να εἰπῆ да каже	ἀμφιβάλλω сумнямъ
ἡ ἐπιστροφὴ повратакъ	ἡ γνῶσις знанъ, паметь
τὸ χειρόμακτρον марама за	εἰὰν ако, кадъ
носъ	ἡ πεῖρα искусство.
ὁ Γάλλος Французъ	ἡ ὑπομονὴ стрпѣниѣ
κατὰ τὸ γένος родомъ	ὁ ζῆλος ревность
ἡ διασκέδασις забава	ἡ πρόοδος напредакъ
ἡ νεότης младость	να δανείσετε да позаΐмите.

Σήμερον εἶναι ζέσα, ἐχθὲς ἦτον κρύον. — Ἐχεις μίαν ὠραϊαν ἀμαξαν. — Ἐχομεν ἓνα δρυμὺν χειμῶνα. — Εἰς τὴν ἐξοχὴν εἶμαι ὑγιέστερος, παρὰ εἰς τὴν πόλιν. — Ἐσὺ εἶσαι ἄστατος. — Αὐτὸς εἶναι πολὺ φιλόργυρος. — Ἡμεῖς εἶμεθα συγγενεῖς. — Σεῖς εἰσθε εὐχαρισημένοι. — Ἐχεῖνοι εἶναι εὐδιάθετοι. — Δὲν ἔχομεν καλὰ βιβλία. — Δὲν ἔχει να εἰπῆ τίποτε. — Αὐτοὶ δὲν ἔχον καμμίαν ἐλπίδα ἐπιστροφῆς. — Ἐχετε ἓνα χειρόμακτρον; — Να ἤμην εἰς τὸν τόπον σας. — Οὗτος ὁ ἄνθρωπος εἶναι Γάλλος κατὰ τὸ γένος. — Δὲν εἶχαμεν ἡμεῖς καλλητέρας διασκεδάσεις εἰν τὴν νεότητιά μας. — Θέλει να μείνη εἰς τὸ ἴσπῆτι. — Ποῖος ἤξεύρει ἀνθὰ θελήσει. — Θέλετε εὐτυχίαν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν θέλουν. — Ἦθελα σήμερον να ἀναχωρήσω. — Δὲν ἠθέλησαν να με ἀκέσεν. — Θέλεις δὲν θέλεις πρέπει να τὸ κάμης. — Ἦ μητέρα με τὸ ἠθελε. — Κάμετε ὅτι θέλετε. — Θέλετε να τὸν ὀμιλήσω. — Ἀμφιβάλλω, ὅτι θὰ θελήσει. — Να εἶχες γνῶσιν, δὲν ἠθελες

ἔχει τόσους ἐχθρούς. — Ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰσθε εὐτυχέ-
 σεροι, εἰάν εἶχαμεν περισσοτέραν πείραν. — Ἐχε ὑπο-
 μονήν. — Ἄς ἔχη ὁ φίλος μας περισσότερον ζῆλον, ὅ-
 ταν θέλει νὰ κάμη πρόοδον. — Ἐχετε καλοσύνην νὰ
 μοὶ δανείσετε τὸ κονδυλομάχαιρόν σας. — Ἔσο σταθε-
 ρὸς εἰς τὰς ἀποφάσεις σου. —

ὁ θεῖος	стриць	τὸ Βεληγράδιον	Београдъ
ἀκριβὸς	скупъ	ἀκόμη	ιοштъ
ἡ συντροφία	друштво	ἡ ἐκκλησία	црква
ὁ γυναικάδελφός μου	шу- ракъ мой.	ἡ ἐπιμέλεια	прилъжаніе
ἡ ὄρεξις	αпетитъ, воля	τὸ γραφεῖον	канцеларія
πλέον	βεһъ, више	ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα	грч- кiй езикъ
ἡ γνώμη	мнѣніе	ἡ Σερβία	Србія
ἴδιος	истый	ἐκεῖ	тамо
ἡ εἰδησις	вѣсть	νὰ ἔλθῃ	да дођу
ἡ Ἀσία	Азія	μόνος σου	самъ собомъ (ты)
ἡ ἄδεια	дозволенѣ	ὁ πυρετός, ἡ θέρμη	гроз- ница
ἐβγῆκε	изишао е	αῤῥωσος, η, ου	болестанъ, а, о
ὁ συμμαθητής	саученикъ	νὰ ἐξέλθῃ	да изиђе
τὸ μάθημα	наука, лекція	πολύ	млого, здорово
ἡ γεωγραφία	землопись		
ὅταν	кадъ		

Стричеви су мои врло богати. — Περα су о-
 ва добра, него су здраво скупа. — Сестре су мое
 у башти, тамо имаю дружба. — Шуракъ мой не-
 ма великiй апетитъ. — Ова деца немаю више от-
 ца. — Ниси дете више. — И мы смо тогъ мнѣ-
 нiя. — Нисте више истый. — Собе мое немаю
 толико светлости, али су веһе. — Имамо добре
 вѣсти изъ Азиѣ. — Имате ли дозволенѣ, да то чи-
 ните? — Я самъ у станю да то учинимъ. — Ёли
 отаць вашъ кодъ куһе? — Нiѣ, изишао е. — Са-

ученици мои имали су свакиј данъ лекцію изъ земльописа, кадъ су были у Београду. — У еданаестъ сатій были смо јоштъ у цркви. — Децо моя, да сте имали мало прилѣжанія, научили бы грчкій езикъ. — Садъ е было вашъ отаць у канцеларији. — Браћа нѣгова имала су куће, балште, конѣ, овце, а садъ немаю ништа. — Кадъ е было нѣговъ пріятель у Србији, было е врло здравъ. — Браћа моя неће тамо да дођу. — Оћешъ да му кажешъ самъ собомъ? — Вы бы имали више новаца да сте были паметнији. — Хтедни добро мое. — Хтедни любовъ пріятеля твогъ. — Човекъ, имаюћий добре науке, има и добре новце. — Мати моя, имаюћи грозницу, и будући болестна, неможе да изиђе. —

Прво Спрезанъ.

По првомъ спрезаню спрежу се сви глаголи, кои имаю удареніе на докрайнѣмъ слогу.

а.) Залогъ дѣйствительный првогъ спрезаня.

Наклощеніе изъвително.

Време садашнѣ.

Едноброј.

Вишеброј.

<i>γράφω</i>	пишемъ	<i>γράφομεν</i>	пишемо
<i>γράφεις</i>	пишешъ	<i>γράφετε</i>	пишете
<i>γράφει</i>	пише	<i>γράφει, εν</i>	пишу.

Време полупрошавше.

<i>ἔγραψον, α</i>	я писа	<i>ἔγραφομεν, αμεν</i>	мы писасмо
<i>ἔγραφες</i>	ты писаше	<i>ἔγράφετε</i>	вы писасте
<i>ἔγραφε</i>	онъ писаше	<i>ἔγραφον, αν</i>	они писаше.

Време прощавше.

<i>ἔγραψα</i>	я самъ писао	<i>ἔγραψαμεν</i>	мы смо писали
<i>ἔγραφες</i>	ты си писао	<i>ἔγράψετε</i>	вы сте писали
<i>ἔγραψε</i>	онъ е писао	<i>ἔγραψαν</i>	они су писали.

Време давнопрошавше.

εἶχα	γράφει	я самъ	ἔγραφα	εἶχαμεν	γράφει	мы смо	ἔγραψαν
εἶχες		ты си	ἔγραφες	εἶχετε		вы сте	ἔγραφον
εἶχε		онъ е	ἔγραφεν			они су	

Време будуће.

θέλω	γράφει	я ѣу	ἔγραψα	θέλομεν	γράφει	мы ѣемо	ἔγραψαν
θέλεις		ты ѣешъ	ἔγραψες	θέλετε		вы ѣете	ἔγραφον
θέλει		онъ ѣе.	ἔγραφεν			они ѣе	

Наклоненіе повелително.

Време садашнѣ.

γράφε	пиши	γράφετε	пишите
ἄς γράφῃ	нека пише	ἄς γράψωσι, ἢ	нека пишу.

Време прощавше.

γράψε	напиши	γράψετε	напишите.
ἄς γράψῃ	некъ напише	ἄς γράψωσι	нека напишу.

Наклоненіе сослагателно.

Време садашнѣ.

νὰ γράφω	да пишемъ	νὰ γράφωμεν	да пишемо
νὰ γράφῃς	да пишешъ	νὰ γράφετε	да пишете
νὰ γράφῃ	да пише	νὰ γράψωσι, ἢ	да пишу.

Време прош. или свршено.

νὰ γράψω	да напишемъ	νὰ γράψωμεν	да напишемо
νὰ γράψῃς	да напишешъ	νὰ γράψετε	да напишете
νὰ γράψῃ	да напише	νὰ γράψωσι, ἢ	да напишу.

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

ἤθελα	γράφει	я бы писао	ἤθελαμεν	γράφει	мы бы писали
ἤθελες		ты бы писао	ἤθελετε		вы бы писали
ἤθελε		онъ бы писао	ἤθελαν	γράφει	они бы писали.

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ.

γράφειν писати.

Време прошавше.

γράφειν написати.

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ γράφων писаюћій, *ἡ γράφουσα* писаюћа,
τὸ γράφον писаюће.

Време прошавше.

ὁ γράψας писавшіій, *ἡ γράψασα* писавша,
τὸ γράψαν писавше.

Образованѣ времена дѣйстви- тельны глагола.

1. Време садашнѣ. У наклоненію изъявительномъ свршуетъ се време садашнѣ свагда на *ω*.

2. Време полупрошавше постае одъ садашнѣгъ, претвараюћи крайнѣ *ω* у *ου* за изображенный, а за простый езикъ у *α*, и ужимаюћи у почетку писме *ε*, ако се глаголь са сагласнимъ писмомъ починѣ, као *γράφω*, *ἔγραφοῦ*, *ἔγραφα*. Ако се глаголь починѣ са *ρ*, онда се ово писме у полупрошломъ времену удвоява, н. п. *ῥίπτω* бацамъ, *ἔρριπτον*, *α*, я баца. Када се починѣ глаголь са сагласнымъ писменима, онда *ε* за образованѣ полупрошлогъ времена нужно упамтити слѣдуюћа правила.

а) Ако се починѣ глаголь са *α* или *ε*, онда се ова писмена у полупрошломъ времену претвараю у *η*, н. п. *ἀκίω* слушама, *ἠκνον*, *α*; *ἐλπίζω* надамъ се, *ἠλπίζον*, *α*. Изузимаю се *ἐργάζομαι* радимъ,

εἰργαζόμεην, ἔχω, εἶχον, α. Они глаголи, кои се почи-
ню са *εο*, променяю само *ο* на *ω*, као *ἐορτάζω* праз-
нуемъ, *ἐώρταζον, α.*

б) Кадъ се глаголь начинъ са *ο*, полупрош.
време променяе ово писме у *ω*, као: *ὀνομάζω* име-
нуемъ, *ὀνόμαζον, α*, *ὀμνύω* кунемъ се, *ὤμνηον, α.*

в) Ако глаголь има у почетку *αι, αυ, οι, у*
полупрошломъ времену претвара се *α* у *η*, *ο* у *ω*,
а *ι* се подписуе, н. п. *αἰσθάνομαι* чувствуемъ, *ἡσ-*
θανόμεην; *αὐξάνω* растемъ, *ἠΰξανον, α*; *οἰχοδομῶ* зи-
дамъ кућу, *ᾠχοδομῆν*. Кои се почию са *ευ*, немаю
постояногъ правила, еръ некадъ претвараю *ε* у *η*,
а некадъ непретвараю, н. п. *εὕχομαι* желимъ, *ἠύχο-*
μην; *εὐρίσκω* налазимъ, има *εὐρίσκον*.

г) Кадъ се глаголь начинъ са *ου, ει, η, ω*,
онда ова писмена остаю непроменима у полупрош-
ломъ времену.

д) Кадъ су глаголи съ предлогомъ сложени,
онда у полупрош. времену примаю промену после
предлога, н. п. *προσφέρω* подносимъ, *προσέφερον*;
καταβαίνω силазимъ, *κατέβαινον, α.* Ово се употре-
блява само у вишемъ књижевномъ езыку, а у о-
бичномъ говору имаю глаголи и у оваковомъ слу-
чаю промену у почетку, н. п. *ἐπρόσφερον, ἐκατέ-*
βαινον, α.

е) Кадъ е глаголь сложенъ са *ευ* и *δυσ*, он-
да прима промену после овы частица, ако се по-
чинъ са самогласнимъ променяемимъ (*α, ε*), н. п. *εὐ-*
εργετῶ благодарствуемъ, *εὐηργέτην*; *δυσαρесῶ* не-
допадамъ се, *δυσηρέεσεν*. Но ако се начинъ са са-
могласнимъ непроменяемимъ (*ου, ει, η, ω*) или са
сагласнимъ, онда прима предъ овимъ частицама *ε*,
н. п. *δυστυχῶ* несрећанъ самъ, *ἔδυσύχην* и т. д.

з) За почетакъ прошавшегъ времена постое она иста правила, коя се прописую за полу-прошло време. У смотреню пакъ свршетка мора се на слѣдуюћа пазити :

Време прошавше образуе се одъ садашнѣгъ, кадъ се крайнѣ писме ω избаци и место нѣга частица $\sigma\alpha$ уметне. Ово правило важи за оне глаголе, кои предъ ω едно самогласно писме имаю, н. п. $\lambdaύω$ дрешимъ, $\acute{\epsilon}\lambdaυσα$; $\lambdaάω$ купамъ, $\acute{\epsilon}\lambdaυσα$; $\κρύω$ биѣмъ $\acute{\epsilon}\κρυσα$; $\acute{\alpha}\kappaάω$ слушамъ, $\eta\kappaυσα$. Ако се предъ ω нази сагласно писме, онда валя слѣдуюћа упамтити.

а) Кадъ предъ ω стое β , π , ϕ , и $\pi\tau$, онда се ова писмена у прошломъ времену променяю у ψ , н. п. $\tauρίβω$ тремъ, $\acute{\epsilon}\tauριψα$; $\tauρέπω$ променявамъ, $\acute{\epsilon}\tauρεψα$; $\gammaράφω$ пишемъ, $\acute{\epsilon}\gammaραψα$; $\κόπτω$ сечемъ, $\acute{\epsilon}\κοψα$.

б) Ако се предъ ω налазе γ , κ , χ , или сама, или съ другимъ сагласнимъ, онда у прошломъ времену претвараю се у ξ , н. п. $\πνίγω$ давимъ, $\acute{\epsilon}\πνιξα$; $\πλέκω$ плетемъ, $\acute{\epsilon}\πλεξα$; $\βρέχω$ квасимъ, $\acute{\epsilon}\βρεξα$.

в) Ако предъ ω стои δ , θ , τ , онда се меняю ова писмена у σ , н. п. $\σπεύδω$ хитамъ, $\acute{\epsilon}\σπευσα$; $\πειθω$ убеђавамъ, $\acute{\epsilon}\πεισα$.

г) Кадъ се предъ ω налазе λ , μ , ν , ρ , онда остаю ова писмена у прошломъ времену непроменима, н. п. $\κρίνω$ судимъ, $\acute{\epsilon}\κρινα$; $\βαθύνω$ дубимъ, $\acute{\epsilon}\βάθυνα$; $\βάλλω$ мећемъ, $\acute{\epsilon}\βαλα$; $\φέρω$ носимъ, $\acute{\epsilon}\φερα$; $\τρέμω$ дркћемъ, $\acute{\epsilon}\τρεμα$ и т. д.

д) У простіемъ говору по већој части глаголи на ν , променяю у прош. времену ν у σ , н. п. $\θηλυκόνω$ закопчавамъ, $\acute{\epsilon}\θηλύκοσα$; $\ιδρόνω$ зноимъ се $\acute{\epsilon}\δροσα$; $\θυμόνω$ лютимъ се, $\acute{\epsilon}\θύμοσα$.

е) Ако се предъ ω налазе ζ, σσ, ττ, претвараю се у прош. времену некій путь у σ, а некій путь у ξ, н. п. δικάζω судимъ, ἐδίκασα; πλάττω ствараемъ, ἐπλάσα; βασάζω држимъ, ἐβάσαξα; φρίττω дркънемъ, ἐφριξα и т. д.

4. Остала времена и наклоненія образую се одъ изложена три; садашнѣгъ, полупрошавшегъ и прошавшегъ времена, као што се изъ спрезаня видети може.

5. Време полупрошавше наклонія изъавителногъ, садашнѣ наклоненія повелителногъ, сослагателногъ и неопределѣногъ служи за учеставајуће дѣйство.

б.) Залогъ страдателный првогъ спрезаня.

Наклоненіе изъавително.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

γράφωμαι	пишемъ се	γραφόμεθα	пишемо се
γράφεσαι	пишешъ се	γράφεσθε	пишете се
γράφεται	пише се	γράφονται	пишу се.

Време полупрошавше.

ἐγράφωμι	я се писа	ἐγραφόμεθα	мы се писасмо
ἐγράφῃς	ты се писаше	ἐγράφεσθε	вы се писасте
ἐγράφειτο	онъ се писаше	ἐγράφοντο	они се писаше.

Време полупр. просто.

ἐγράφωμι	я се писа и т. д.	ἐγραφῆμεθα	мы се писасмо
ἐγράφῃς		ἐγραφῆσθε	и т. т.
ἐγράφονταν		ἐγράφονταν.	

Време прошавше.

ἐγράφην	я самъ се писао	ἐγράφθημεν	мы смо се писали
ἐγράφῃς	ты си се писао	ἐγράφθητε	вы сте се писали
ἐγράφθη	онъ се е писао	ἐγράφθησαν	они су се писали

Време прошавше просто.

ἔγραψθηκα я самъ се пи- ἔγραψθήκαμεν мы смо се пи-
 ἔγραψθηκες сао и т. д. ἔγραψθήκετε сали и т. д.
 ἔγραψθηκε ἔγραψθηκαν

Време давнопрошавше.

Ἐднoбpoй.

εἶχα γραφθῆ я самъ се было писао
 εἶχες γραφθῆ ты си се было писао
 εἶχε γραφθῆ онъ се е было писао.

Вишеброй.

εἶχαμεν γραφθῆ мы смо се были писали
 εἶχετε γραφθῆ вы сте се были писали
 εἶχαν γραφθῆ они су се были писали.

Време будуће.

Ἐднoбpoй.

θέλω γραφεσθαι или γραφθῆ я ћу се писати
 θέλεις " " ты ћешъ се писати
 θέλει " " онъ ће се писати.

Вишеброй.

θέλομεν γραφεσθαι или γραφθῆ мы ћемо се писати
 θέλετε " " вы ћете се писати
 θέλουν " " они ће се писати.

Време будуће просто.

θὰ γραφθῶ я ћу се пи- θὰ γραφθῶμεν мы ћемо се
 θὰ γραφθῆς сати и т. д. θὰ γραφθῆτε сати и т. д.
 θὰ γραφθῆ θὰ γραφθῶν.

Наклоненіе повелително.

Време садашнѣ.

Ἐднoбpoй.

Вишеброй.

γράφου пиши се γράφεσθε пишите се
 ἄς γράφεται нека се пише ἄς γράφονται нека се пишу.

Време прошавше.

γράφω пишисе и т. д. γραφθήτε пишите се
 ἄς γραφθῆ ἄς γραφθῶσι, ἔν нека се пишу.

Наклоненіе сослагательно.

Време садашнѣ.

γράφωμαι да се пишемъ γράφωμεθα да се пишемо
 γράφεσαι да се пишешъ γράφεσθε да се пишете
 γράφεται да се пише γράφονται да се пишу.

Време прошавше.

γράφω да се пишемъ γράφωμεν да се пишемо
 γραφθῆς и т. д. γραφθήτε и т. д.
 γραφθῆ γράφῶσι, ἔν.

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

ἤθελα γράφεσθαι или γραφθῆ	я бы се писао
ἤθελες " "	ты бы се писао
ἤθελε " "	онъ бы се писао.

Вишеброй.

ἤθέλαμεν γράφεσθαι или γραφθῆ	мы бы се писали
ἤθέλετε γράφεσθαι или γραφθῆ	вы бы се "
ἤθελαν γράφεσθαι или γραφθῆ.	они бы се "

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ γράφεσθαι писати се

Време прошавше γραφθῆ написати се

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ γραφόμενος писающій се, ἡ γραφομένη писающа се,
 τὸ γραφόμενον писающе се.

Време прошавше.

ὁ γραφθεὶς писавшій се, ἡ γραφθεῖσα писавша се,
τὸ γραφθέν писавше се.

ὁ γραμμένος написанный, ἡ γραμμένη написана,
τὸ γραμμένον написано.

Образованѣ времена страдател-
ны глагола.

1. Време садашнѣ залога страдателногъ по-
стае одъ времена садашнѣгъ залога дѣйствител-
ногъ, претвараюћи крайнѣ ω у ομαι, као γράφω, γρά-
φομαι; πλέκω, πλέκομαι.

2. Промене за вочетакъ, прописане у залогу
дѣйствителномъ, важе и у залогу страдателномъ.

3. Време полупрошавше постае одъ садаш-
нѣгъ, претвараюћи оконченіе ομαι у ομην за изо-
браженный, а за простой у εμνυ, н. п. γράφομαι пи-
шемъ се, ἐγράφομην; πλέκομαι плетемъ се, ἐπλεκό-
μην; ἀκρόμαι слушаемъ се, ἠκρόμην; ἔρχομαι долазимъ,
ἠρχόμην.

4. За образованѣ прошавшегъ времена нужд-
но е упамтити слѣдуюћа правила.

а) Ако глаголи имаю предъ ω едно само-
гласно, онда после овога узимаю σ, и покрай ис-
тогъ частицу θην за изображенный, а за простой
θηκα, н. п. λύω купаемъ, ἐλύσθην, ἐλύσθηκα я самъ се
купаю; ἀκρόω слушаемъ, ἠκρόσθην я самъ се чуо. Из-
узимаю се одъ тогъ правила они глаголи, кои се
свршую на αω и εω и глаголь λύω, ерѣ они изба-
цивши ω, недодаю σ, н. п. λύω, ἐλύθην; συμββλεύω
совѣтуемъ, ἐσυμββλεύθην; παύω престаемъ, ἐπαύθην.

б) Ако се глаголь свршуе на β, π, φ, и πт,
онда се ова писмена у прошломъ времену претва-

раю у φ, н. п. *τροίβω* тремъ, *ἐτροίφθην*: *πέμπω* шилѣмъ *ἐπέμφθην*; *κόπτω* сечемъ *ἐκόφθην*.

в) Кадъ на краю стои γ, κ, χ, онда се у прош. времени претвара у χ, н. п. *λέγω* говоримъ *ἐλέχθην*; *πλέκω* плетемъ *ἐπλέχθην*; *βρέχω* квасимъ *ἐβρέχθην*.

г) Глаголи, свршуюћи се на δ, θ, τ, претвараю ова писмена у σ, н. п. *κλώθω* мотамъ, *ἐκλώσθην*.

д) Кои се глаголи свршую на ν, избацую то писме и додаю оконченіе θην, н. п. *κρίνω* судимъ, *ἐκρίθην*; *δένω* везуемъ, *ἐδέθην*. Осимъ *ζώνω* опасуемъ, *πιάνω* ватамъ, *πλύνω* перемъ, *σβύνω* гасимъ, кои претвараю свое ν у σ, н. п. *ζώνω*, *ἐζώσθην*; *πιάνω* *ἐπιάσθην*; *πλύνω* *ἐπλύσθην*; *σβύνω* *ἐσβύσθην*.

Друго причастіе прошлогъ времена образуе се на слѣдуюћій начинъ :

Кои глаголи у прошломъ времени залогу дѣйствителномъ имаю ψ, они избацую крайній слогъ садашнѣгъ времена првогъ лица и додаю *μένος*, н. п. *γράφω*, *γρα-μένος*; *βάφω* боядишемъ, *βά-μμένος*; *κόπτω* сечемъ, *κο-μμένος*. Кои имаю ξ у пр. врем., избацую исто тако крайній слогъ садаш. времена и додаю *γμένος*, н. п. *βρέχω* квасимъ, *βρε-γμένος*; *πλέκω* плетемъ, *πλε-γμένος*. А кои глаголи имаю σ у пр. времени залога дѣйствител. они одъ пр. врем. наклоненія сослагателногъ образую ово причастіе, избацивши ω и додавши *μένος*, н. п. *ἀκέω* чуемъ, *νὰ ἀκέσω*, *ἀκωσ-μένος* чувенъ; *κλώθω* мотамъ, *νὰ κλώσω*, *κλωσ-μένος* смотанъ; *πλάττω* ствараемъ *νὰ πλάσω*, *πλασμένος* створенъ.

У п р а ж н е н і я.

πιστεύω веруемъ

| τὸ ὀμμάτιον око

ὁ πάπος дедъ
 φράττω загражуемъ
 τὸ σανίδιον даска
 ὀνομάζω именуемъ
 ἢ ἀνταμοιβή награда
 κνττάζω гледамъ
 ὀρέγομαι добывамъ волю
 ἐλπίζω надамъ се
 ἀγοράζω купуемъ
 εὐθυνα εфтино
 ἢ παιδεία наука
 συνηθίζω обичествуемъ
 διάφορος разный
 ὁ ἐπανασάτης бунтовникъ
 κνριεύω освоювамъ, за-
 влажуемъ
 τὸ πλοῖον лађа
 τὸ ἐμπόρευμα еспапъ
 ἐκ изъ (род. пад.)
 ἢ Σμύρνη Смирна
 ἢ Θεσσαλονίκη Тесалоникъ
 διευθύνω управлямъ, упу-
 ѣуемъ
 ὁ στρατάρχης военачалникъ
 ὑποδέχομαι примамъ
 φιληκῶς пріятельски
 ὁ χριστιανὸς Христіянинъ
 κατασρέφω уништожавамъ
 βυθίζω потоплявамъ
 ἐχθρικός неприятельскій
 ὑπάρχω существуемъ, е-
 самъ
 ὁ ἐνθυσιασμὸς одушевле-
 ніе

αὐστριακὸς аустрійскій
 τὸ στράτευμα войска
 τὸ Βυχορέσιον Букарештъ
 φαντάζομαι уображавамъ
 се
 ὁ φόβος стра
 ὁ κακοῦργος злочинаць
 παρβσιάζομαι предстаемъ
 ἐνώπιον предъ (р. пад.)
 τὸ δικαστήριον судъ
 σημειώνω бележимъ
 βεβαιώνω увѣравамъ
 ἢ κίνησις покреть
 ὁ λιμὴν пристаниште
 διατάττω заповедамъ, на-
 лажемъ.
 ἅμα чимъ
 ὁ πυροβολισμὸς пуцанѣ
 ἐμποδίζω забранюемъ, за-
 државамъ
 ἢ συκοινωνία саобраште-
 ніе
 ἢ προτοπορεία предстра-
 жа, авангарда
 ἀνοίγω отварамъ
 ἢ μάχη битка, борба
 ἀναγκάζομαι принуђа-
 вамъ се
 ἀποβύρομαι повлачимъ се
 φθάνω стижемъ
 ἢ νῆσος острово
 πιάνω ватамъ
 ὁ πειρατὴς морскій раз-
 бойникъ

Ποῖον θέλεις πισεύσει, ἂν δὲν πισεύης τὰ ομμά-
 τιά σε? — Ὁ πάππος με ἔφραξε τὸν κῆπὸν τε με σα-
 νίδα. — Ὁ διδάσκαλος με ὠνόμασε ἄξιον ἀνταμοιβῆς.
 — Κυττάζω τὴν ἐπιμέλειαν τῶν σηματοθητῶν με καὶ
 ὀρέγομαι τῶν μαθημάτων. — Ὁ φίλος τε ἤλπισε νὰ ἀ-
 γωράσῃ εὐθὺνὰ τὴν παιδείαν. — Ὁ πατήρ με συνηθί-
 ζει νὰ ἀγωράζῃ διάφορα πράγματα. — Οἱ ἐπανασάται
 ἐκυρίευσαν ἐν πλοῖον ἐμπορευμάτων, ἐκ Σμύρνης εἰς
 Θεσσαλονίκην διευθυνόμενον. — Οἱ χριστιανοὶ ὑπεδέχ-
 θησαν φιληκῶς τὸν στρατάρχην, ὅστις κατέσρεψε καὶ ἐβύ-
 θισε δύο ἐχθρικά πλοῖα. Μέγας ὑπάρχει ὁ ἐνθουσιασ-
 μὸς τῶν χριστιανῶν. — Τὰ αὐστριακὰ στρατεύματα διευ-
 θύνθησαν εἰς τὸ Βακωρέσιον. — Φανθασθῆτε ποῖος φό-
 βος ἐκυρίευσεν τὰς κακέρους, ὅταν ἐπαρσιάσθησαν ἐνώ-
 πιον τῆ δικαστηρίου. — Σημειώσατε, ὅτι, ἅμα βεβαιω-
 θείσης τῆς κινήσεως ἐν τῷ λιμένι μας διετάχθη ὁ στρα-
 τὸς νὰ ἐμποδίσῃ πᾶσαν συγκοινωνίαν. — Ἡ πρωτο-
 πορεία ηνοιξε τὴν μάχην, καὶ ἤρχισεν ὁ πυροβολισμὸς.
 — Ὁ ἐχθρὸς ἠναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῆ. — Φθάσαντες
 εἰς τὴν νῆσον, ἐπίασαν δέκα πειρατὰς. —

δύω	заилазимъ	λέγω	говоримъ, кажемъ
κλείω	затварамъ	περιπλέκομαι	заплећемъ се
κρυώνω	зебемъ	τὸ δύκτιον	мрежа
ἀκῶ	слушамъ	ὁ κυνηγὸς	ловаць
προετοιμάζομαι	приугото-	σῶζω	спасавамъ
влявамъ	ся, спремамъ	ὑπὸ	одъ, подъ (р. пад.)
συχνὰ	често	αἱ περικνημίδες	чарапе
παιδεύομαι	изображавамъ	φέρω	носимъ
се; казимъ	се	πείθω	наговарамъ, убе-
ἢ ἀμέλεια	небрежливость	ἵαвамъ	
τρέχω	трчимъ	δανείζω	позаймлюемъ
κρίνω	судимъ	ἀνυπόδητος	босъ
τὸ πόνημα	дѣло	ὁ συγγραφεὺς	списатель
ὁ μῦθος	басна	ὁ Δοσίθεος	Доситей

ὁ Σέρβος Србинъ
 ἐπιστρέφω врахамъ
 εὐθύς правъ, раванъ
 ἢ ὁδὸς путь
 τὸ γύμνασιον упражненіе
 ὅταν кадъ
 ῥίπτω бацамъ

ὁ ποταμὸς река
 ὁ πουτικὸς мишь
 διὰ за, збогъ (вин. пад.)
 κατὰ по, око (в. пад.)
 πνίγω давимъ
 σπείρω хитамъ
 ὁ χροῖτος гласъ, пуцанъ.

Сунце е зашло око осамъ сатій. — Затвори-те врата децо, да неоладни соба. — Чуо си, да се господинъ спрема, да намъ пише често. — Братъ е твой казнѣнъ збогъ неприлѣжанія нѣговогъ. — Сестра моя трчи тамо амо. — Шта судишь о дѣлу овомъ? — Басна каже, да се е лафъ заплео у мрежу ловаца, и да га е мишь спасао. — Ове чарапе оплела е сестра моя. — Ёси ли донео кошулъ мое? — Наговоріо ме е, да му позаймимъ новаца. — Речи учителя наши убѣдиле су насъ. — Зачуо се гласъ пушке. — Трчи у помоћъ пріятелю твоємъ и босоногъ, говори славный сръбскій спитатель Доситей. — Врахамо се у наручя отечества свогъ. — Вратио се на правый путь. — Врати се пріятелю кући твоіой, и донеси упражненія моя. — Кадъ су видели неприятельи войнике наше, бацили су се у реку и удавили су се сви. —

Друго Спрезанѣ.

1. По другомъ спрезаню спрежу се сви глаголи, кои имаю превучено удареніе на крайнѣмъ слогу.

2. Ово спрезанѣ дели се на три реда. У првый редъ спадаю сви глаголи, кои у наклоненію изявит. врем. садаш, едноброю, другомъ лицу имаю на краю εἶς. По другомъ реду иду сви глаголи, кои у другомъ лицу имаю ᾶς, а трећій редъ заузи-

ма све глаголе, кои се свршую у другомъ лицу на οἷς.

Првый редь.

а.) Залогъ дѣйствительный другою спрезаня.

Наклоненіе изъявительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

βοηθῶ	помажемъ	βοηθῶμεν	помажемо
βοηθεῖς	помажешъ	βοηθεῖτε	помажете
βοηθεῖ	помаже	βοηθῶσι, ἔν	помажу.

Време полупрош.

ἐβοήθουν	я помага	ἐβοηθῶμεν	мы помагасмо
ἐβοήθεις	ты помагаше	ἐβοηθεῖτε	вы помагасте
ἐβοήθει	онъ помагаше	ἐβοήθουν	они помагаше.

Време полупрош. просто.

ἐβοηθῶσα	я помага и т.	ἐβοηθάσμεν	мы помагасмо
ἐβοηθῶσες	д.	ἐβοηθάσετε	и т. д.
ἐβοηθῶσε		ἐβοηθῶσαν.	

Време прошавше.

ἐβοήθησα	я самъ помогаю	ἐβοηθήσαμεν	мы смо помогли
ἐβοήθησες	ты си помогаю	ἐβοηθήσετε	вы сте помогли
ἐβοήθησε	онъ е помогаю	ἐβοήθησαν	они су помогли.

Време давнопрошавше.

Едноброй.

εἶχα βοηθήσει	я самъ быю помогаю
εἶχες βοηθήσει	ты си быю помогаю
εἶχε βοηθήσει	онъ е быю помогаю.

Вишеброй.

εἶχαμεν βοηθήσει	мы смо были помогли
εἶχετε βοηθήσει	вы сте были помогли
εἶχαν βοηθήσει	они су были помогли.

Време будуће.

Едноброј.

θέλω βοηθεῖ	или βοηθήσει	я ѣу	помагати или помоћи
θέλεις	"	ты ѣеши	"
θέλει	"	онъ ѣе	"

Вишеброј.

θέλομεν βοηθεῖ	или βοηθήσει	мы ѣемо	помагати, помоћи
θέλετε	"	вы ѣете	"
θέλουν	"	они ѣе	"

Време будуће просто.

Θα βοηθήσω	я ѣу	помоги	Θὰ βοηθήσωμεν	мы ѣемо	помоги
Θὰ βοηθήσεις	ты ѣеши		Θὰ βοηθήσετε	вы ѣете	
Θὰ βοηθήσει	онъ ѣе		Θὰ βοηθήσεν	они ѣе	

Наклоненіе повелително.

Време садашнѣ.

βοήθει	помажи	βοηθεῖτε	помажите
ἄς βοηθῆ	некъ помаже	ἄς βοηθῆν	нека помажу

Време прошло.

βοήθησε	помози	βοηθήσετε	помозите
ἄς βοηθήσῃ	некъ помогне	ἄς βοηθήσεν	некъ помогну

Наклоненіе сослагательно.

Време садашнѣ.

νὰ βοηθῶ	да помажемъ	νὰ βοηθῶμεν, ἔμεν	да помажемо
νὰ βοηθῆς	да помажешъ	νὰ βοηθῆτε	да помажете
νὰ βοηθῆ	да помаже	νὰ βοηθῶσι, ἔν	да помажу.

Време прошавше.

νὰ βοηθήσω	да помогнемъ	νὰ βοηθήσωμεν	да помогнемо
νὰ βοηθήσῃς	да помогнешъ	νὰ βοηθήσετε	да помогнете
νὰ βοηθήσῃ	да помогне	νὰ βοηθήσῃσι, ἔν	да помогну

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

ἤθελα βοηθεῖ	или	βοηθήσει	я бы	помагао	или	помого
ἤθελες	"	"	ты бы	"	"	"
ἤθελε	"	"	онъ бы	"	"	"

Вишеброй.

ἤθέλαμεν βοηθεῖ	или	βοηθήσει	мы бы	помагали,	помогли
ἤθέλετε	"	"	вы бы	"	"
ἤθελαν	"	"	они бы	"	"

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ βοηθεῖν помагати.

Време прошавше βοηθήσειν помоћи.

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ βοηθῶν помажуһій, ἡ βοηθῶσα помажуһа
τὸ βοηθῶν помажуһе.

Време прошавше.

ὁ βοηθήσας помогавшій, ἡ βοηθήσασα помогавша,
τὸ βοηθήσαν помогавше.

Другій редь.

Залогъ Дѣйствительный.

Наклоненіе изъявительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

τιμῶ	почитуемъ	τιμῶμεν	почитуемо
τιμᾶς	почитуешъ	τιμᾶτε	почитуете
τιμᾷ	почитуете	τιμῶσι, οὖν	почитую.

Време полуπροσάψαμε.

ἐτίμων	я	почитова	ἐτιμῶμεν	мы	почитоваσμο
ἐτίμας	ты	почитоваше	ἐτιμᾶτε	вы	почитовасте
ἐτίμα	онъ	почитоваше	ἐτίμων	они	почитоваше

Време полуπροσ. просто.

ἐτιμᾶσα	я	почитова	ἐτιμᾶσμεν	мы	почитоваσμο
ἐτιμᾶσες		и т. д.	ἐτιμᾶσете		и т. д.
ἐτιμοῦσε			ἐτιμᾶσαν		

Време προσάψαμε.

ἐτίμησα	я	самъ	почито-	ἐτιμήσαμεν	мы	сμο	почито-
ἐτίμησες	ты	си	„	ἐτιμήσετε	вы	сте	„
ἐτίμησε	онъ	ε	„	ἐτίμησαν	они	су	„

Време давνοπροσάψαμε.

Ἐднoбρoύ.

εἶχα	τιμήσει	я	самъ	быо	почитовао
εἶχες	τιμήσει	ты	си	быо	почитовао
εἶχε	τιμήσει	онъ	ε	быо	почитовао.

Ἐπιθετοбρoύ.

εἶχαμεν	τιμήσει	мы	сμο	были	почитовали
εἶχετε	τιμήσει	вы	сте	были	почитовали
εἶχαν	τιμήσει	они	су	были	почитовали.

Време будуће.

Ἐднoбρoύ.

θέλω	τιμήσει	я	ἦу	почитовати
θέλεις	τιμήσει	ты	ἦeshъ	почитовати
θέλει	τιμήσει	онъ	ἦе	почитовати.

Ἐπιθετοбρoύ.

θέλομεν	τιμήσει	мы	ἦемо	почитовати
θέλετε	τιμήσει	вы	ἦете	почитовати
θέλουν	τιμήσει	они	ἦе	почитовати.

Наклоненіе повелительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

<i>τίμα</i>	почитуй	<i>τιμᾶτε</i>	почитуйте
<i>ἄς τιμᾶ</i>	нека почитуе	<i>ἄς τιμῶσι, ἐν</i>	нека почитую

Време прошавше.

<i>τίμησε</i>	почитуй	<i>τιμήσατε</i>	почитуйте
<i>ἄς τιμήσῃ</i>	нека почитуе	<i>ἄς τιμήσωσι, ἐν</i>	нека почитую

Наклоненіе сослагательно.

Време садашнѣ.

<i>νὰ τιμῶ</i>	да почитуемъ	<i>νὰ τιμῶμεν,</i>	да почитуемо
<i>νὰ τιμᾶς</i>	да почитуешьъ	<i>νὰ τιμᾶτε</i>	до почитуете
<i>νὰ τιμᾶ</i>	да почитуе	<i>νὰ τιμῶσι, ἐν</i>	да почитую.

Време прошавше.

<i>νὰ τιμήσω</i>	да почитуемъ	<i>νὰ τιμήσωμεν</i>	да почитуемо
<i>νὰ τιμήσῃς</i>	и т. д.	<i>νὰ τιμήσετε</i>	и т. д.
<i>νὰ τιμήσῃ</i>		<i>νὰ τιμήσωσι, ἐν</i>	

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

<i>ἤθελα</i>	<i>τιμήσει</i>	я бы почитовао
<i>ἤθελες</i>	<i>τιμήσει</i>	ты бы почитовао
<i>ἤθελε</i>	<i>τιμήσει</i>	онъ бы почитовао.

Вишеброй.

<i>ἤθέλαμεν</i>	<i>τιμήσει</i>	мы бы почитовали
<i>ἤθέλετε</i>	<i>τιμήσει</i>	вы бы почитовали
<i>ἤθελαν</i>	<i>τιμήσει</i>	они бы почитовали.

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ *τιμᾶν* почитовати.

Време прошавше *τιμήσειν* "

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ τιμῶν почитуюћій, ἢ τιμῶσα почитуюћа,
τὸ τιμῶν почитуюће.

Време прошавше.

ὁ τιμῆσας почитовавшій, ἢ τιμῆσασα почитовавша,
τὸ τιμῆσαν почитовавше.

Третьй редъ.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе изъявительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

χρυσῶ	позлаћуемъ	χρυσῶμεν	позлаћуемо
χρυσοῖς	позлаћуешь	χρυσάτε	позлаћуете
χρυσοῖ	позлаћуе	χρυσῶσι, ἔν	позлаћую.

Време полупрошавше.

ἐχρύσων	я позлаћива	ἐχρυσῶμεν	мы позлаћивасмо
ἐχρύσως	ты позлаћиваше	ἐχρυσάτε	вы позлаћивасте
ἐχρύσων	онъ позлаћиваше	ἐχρύσων	они позлаћиваше.

Време полупрошавше просто.

ἐχρυσῶσα	я позлаћива	ἐχρυσῶσαμεν	мы позлаћивасмо
ἐχρυσῶσες	и т. д.	ἐχρυσῶσετε	и т. д.
ἐχρυσῶσε		ἐχρυσῶσαν	

Време прошавше.

ἐχρύσωσα	я самъ позлатію	ἐχρυσῶσαμεν	мысмо позлатили
ἐχρύσωσες	ты си позлатію	ἐχρυσῶσετε	вы сте позлатили
ἐχρύσωσε	онъ е позлатію	ἐχρύσωσαν	они су позлатили.

Време давнопрошавше.

Едноброй.

εἶχα χρυσῶσει я самъ быо позлатіо
 εἶχες χρυσῶσει ты си быо позлатіо
 εἶχε χρυσῶσει онъ е быо позлатіо.

Вишеброй.

εἶχαμεν χρυσῶσει мы смо были позлатили
 εἶχετε χρυσῶσει вы сте были позлатили
 εἶχαν χρυσῶσει они су были позлатили.

Време будуће.

Едноброй.

Θέλω χρυσοῖ или χρυσῶσει я ѣу позлаћивати, позлатити
 Θέλεις " " ты ѣеши " "
 Θέλει " " онъ ѣе " "

Вишеброй.

Θέλομεν χρυσοῖ или χρυσῶσει мы ѣемо позлаћивати, по-
 Θέλετε " " вы ѣете " златити
 Θέλουν " " они ѣе " "

Време будуће просто.

Едноброй.

Θὰ χρυσῶσω я ѣу позлатити
 Θὰ χρυσῶσεις ты ѣеши позлатити
 Θὰ χρυσῶσει онъ ѣе позлатити.

Вишеброй.

Θὰ χρυσῶσομεν мы ѣемо позлатити
 Θὰ χρυσῶσετε вы ѣете позлатити
 Θὰ χρυσῶσεν они ѣе позлатити.

Наклоненіе повелително.

Време садашнѣ.

*Едноброй.**Вишеброй.*

χρῦσε позлаћуй χρυσα̅τε позлаћуйте
 ἄς χρυσοῖ нека позлаћуе ἄς χρυσα̅σι, ἔν нека позла-
 ћую.

Време прошавање.

Едноброј.

Вишеброј.

χρῦσωσε позлати χρυσώσετε позлатите
 ἄς χρυσώσῃ некъ позлати ἄς χρυσώσῃν некъ позлате.

Наклоненіе сослагателно.

Време садашнѣ.

νὰ χρυσῶ да позлаћуемъ νὰ χρυσῶμεν да позлаћуемо
 νὰ χρυσοῖς да позлаћуешъ νὰ χρυσῶτε да позлаћуετε
 νὰ χρυσοῖ да позлаћуе νὰ χρυσῶσι, ἢν да позлаћую.

Време прошавање.

νὰ χρυσώσω да позлатимъ νὰ χρυσώσωμεν да позлатимо
 νὰ χρυσώσῃς да позлатишъ νὰ χρυσώσετε да позлатите
 νὰ χρυσώσῃ да позлати νὰ χρυσώσωσι, ἢν да позлате.

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброј.

ἤθελα	χρυσοῖ	или	χρυσώσει	я бы	позлаћивао	или по-
ἤθελες	"	"	"	ты бы	"	златіо
ἤθελε	"	"	"	онъ бы	"	"

Вишеброј.

ἤθέλαμεν	χρυσοῖ	или	χρυσώσει	мы бы	позлаћивали
ἤθέλετε	"	"	"	вы бы	" или по-
ἤθελαν	"	"	"	они бы	" златили

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ χρυσοῖν позлаћивати.

Време прошавање χρυσώσειν позлатити.

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ χρυσῶν позлаћуюћій ἡ χρυσῶσα позлаћуюћа,
 τὸ χρυσοῦν позлаћуюће.

Време прошавше.

ὁ χρυσῶσας позлатившій, ἡ χρυσῶσασα позлативша,
τὸ χρυσῶσαν позлативше.

б.) Залогъ страдателный другою спрезаня,
првогъ реда.

Наклоненіе изъвително.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

βοηθοῦμαι	помажемъ се	βοηθέμεθα	помажемо се
βοηθεῖσαι	помажешъ се	βοηθεῖσθε	помажете се
βοηθεῖται	помаже се	βοηθῶνται	помажу се.

Време полупрошавше.

ἐβοηθάμην я се помага ἐβοηθέμεθα мы се помагасмо
ἐβοηθεῖσο ты се помагаше ἐβοηθεῖσθε вы се помагасте
ἐβοηθεῖτο онъ се помагаше ἐβοηθῶντο они се помагаше.

Време полупрошавше просто.

ἐβοηθάμην	я се помага	ἐβοηθάμασθαι	мы се помагасмо
ἐβοηθάσαν	и т. д.	ἐβοηθάσασθαι	и т. д.
ἐβοηθῶνται		ἐβοηθῶνται	

Време прошавше.

Едноброй.

ἐβοητήθην	я самъ се помогаю
ἐβοητήθης	ты си се помогаю
ἐβοητήθη	онъ се е помогаю.

Вишеброй.

ἐβοητήθημεν	мы смо се помогли
ἐβοητήθητε	вы сте се помогли
ἐβοητήθησαν	они су се помогли.

Време прошавше просто.

Едноброй.

ἐβοητήθηκα я самъ се помогао
 ἐβοητήθηκες ты си се помогао
 ἐβοητήθηκε онъ се е помогао.

Вишеброй.

ἐβοητηθήκαμεν мы смо се помогли
 ἐβοητηθήκετε вы сте се помогли
 ἐβοητήθησαν они су се помогли.

Време давнопрошавше.

Едноброй.

εἶχα βοητηθῆ я самъ се было помогао
 εἶχες βοητηθῆ ты си се было помогао
 εἶχε βοητηθῆ онъ се е было помогао.

Вишеброй.

εἵχαμεν βοητηθῆ мы смо се были помогли
 εἵχετε βοητηθῆ вы сте се были помогли
 εἵχαν βοητηθῆ они су се были помогли.

Време будуће.

Едноброй.

θέλω βοητηθῆ я ѣу се помоћи
 θέλεις βοητηθῆ ты ѣешь се помоћи
 θέλει βοητηθῆ онъ ѣе се помоћи.

Вишеброй.

θέλομεν βοητηθῆ мы ѣемо се помоћи
 θέλετε βοητηθῆ вы ѣете се помоћи
 θέλουν βοητηθῆ они ѣе се помоћи.

Време будуће просто.

Едноброй.

θὰ βοητηθῶ я ѣу се помоћи
 θὰ βοητηθῆς ты ѣешь се помоћи
 θὰ βοητηθῆ онъ ѣе се помоћи.

Нѣклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

ἤθελα βοηθεῖσθε	или	βοητηθῆ	я бы се	помагао	или
ἤθελες	"	"	ты бы се	"	помогао
ἤθελε	"	"	онъ бы се	"	"

Вишеброй.

ἠθέλαμεν βοηθεῖσθε	или	βοητηθῆ	мы бы се	помагали и-
ἠθέλετε	"	"	вы бы се	" ли по-
ἠθέλαν	"	"	они бы се	" могли.

Нѣклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ.

βοηθεῖσθαι помагати се.

Време прошавше βοηθῆ помоћи се.

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ βοηθούμενος помажућій се, ἢ βοηθούμενη помажу-
 ῆа се τὸ βοηθούμενον помажуће се.

Време прошавше.

ὁ βοηθηθεὶς помогавшій се, ἢ βοηθηθεῖσα помогав-
 ша се, τὸ βοηθηθέν помогавше се.

Залогъ страдателный другою срезана
 другою реда.

Нѣклоненіе изъявительно.

Време садашнѣ.

*Едноброй.**Вишеброй.*

τιμῶμαι	почитуемъ се	τιμῶμεθα	почитуемо се
τιμᾶσαι	почитуешь се	τιμᾶσθε	почитуете се
τιμᾶται	почитуе се	τιμῶνται	почитую се.

Време полупрошавше.

Едноброй.

ἐτιμώμην	я се почитова
ἐτιμᾶσο	ты се почитоваше
ἐτιμᾶτο	онъ се почитоваше.

Вишеброй.

ἐτιμώμεθα	мы се почитовасмо
ἐτιμᾶσθε	вы се почитовасте
ἐτιμῶντο	они се почитоваше.

Време полупрошавше просто.

ἐτιμῶμην	я се почитова	ἐτιμῶμασθα	мы се почитова-
ἐτιμῶσιν	и т. д.	ἐτιμῶσασθα	и т. д. смо
ἐτιμῶνται		ἐτιμῶνται.	

Време прошавше.

Едноброй.

ἐτιμήθην	я самъ се почитовао
ἐτιμήθης	ты си се почитовао
ἐτιμήθη	онъ се е почитовао.

Вишеброй.

ἐτιμήθημεν	мы смо се почитовали
ἐτιμήθητε	вы сте се почитовали
ἐτιμήθησαν	они су се почитовали.

Време прошавше просто.

Едноброй.

ἐτιμήθηκα	я самъ се почитовао
ἐτιμήθηκες	ты си се почитовао
ἐτιμήθηκε	онъ се е почитовао.

Вишеброй.

ἐτιμήθηκαμεν	мы смо се почитовали
ἐτιμήθηκατε	вы сте се почитовали
ἐτιμήθησαν	они су се почитовали.

Време давнопрошавше.

Едноброй.

<i>εἶχα τιμηθῆ</i>	я самъ се быо почитовао
<i>εἶχες τιμηθῆ</i>	ты си се быо почитовао
<i>εἶχε τιμηθῆ</i>	онъ се в быо почитовао.

Вишеброй.

<i>εἶχαμεν τιμηθῆ</i>	мы смо се были почитовали
<i>εἶχετε τιμηθῆ</i>	вы сте се были почитовали
<i>εἶχαν τιμηθῆ</i>	они су се были почитовали.

Време будуће.

Едноброй.

<i>θέλω τιμηθῆ</i>	я љу се почитовати
<i>θέλεις τιμηθῆ</i>	ты љешъ се почитовати
<i>θέλει τιμηθῆ</i>	онъ ље се почитовати.

Вишеброй.

<i>θέλομεν τιμηθῆ</i>	мы љемо се почитовати
<i>θέλετε τιμηθῆ</i>	вы љете се почитовати
<i>θέλουν τιμηθῆ</i>	они ље се почитовати.

Време будуће просто.

*Едноброй.**Вишеброй.*

<i>θὰ τιμηθῶ</i>	я љу се почи-	<i>θὰ τιμηθῶμεν</i>	мы љемо се
<i>θὰ τιμηθῆς</i>	ит. д. товати	<i>θὰ τιμηθῆτε</i>	ит. д. почи-
<i>θὰ τιμηθῆ</i>		<i>θὰ τιμηθῶν</i>	товати.

Наклоненіе повелително.

Време садашнѣ.

<i>τιμοῦ</i>	почитуй се	<i>τιμᾶσθε</i>	почитуйте се
<i>ᾧς τιμᾶται</i>	нека се почи-	<i>ᾧς τιμῶνται</i>	нека се по-
	туе		читую.

Време прошавше.

<i>τιμήσε</i>	почитуй се	<i>τιμηθῆτε</i>	почитуйте се
<i>ᾧς τιμηθῆ</i>	ит. д.	<i>ᾧς τιμηθῶσι, ἔν</i>	ит. д.

Наклоненіе сослагателно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

να τιμῶμαι	да се почитуемъ
να τιμᾷσαι	да се почитуешьъ
να τιμᾶται	да се почитуе.

Вишеброй.

να τιμῶμεθα	да се почитуемо
να τιμᾷσθε	да се почитуете
να τιμῶνται	да се почитую.

Време прошавање.

Едноброй.

να τιμηθῶ	да будемъ почитованъ
να τιμηθῆς	да будешьъ почитованъ
να τιμηθῇ	да буде почитованъ.

Вишеброй.

να τιμηθῶμεν	да будемо почитовани
να τιμηθῆτε	да будете почитовани
να τιμηθῶσι, ἔν	да буду почитовани.

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

ἤθελα τιμᾷσθαι или τιμηθῆ	я бы бываю и быю	почитованъ
ἤθελες	ты бы	ванъ
ἤθελε	онъ бы	"

Вишеброй.

ἤθέλαμεν τιμᾷσθαι или τιμηθῆ	мы бы бывали или были	почитовани
ἤθέλετε	вы бы	"
ἤθελαν	они бы	"

Наклоненіє неопредѣлено.

Време садашнѣ *τιμᾶσθαι* почитовати се

Време прошавше *τιμηθῆ* „

Причастіє.

Време садашнѣ.

ὁ *τιμώμενος* почитуюћій се, ἡ *τιμωμένη* почитую-
ћа се, τὸ *τιμώμενον* почитуюће се.

Време прошавше.

ὁ *τιμηθεὶς* почитовавшій се, ἡ *τιμηθεῖσα* почи-
товавша се, τὸ *τιμηθέν* почитовавше се.

Залогъ страдателный другою спрезаня
трећегъ реда.

Наклоненіє изъявительно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

Вишеброй.

<i>χρυσᾶμαι</i> позлаћуемъ се	<i>χρυσάμεθα</i> позлаћуемо се
<i>χρυσᾶσαι</i> позлаћуешь се	<i>χρυσᾶσθε</i> позлаћуете се
<i>χρυσᾶται</i> позлаћуе се	<i>χρυσᾶνται</i> позлаћую се.

Време полупрошавше.

Едноброй.

<i>ἐχρυσάμην</i>	я се позлаћива
<i>ἐχρυσᾶσο</i>	ты се позлаћиваше
<i>ἐχρυσᾶτο</i>	онъ се позлаћиваше.

Вишеброй.

<i>ἐχρυσάμεθα</i>	мы се позлаћивасмо
<i>ἐχρυσᾶσθε</i>	вы се позлаћивасте
<i>ἐχρυσᾶντο</i>	они се позлаћиваше.

Време полупрошавше просто.

Єдноброй.

ἐχρυσάμην я се позла-
ἐχρυσάσθην и т. д. ἦν и ва
ἐχρυσάονταν

Вишеброй.

ἐχρυσάμασθαι мы се позлаһи-
ἐχρυσάσασθαι и т. д. васмо
ἐχρυσάονταν

Време прошавше.

Єдноброй.

ἐχρυσώθην я самъ се позлатію
ἐχρυσώθης ты си се позлатію
ἐχρυσώθη онъ се є позлатію.

Вишеброй.

ἐχρυσώθημεν мы смо се позлатили
ἐχρυσώθητε вы сте се позлатили
ἐχρυσώθησαν они су се позлатили.

Време давнопрошавше.

Єдноброй.

εἶχα χρυσωθῆ̃ я самъ се было позлатію
εἶχες " ты си се было "
εἶχε " онъ се є было "

Вишеброй.

εἶχαμεν χρυσωθῆ̃ мы смо се были позлатили
εἶχετε " вы сте се были "
εἶχαν " они су се были "

Време будуће.

Єдноброй.

θέλω χρυσωθῆ̃ я һу се позлатити
θέλεις " ты ћешъ се позлатити
θέλει " онъ ће се позлатити.

Вишеброй.

θέλομεν χρυσωθῆ̃ мы ћемо се позлатити
θέλετε " вы ћете се "
θέλουν " они ће се "

Време будуће просто.

Едноброй.

Вишеброй.

Ἐὰ χρυσῶθῶ	я ћу се позла-	Ἐὰ χρυσῶθῶμεν	мы ћемо се
	тити		позлатити
Ἐὰ χρυσῶθῆς	и т. д.	Ἐὰ χρυσῶθῆτε	и т. д.
Ἐὰ χρυσῶθῆ		Ἐὰ χρυσῶθῆν	

Наклоненіе повелительно.

Време садашнѣ.

χρυσῶ	позлаћуй се	χρυσῶσθε	позлаћуйте се
ἄς χρυσῶται	нека се по-	ἄς χρυσῶνται	нека се по-
	злаћуе		злаћую.

Време прошавше.

χρυσῶσα	позлати се	χρυσῶθητε	позлатите се
ἄς χρυσῶθῆ	нека се по-	ἄς χρυσῶθῆν	нека се по-
	злати.		злате.

Наклоненіе сослагательно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

νὰ χρυσῶμαι	да се позлаћуемъ
νὰ χρυσῶσαι	да се позлаћуешъ
νὰ χρυσῶται	да се позлаћуе.

Вишеброй.

νὰ χρυσῶμεθα	да се позлаћуемо
νὰ χρυσῶσθε	да се позлаћуετε
νὰ χρυσῶνται	да се позлаћую.

Време прошавше.

Едноброй.

νὶ χρυσῶθῶ	да се позлатимъ
νὰ χρυσῶθῆς	да се позлатишъ
νὰ χρυσῶθῆ	да се позлати.

Виншеброй.

να χρυσωθῶμεν да се позлатимо
να χρυσωθῆτε да се позлатите
να χρυσωθῶσι, εἴ да се позлате.

Наклоненіе условно.

Време садашнѣ.

Едноброй.

ἤθελα χρυσεῖσθαι или *χρυσωθῆ* я бы се позлаћивао или
ἤθελες " " ты бы се " позлатио
ἤθελε " " онъ бы се " "

Виншеброй.

ἤθέλαμεν χρυσεῖσθαι или *χρυσωθῆ* мы бы се позлаћивали
ἤθέλετε " " вы бы " или по-
ἤθελαν " " они бы " златили.

Наклоненіе неопредѣлено.

Време садашнѣ.

χρυσεῖσθαι позлаћивати се.

Време прошавше.

χρυσωθῆ позлатити.

Причастіе.

Време садашнѣ.

ὁ χρυσαίμενος позлаћуюћий се, *ἢ χρυσαμένη* по-
 злаћуюћа се, *τὸ χρυσαίμενον* позлаћуюће се.

Време прошавше.

ὁ χρυσωθεὶς позлатившій се, *ἢ χρυσωθεῖσα* по-
 злативша се, *τὸ χρυσωθέν* позлативше се.

Упражненія.

κινῆσαι, εἶσαι движемъ се | *προξενῶ, εἰς* причинявамъ
σφοδρῶς яко | *ἢ τροχυσία* буря.

χωρίς безъ (вин. пад.)
 τὸ ζῶον животно
 ἤμπορῶ, εἰς могу
 ζῶ, εἰς живимъ
 μετὰ (вин. и род.) по, по-
 сле, са
 τὸ γεῦμα ручакъ
 ἀμέσως одма
 ἐνασχολῆμαι, εἶσαι зани-
 мамъ се
 σπινθαῖος озбилянъ
 ἢ ἐργασία радня
 μέτριος, срећанъ, умерень
 ἢ κίνησις движениε
 ὠφελῶ, εἰς ползуемъ
 μὴ не
 κοιμῶμαι, ἄσαι спавамъ
 μηδὲ нити
 ἀγρύπνῶ, εἰς буданъ самъ,
 бдимъ
 ἀγαπῶ, ἄς любимъ, во-
 лемъ
 ὁ καλλωπισμὸς украшеніе
 χρεωσῶ, εἰς дужанъ самъ
 φορῶ, εἰς носимъ
 λερωμένος упрлянъ
 ἀμελῶ, εἰς пренебрега-
 вамъ

ἢ καθαριότης, ητος чистота
 κρατῶ, εἰς држимъ
 οὔτε нити
 ἢ κακία злоба
 ἀθῶος невинъ
 ἢ ἡδονὴ сласть
 συγχωρῶ, εἰς опраштамъ,
 дозволявамъ
 ἐκπληρῶ, οἰς испуњавамъ
 ἀκριβῶς точно
 τὸ χρέος дужность
 προτιμῶ, ἄς предпочиту-
 емъ
 πάντοτε свагда
 γὰ ἀποθάνης да умрешъ
 τὸ ἀνδράποδον робъ
 καταφρονῶ, εἰς презиремъ
 ἀχάριστος неблагодаранъ
 ἐρωτῶ, ἄς пытамъ
 ὁμιλῶ, εἰς говоримъ
 ὁ, ἢ εὐγενής благороданъ
 λησμονῶ, εἰς заборавамъ
 ἢ εὐεργεσία благодаріе
 ἀκολουθῶ, εἰς слѣдуемъ
 ἢ συμβαλὴ советъ
 ὁ ἀκονιστής оштрачь
 ἀκονῶ, εἰς оштримъ
 ἀμελῶ, εἰς пренебрегавамъ

Ὅταν ὁ αἷρ κινῆται σφοδρῶς, προξενεῖ τριχυμίας.
 — Χωρὶς ἀέρα τὰ ζῶα δὲν ἠμποροῦν γὰ ζήσωσι. — Με-
 τὰ τὸ γεῦμα ἀμέσως μὴ ἐνασχολεῖσαι εἰς σπινθαίαιας ἐρ-
 γασίας. — Ἡ μετρία κίνησις ὠφελεῖ τὸ σῶμα. — Μὴ
 κοιμᾶσαι, μήτε ἀγρύπνει πολὺ. — Οἱ νέοι δὲν πρέπει

νὰ ἀγαπῶσι τὰς καλλωπισμὲς, χρεωσῶν ὅμως νὰ μὴ φο-
 ρῶσι λερωμένα φορέματα. — Ὅσις ἀμελεῖ τῆ σώματος
 τὴν καθαριότητα, ἐκεῖνος δὲν κρατεῖ ἕτε τὴν ψυχὴν κα-
 θαρὰν ἀπὸ κακίας. — Αἱ τιμίαι καὶ ἀθῶαι ἡδοναὶ συγ-
 χωρῶνται εἰς τὰς ὅσοι ἐκπληρῶν ἀκριβῶς τὰ χρέη των. —
 Προτίμα πάντοτε τὸ νὰ ἀποθάνῃς ἐλεύθερος, παρὰ νὰ
 ζῆς ἀνδράποδον. — Καταφρόνει πάντοτε τὰς ἀχαρίστους.
 — Ἄκουε μόνον ὅταν σὲ ἐρωτῶν καὶ ὁμιλεῖ μόνον, ὅταν
 πρέπει. — Ἡ εὐγενὴς ψυχὴ δὲν λησμονεῖ ποτὲ τὰς εὐ-
 εργεσίας. — Ἀκολούθει τὰς συμβελάς τῶν γονέων σου.
 — Ὁ ἀκονιστὴς μὲ ἠκόνει πάντοτε τὸ μαχαίριόν μου.
 — Ὁ Πέτρος ἠμέλησε τὰς φίλας τα. —

λησμονῶ, εἰς заборавамъ
 ἀναχωρῶ, εἰς одлазимъ
 αἱ Ἀθῆναι Атина
 ἢ Βιέννα Бечъ
 ἀπατῶ, ἄς варамъ
 πισεύω веруемъ
 ἀρρώσῶ, εἰς разболѣвамъ
 се
 φείδομαι штедимъ
 πολεμῶ, εἰς воюемъ
 διαρκῶ, εἰς траемъ
 ὅπως како
 γελῶ, ἄς смеемъ се
 ὁ ξένος странаць
 γεννῶ, ἄς раѓамъ
 ἢ Ἀμερικὴ Америка
 δειλιῶ, ἄς боимъ се
 εἰδοποιῶ, εἰς извештавамъ

ὁ γνώριμος познаникъ
 ἐνασχολῆμαι, εἶσαι зани-
 мамъ се
 ἢ σύνθεσις сачинение
 ἐξυπνῶ, εἰς будимъ се
 τὰ μεσάνυκτα поноћи
 εὐχαρισῶ, εἰς благодаримъ
 ζητῶ, εἰς тражимъ
 εἰς μάτην бадава
 ὡς као
 θεωρῶ, εἰς сматрамъ
 τὸ κάλλος, ἢς лепота
 ἢ φύσις природа
 θρηνηῶ, εἰς оплакуемъ
 ἢ ματαιότης, ητος суета
 ἐκτὸς осимъ (род.)
 κατοικῶ, εἰς обитавамъ

Забораваῖο самъ да пишемъ отцу момъ. — Онъ
 е отишао у Атину. — Мы ћемо отићи у Бечъ. —
 Вараю се, ако мисле, да се е Павле разболео. —

Нештедећи живота свогъ, млоге е воююће Грке спасао. — Битка е траяла три сата. — Помажемо се како можемо. — Шта се смеешь, кадъ говоришь. — Ови странци родили су се у Америци. — Братъ се мой страши за своє предузеће. — Известіо самъ неке познанике о путованю момъ. — Занима се са сачиненіемъ грчке граматике. — Пробудили су се у два после поноћи. — Благодаримо на вашој добротѣ. — Бадава злочинци траже покоя. — Живіо е као поштень човекъ. — Сматрамо лепоту природе. — Философи оплакую суету човечію. — Непрезири никога, осимъ неблагодарногъ. — Обитавамо на другомъ бою. —

НЕПРАВИЛНИ ГЛАГОЛИ.

¹ *Ἀγγέλω* являмъ вр. пр. *ἠγγείλα* вр. пр. стр. *ἠγγέλθην*.

¹ *Ἠμαρτάνω* грешимъ вр. пр. *ἠμαρτήσα* и *ἠμαρτον*.

¹ *Ἀναβαίνω* пенѣмъ се; вр. пр. *ἀνέβην* и *ἀνέβηκα*. Н. сосл. *νὰ ἀναβῶ*. — Н. пов. *ἀνέβα*, *ἀναιβήτε*. — Прич. *ὁ ἀναβάς*, *βάντος*; *ἀναβάσα*, *ἀναβάσης*, *ἀναβὰν*, *βάντος* и *ἀνεβασμένος* попеть одъ *ἀναιβάζω*.

¹ *Ἀναβάλλω* одлажемъ; вр. п. *ἀνέβαλα*. — Прич. *ἀναβαλών*. — Вр. пр. стр. *ἀνεβλήθη* и *ἀνεβάλθη* (одъ *βάλλω*).

¹ *Ἀναγινώσκω* и *ἀναγνώθω* читаю; вр. пр. *ἀνέγνωσα* и *ἀνίγνωσα*.

¹ *Ἀνήκω* принадлежимъ; вр. полупр. *ἀνήκα*.

¹ *Ἀποθνήσκω* умираю; вр. прошав. *ἀπέθανα*. — Накл. сослаг. *νὰ ἀποθάνω*. — Причас. *ὁ ἀποθανών*, простіе *ἀποθαρμένος*.

Ἀρέσκω угађамъ, допадамъ се; вр. пр. *ἄρεσα*. — Нак. сосл. *νὰ ἀρέσω*. — Зал. стр. *ἀρέσκομαι*.

Αὐξάνω растимъ, увеличавамъ; вр. пр. *αὕξησα*.

Ἀφίνω оставлямъ; вр. пр. *ἄφησα*, просто *ἄφηκα*. — Нак. пов. *ἄφησε*, и *ἄφες*; *ἀφήσατε*. — Вр. пр. стр. *ἀφέθην*. —

Βαίνω идемъ; вр. пр. *ἔβην*, *ἔβηκα*. — Н. сосл. *νὰ βῶ*, *βῆς*, *βῆ*. Н. пов. *βᾶ*, *ἄς βῆ*, вишеброй *βᾶτε*, *βῆτε*. Н. неопр. *βῆν*. — Прич. *βᾶς*, *βᾶσα*, *βᾶν* и *βεβηκῶς*, *κότος*, *βεβηκνῖα*, *κνίας*, *βεβηκός*, *κότος*. — Вр. пр. стр. *ἐβήθην*, *θῆκα*. — Прич. буд. врем. *ὁ βησόμενος*, *ἡ βησομένη*, *τὸ βησόμενον*. — Овај глаголь редко се налази самъ, него по већој части сложенъ е съ предлогомъ, и онда има са свимъ друго значење н. п. *προβεβηκῶς εἰς ἡλικίαν*, напреданъ у годинама; т. е. постаръ; *τὰ συμβεβηκότα* или *συμβάντα* догађаи или случаи.

Βάλλω мећемъ, стављамъ, каже се и *βάζω* и *βάνω*; вр. пр. *ἔβαλα*. — Вр. пр. стр. *ἐβλήθην* и *ἐβάλθην*.

Βλασάνω ничемъ; вр. пр. *ἐβλάσησα*.

Βλέπω видимъ; вр. пр. *εἶδα*. — Н. сосл. *νὰ ἶδω* и *ιδῶ*. — Н. пов. *ἴδε* и *ιδέ*. — Прич. *ὁ ἰδὼν*, и *ἰδῶσα τὸ ἰδόν*.

Γίνομαι бывамъ; вр. пр. *ἔγεινα*. Н. сосл. *νὰ γείνω*, и *γένω*. — Н. пов. *γεῖνε* и *γένου*, *ἄς γένη*, и т. д. Причас. *γενόμενος* бывшій. *Μὴ γένοιτο* да не да Богъ.

Δέομαι молимъ се; вр. пр. *ἐδεήθην*.

Δέρνω биѣмъ; вр. пр. *ἔδειρα*. — Вр. прош. страд. *ἐδάροθην*.

Δίδω даѣмъ; вр. пр. *ἔδωσα* и *ἔδωκα*. — Н. пов. *δώσε* и *δός*, *ἄς δώση*; *δώσατε* и *δότε* дайте. — Време пр. стр. *ἐδόθην*. — Прич. *ὁ δοθεὶς* и *δομένος*.

Διδάσκω учимъ ; вр. пр. *ἐδίδαξα*. — Вр. прош. стр. *ἐδιδάχθην*.

Διηγείρω побужуемъ ; вр. пр. *διήγειρα*. — Накл. сослаг. *νὰ διηγείρω* и т. д. Вр. пр. стр. *διηγέρθην*. Накл. сосл. *νὰ διεγερθῶ*, и т. д.

Δύναμαι могу ; вр. полупр. *ἐδυνάμην* и *ἠδυνάμην* ; вр. пр. *ἐδυνήθην*, *ἠδυνήθην*. — Накл. сосл. *νὰ δυνηθῶ* и т. д.

Ἐντρέπομαι стидимъ се ; вр. пр. *ἐντρέπην*. — Н. сосл. *νὰ ἐντραπῶ*. — Наклон. повел. *ἐντρέπε*, *ἄς ἐντραπῆ*. — Прич. *ἐντραπεῖς*, *πεῖσα*, *πέν*.

Ἐπιτυχαίνω получавамъ, погаѣамъ ; вр. пр. *ἐπέτυχα*. — Прич. *ἐπιτυχῶν*, *ἔσα*, *όν*.

Ἐρχομαι долазимъ ; прич. *ἐρχόμενος*. — Вр. пр. *ἦλθα*. — Накл. сосл. *νὰ ἔλθω*. — Накл. пов. *ἔλα*, *ἄς ἔλθῃ* ; *ἔλα̅τε*, *ἄς ἔλθεν* ; *μὴ ἔλθετε* недолазите. — Прич. *ἐλθῶν*, *ἔσα*, *όν*.

Εὐρίσκω налазимъ ; вр. пр. *ἤυρα* и *εὐρήκα*. — Н. сосл. *νὰ εὔρω*. — Н. пов. *εὔρε*, *ἄς εὔρη* ; *εὐρήτε* наѣйте. — Прич. *εὔρων*, *ἔσα*, *όν*. — Вр. пр. стр. *εὔρέθην*. — Прич. стр. *εὔρεθεις* нашавший се.

Εὐχομαι желимъ ; полупр. *ἠυχόμεν*, просто *εὔχμεν* ; вр. прош. *εὐχήθην*.

Ζῶ, *ζῆς*, *ζῆ* живимъ, живишь, живи ; вишеброй *ζῶμεν* просто *ζῶμεν*, *ζῆτε*, *ζῶσι*. — Накл. пов. *ζῆσε*, *ζήτω*, *ἄς ζήσῃ* некъ живи ; *ζήτωσαν*, *ἄς ζῶν* некъ живе. — Накл. неопр. *ζῆν* ; прич. *ζῶν*, *ζῶσα*, *ζῶν*. — Вр. полупр. *ἐζῆσα*, вр. пр. *ἐζῆσα*.

Ἦξεύρω, *ξεύρω* знамъ ; вр. прош. *ἦξευρα*.

Θάπτω закопавамъ ; вр. пр. *ἔθαψα*. — Вр. пр. стр. *ἐτάφην*, — Накл. сосл. *νὰ ταφῶ*. Накл. повел. *θάψε*, *ἄς ταφῆ*.

Θέτω μεθεμъ, ставлямъ; вр. пр. ἔθεσα; вр. пр. страд. ἐτέθην. — Н. сосл. γὰ τεθῶ. — Н. пов. θέσθ, ἄς τεθῆ. — Прич. τεθεῖς, и τεθειμένος, θεμένος.

Κάθημαι, κάθομαι седимъ; вр. полупр. ἐκαθήμην, просто ἐκάθεμην; вр. пр. ἐκάθησα. — Н. пов. κάθησε; καθήσατε и καθήστε сидите — καθισμένος посаженъ одъ καθίζω посажуемъ.

Καίω палимъ; вр. пр. ἔκαυσα. — Вр. пр. стр. ἐκάην, просто ἐκάηκα. — Н. сосл. γὰ καῶ. — Нак. пов. καύσθ, ἄς καῆ, и т. д. — Прич. καεῖς, καυθεῖς.

Καλῶ зовемъ; вр. пр. ἐκάλεσα. — Вр. пр. стр. ἐκαλέσθην и ἐκλήθην.

Κάμνω радимъ; вр. пр. ἔκαμα; стр. прич. врем. прош. καμωμένος.

Κερδαίνω, κερδίζω добывамъ; вр. пр. ἐκέρδησα. — Вр. пр. стр. ἐκερδήθην, и ἐκερδέθην.

Κλαίω плачемъ; вр. пр. ἔκλαυσα. — Вр. пр. стр. ἐκλαύθην.

Λαμβάνω примамаъ, добывамъ, узимамаъ; вр. пр. ἔλαβα. — Прич. λαβών. — Вр. пр. стр. ἐλήφθην. — Прич. стр. ληφθεῖς и εἰλημμένος, али ово последнѣ увекъ е саюжено съ предлогомъ.

Λαχαίνω сретамъ; вр. пр. ἔλαχα. — Прич. λαχών. — Вр. пр. стр. ἐλαχήθην.

Λέγω говоримъ; вр. пр. εἶπα. — Н. сосл. γὰ εἶπω и εἶπῶ, πῶ. — Н. пов. εἶπε, пès, пè, ἄς εἶπη; εἶπη, εἶπεῖτε, εἶπέτε кажите. — Накл. неопр. εἶπη, εἶπεῖν. — Прич. εἶπών. — Врем. пр. стр. ἐλέχθην, ἐῤῥέθην. Н. сосл. γὰ λεχθῶ, ῥηθῶ. — Прич. стр. λεγόμενος, λεχθεῖς, ῥηθεῖς и εἰρημένος, νη, νου.

Μαζόνω скуплямъ; вр. пр. ἐμάζωξα. — Вр. пр. стр. ἐμαζώχθην. — Прич. μαζωχθεῖς и μαζωμένος.

Μαθηάω учимъ; вр. пр. *ἔμαθα*. Прич. *μαθών*.
Вр. пр. стр. *ἐμαθητεύθην*. — Прич. *μαθητευθεὶς*, и
μαθημένος.

Μένω остаемъ; вр. пр. *ἔμεινα*.

Παίρω узиамъ; вр. пр. *ἐπῆρα*. — Н. сослаг.
νὰ πάρω. — Причастія нема. — Вр. прош. страд.
ἐπάροθην.

Παριζάω представлямъ; вр. пр. *παρέζησα*.

Πάσχω страдамъ; вр. пр. *ἔπαθα*. — Прич. *πα-
θών*. — Прич. стр. вр. пр. *παθημένος*, *νη*, *νον*.

Πετώ летимъ; вр. пр. *ἐπέταξα*. — Вр. пр. стр.
ἐπετάχθην. Н. пов. *πέταξε*. Н. сосл. стр. *νὰ πεταχ-
θῶ*. — Прич. стр. *πεταχθεὶς*.

Πηγαίνω и *ὑπάγω* идемъ. — Нак. пов. *πήγαινε*,
ὑπαγε. — Прич. *πηγαίνων* и т. д. а у зал. стр. *πη-
γαινώμενος* идућій; вр. пр. *ἐπήγα* и *ὑπήγα*. — Накл.
сосл. *νὰ ὑπάγω*, *πάγω*.

Πίνω пиемъ; вр. пр. *ἔπια* и *ἤπια*. — Накл. сосл.
νὰ πίνω, *πιῶ*. — Накл. пов. *πίε*, *πιέ*, *ἄς πίνη* и т. д.
Прич. *πιών*. — Прич. стр. *πιωθεὶς* и *πιωμένος*.

Πίπτω падамъ; вр. пр. *ἔπεσα*. — Прич. *πεσών*.
— Вр. пр. стр. *πεσμένος*, *η*, *ον*.

Πλέω пливамъ; вр. пр. *ἔπλευσα*.

Πρέπει треба; глаголь безличный; вр. полупр.
ἔπρεπε. *Τὸ πρέπειον* пристойно.

Ρέω течемъ; вр. пр. *ἔρρευσα*. — Нак. сослаг.
νὰ ρεύσω.

Σέβομαι почитуемъ; вр. пр. *ἐσεβάσθην*. — Нак.
сосл. *νὰ σεβασθῶ*. — Накл. пов. *σεβάσθω*, *ἄς σεβασθῆ*.

Σηκώνω дижемъ; вр. пр. *ἐσήκωσα*; вр. пр. стр.
ἐσυχώθην. — Нак. Пов. *σήκων*, *ἄς συκωθῆ*; *σηκωθῆτε*
Прич. *σηκωμένος*, *σηκωθεὶς*.

Σπείρω, σπέρνω сеемъ; вр. пр. ἔσπειρα. — Вр. пр. стр. ἐσπάρθην и ἐσπάρην. — Накл. пов. σπάρσα, ἄς σπαρθῆ. — Прим. σπαρθεῖς и σπαρεῖς, σπαρμένος и ἐσπαρμένος.

Στέχω и στέχομαι стоимъ. — Н. пов. στέκα, ἄς στέκη; στέκετε; вр. пр. ἐστάθην. — Н. сосл. νὰ σταθῶ. — Накл. пов. στάσθ.

Τείνω разтежемъ, тежимъ, врем. пр. ἔτεινα. — Вр. пр. стр. ἐτάθην; по веѣной части употреблява се съ предлогомъ, н. п. προτείνω предлагаемъ; ἐχτείνω изтежемъ. — Накл. сосл. νὰ ταθῶ и таυθῶ. — Прич. таθεῖς и таυθεῖς и τεταμένος.

Τρέπω пременявамъ; вр. пр. ἔτρεψα. — Врем. пр. стр. ἐτράπην. — Н. сосл. νὰ τραπῶ. Прич. стр. траπεῖς и τετραμένος.

Τρώω едемъ; вр. пр. ἔφαγα. — Накл. сосл. νὰ φάγω, φάγης, φᾶς, φάγη; вишеброй νὰ φάγωμεν, φάμεν, νὰ φάγετε — φᾶτε, νὰ φάγουν — φᾶν. — Накл. пов. φάγε, ἄς φάγη. — Прич. φαγών. — Врем. пр. стр. ἐφαγώθην.

Τυχαίνω догаѣамъ се; вр. пр. ἔτυχα. — Накл. сосл. νὰ τύχω. — Прич. τυχών.

ὑπόσχομαι обеѣавамъ; вр. пр. ὑπέσχεθην и ὑποσχέθην. — Накл. сосл. νὰ ὑποσχεθῶ.

Φαίνομαι показуемъ се; вр. пр. ἐφάνην. — Накл. сосл. νὰ φανῶ. — Накл. пов. φανῶ, ἄς φανῆ. — Прич. φанεῖς.

Φέγγω светлимъ; вр. пр. ἔφεξα.

Φεύγω бежимъ, одлазимъ; накл. пов. φεῦγε, φεῦγα, φύγε. Вр. пр. ἔφυγα. — Н. сосл. νὰ φύγω. — Прич. φυγών.

Φθείρω кваримъ; вр. пр. ἔφθειρα. — Врем. пр. стр. ἐφθάρην, ἐφθάρθην. — Накл. сосл. νὰ φθαρῶ,

φθαρθῶ. — Нак. пов. φθάσθω, ἄς φθαρή φθαρθῆ. —
 Прич. φθαρεῖς, φθαρθεῖς и φθαρμένος, ἐφθαρμένος.

Χαίρω и χαίρομαι радуемъ се; вр. пр. стр. ἐχάρην. — Н. сосл. νὰ χαρῶ. Н. пов. стр. χαρῶ, ἄς χαρή. — Прич. стр. χαράμενος, η, ου.

Χορταίνω ситимъ се; вр. пр. ἐχόρτασα; вр. пр. стр. ἐχορτασθην.

Χύνω сипамъ; вр. пр. ἔχυσα. — Вр. пр. страд. ἐχύθην. — Прич. χυθεῖς и χυμένος.

Ψήνω печемъ; вр. пр. ἔψησα. — Вр. пр. страдателно ἐψήθην.

Упражнения.

ὁ σκοπὸς	намера, цѣль	τὸ βουνὸν	брдо	
ἡ βαρκούλα	баркица	ἡ πίσις	вера	
ἡ ξανθῆλα	плавушка	ἐπιθυμῶ,	εἰς	желимъ
τὸ παιγνίδιον	игра	ὁ Νικόλαος	Никола	
ὁ ἀξιωματικὸς	официръ	τὸ σχολεῖον	школа	
τὸ μεσημέριον	подне	ὁ Πέτκος	Петко.	

"Ἐβαλες τὰ πράγματά σε εἰς τάξιν. — Αὐτὸ δὲν μοὶ ἤρεσε. — Εἶναι χρεῖα νὰ εἰδῆτε. — Ἐπρεπε ἐσὺ νὰ τὸ κάμης. — Ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν τε. — Δὲν ἔκλαυσα τὴν βαρκῆλα, μόν' ἔκλαυσα τὴν ξανθῆλα. — Ἀφήσατε τὰ παιγνίδια καὶ λάβετε τὰ βιβλία. — Αὐριον θέλω νὰ πιῶ. — Πολλοὶ πάσχον, περισσότεροὶ ἔπαθαν. — Δύω ἀξιωματικοὶ ἔπεσαν. — Ἐπῆρα τὸ πρᾶγμα μὲ καὶ ἐπῆγα εἰς τὸν κύριον. — Τί τρώγεις τώρα καὶ τί ἔφαγες τὸ μεσημέριον? — Δὲν ἤξεύρομεν τί νὰ φᾶμεν. — Τί λέγετε? — Δὲν εἶπαμεν τίποτε. — Λέγε, παιδί' μου, εἰπέ μοι τίποτε. Τῷ ἔδωσα ὅλα μου τὰ χρήματα. — Ἀνέβα εἰς τὸ βουνόν. — Ἀπέθαναν ὅλοι, θὰ ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς. — Ἀπέθανε ὑπὲρ πίσεως. — Ὁ Θεὸς νὰ τὴς δώσῃ ὑγείαν. — Δὲν τὸν εἶδα, ἐπιθυμῶσα ὅμως νὰ τὸν ἰδῶ. — Ὁ

Νικόλαος ἐδάρθη σήμερον εἰς τὸ σχολεῖον. — Ἦλθαμεν εἰς τὸν οἶκον τῆ Πέτκѣ καὶ δὲν ἠύραμεν κανένα. —

συνάξομαι	скуплямъ се	παρὰ	него, одъ, кодъ (р. винит.)
τὸ ἀμπέλι (ον)	виноградъ	σοφὸς	мударъ
ἡ χάλαζα	туча, градъ	ὁ Δημήτριος	Димитріе
τὸ χωρίον	село	ὑπὲρ	преко, за (род.)
ἕως	до (вин. род.)	ἡ σωτηρία	спасеніе
ἡ τετάρτη	среда	δυσυχῆς	несрећанъ
διὰ	за, чрезъ (вин. род.)	πῆ	гди
ἡ πτώσις	паденіе	τὰ χόρτα	трава
τὸ κάσρον	градъ	ὁ νεκρὸς	мртавь, мртваць
εἰσέρχομαι	улазимъ	τὸ κοιμητήριον	гробль
ἐντὸς	у, унутра (род.)	ὁ μακαρίτης	покойный
πλὴν	али, него	ὁ εὐεργέτης	благодѣтель
διδάσχομαι	учимъ се		

Одите скупите се, одите радуите се. — Оплакивали су га многи. — Ђо самъ, што самъ нашао. — Остао самъ у пољу. — Виногради страдаю одъ туче. — Непріятельи су спалили многа села. — Надамъ се, да ћешъ до среде примити моє писмо, коимъ ћу ти јавити паденіе града. — Ушли су непріятельи у варошь, али су страдали, чему се нису надали. — Учио насъ є еданъ мударъ учитель. — Дошавши у Београдъ нашао самъ Димитрія. — Молио самъ се за спасеніе несрећны христіяна. — Седите, шта стоите. — Гди си скупио толико траве? — Мртваць є саранѣнъ у обштемъ гроблю. — Почитовао самъ покойногъ благодѣтеля могъ. — Дигни се, да седнемъ я. — Непріятельи су се обратили у бѣгство. — Обећао самъ, да му дамъ граматикѣ мою. —

VII.

НАРЪЧІЄ.

1. Нарѣчіє зове се нескланяема часть говора, коя служи за ближе опредѣленѣ суштествителногъ имена и глагола, н. п. *ὁ μαθητὴς μαρτυρεῖ καλὰ*, ученикъ добро учи; *ὁ Ἰωάννης ἦλθεν ἐδῶ*, Іованъ в дошао овде.

2. Нарѣчія, коя постаю одъ прилагателны имена, свршую се на *α, ως, ον, ι*, н. п. *ὕψηλὰ* високо, *ταχέως* брзо, *ποταμηδόν* потокомъ, *γαλλησὶ* Француски.

3. Нарѣчія се деле на времена *χρονικά*, местна, *τοπικά*, качествена *τροπικά*, количествена *ποσωτικά*, и неопредѣлена *ἀόριστα*.

Α. Нарѣчія времена.

<i>ἀκόμη</i> іоштѣ	<i>πότε</i> кадѣ
<i>αὔριον</i> сутра	<i>ποτέ</i> никадѣ
<i>ἔκτοτε</i> одѣ оно доба	<i>πρὶν</i> пре
<i>εἰς τὸ ἔξῃς</i> у будуће	<i>πρὸ ὀλίγον</i> мало пре
<i>ἔτι</i> іоштѣ	<i>πρὸ πολλοῦ</i> давно
<i>εὐθὺς</i> одма	<i>προχθές</i> прејуче
<i>ἐφέτος</i> ове године	<i>πρωτῆτερα</i> пређе
<i>ἔχθες</i> јуче	<i>σήμερον</i> данасѣ
<i>κάθε ἐβδομάδα</i> сваке недељѣ	<i>σπανίως</i> редко
<i>καθ' ἡμέραν</i> свакиј данѣ	<i>συχνὰ, πολλάκις</i> често
<i>καμμίαν φοράν</i> никадѣ	<i>τότε</i> онда, тада
<i>κάποτε</i> кадкадѣ	<i>τώρα</i> садѣ
<i>κατὰ τὸ παρὸν</i> засадѣ	<i>ὑστερα</i> после
<i>μεθαύριον</i> прекосутра	<i>μετ' ὀλίγον</i> мало часѣ
<i>πέρυσι</i> лане	<i>μόλις</i> едва
<i>πλέον, ἤδη</i> већѣ	<i>ὀυλήγωρα</i> брзо
	<i>ἄδέποτε</i> никада

πάλαι у старо доба
πάντοτε свагда.

παλαιότερον одъ стары вре-
мена

Б. Местна.

ἀλλαχῆ, ἀλλῆ на друго ме-
сто

ἐπάνω, ἄνω горе

ἀπ' ἔξω съ поля

ἀπὸ μέσα изнутри

ἀποτάτω найдалѣ

αὐτῆ тамо, овде, ту

ἐγγύς близу

ἐδῶ овде

ἐκεῖ тамо

ἐμπροσθεν, ἐμπροσθὰ на-

предъ

ἐνδον, ἐντὸς унутра

ἔξω наполе

ἔσω унутра

ἐνταῦθα овде

κάπῃ негде

κάτω доле

κοντὰ близу

μακρὰν, μακρὰ далеко

μέσα унутра

μεταξὺ межу

ἄχωριστὰ разделѣно

ὀπίσθεν острагъ

ὀπίσω натрагъ

πάλιν опеть

πανταχῆ свуда

πέραν съ оне стране

πλησίον близу

πῆ гди, куда

σημὰ близу.

В. Качественна.

ἀλλέως другчѣ

ἔτσι, ἕτως тако

καθὼς као

κακὰ, κακῶς рѣаво

καλὰ, καλῶς добро

ματαίως бадава

ὡσὰν, ὡς као

τοιουτοτρόπως таквымъ на-
чиномъ.

Г. Количественна.

ἀρκετὰ доста

ὀλίγον мало

ὅσον колико

περισσότερον, μᾶλλον више

πλέον веѣъ, више

πολλὰ много

πολὺ врло, здраво, много

τόσον толико

Д. Неопредѣлена.

ἀληθινὰ истина
 βέβαια дабогме
 δὲν не
 δηλαδὴ то εἶςτῃ
 ἦγυν сирѣчь
 ἴσως вальда
 καθόλῃ никако
 καὶ τὰ λοιπὰ и проча
 κατὰ τύχην случайно
 παραδείγματος χάριν, λόγῃ
 χάριν на примеръ
 μάλισα εἶςτῃ, дабогме

μόλις едва, текъ што
 μὴν, и μὴ не
 μήπως да не
 μόνον само
 ναὶ εἶςτῃ
 ὁμοίως такође
 ὄχι не, ниε
 παρὰ πολὺ одвише
 σχεδὸν скоро, готово
 τάχα баяги
 ὡς πρὸς у смотренію, што
 се тиче.

Упражненія.

κατοικῶ, εἰς обитавамъ
 πέραν съ оне стране
 χάνω губимъ
 πᾶθενά, негди, нигди
 χύνω ліемъ, сипамъ
 ποταμηδὸν рекомъ
 τὸ αἷμα крвь
 ὕτως тако
 φιληκᾶ пріательски
 δυνατὰ яко

κατὰ τύχην случайно сре-
 һомъ
 παρὼν присутствуюћъ
 συνήθως обично
 περισσότερον више
 ὀλιγώτερον мањъ
 εὐχαρισημένος задоволянъ
 μόλις едва
 δηλαδὴ то εἶςτῃ
 δὲν не.

Πᾶ κατοικεῖ ὁ φίλος σε; — Πέραν τῆ ποταμῆ. —
 Τὸ βιβλίον με τὸ ἔχασα πᾶθενά. — Δὲν ἠμπορῶ νὰ
 τὸν εὕρω πᾶθενά. — Καλὰ τὸ εἶπες. — Χύστε πο-
 ταμηδὸν τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν. — Οὕτως ἔχει τὸ πράγ-
 μα. — Φιληκᾶ σᾶς τὸ λέγω. — Μὴν ὀμιλεῖτε τόσον
 δυνατὰ. — Κατὰ τύχην δὲν ἦτον κανεῖς παρῶν. —
 Τὸ βλέπω συνήθως. — Ὅσον περισσότερον εἶναι πλέ-
 σιος ὁ ἄνθρωπος, τόσον ὀλιγώτερα εἶναι εὐχαρισημένος.

— Ελαβες τὸ γράμμα μὲ, μάλιστα ἔλαβα. — Σήμερον τὸ θέλω ἢ ὄχι αὐριον. — Δὲν τὸ θέλω καθ' ὅλου. — Τί μ' ἐρωτᾷς, τάχα δὲν τὸ ἤξεύρεις. — Μόλις φαίνεται. — Δὲν τὸ πισεύω. — Αὐτὸς δηλαδὴ ὁ ἀδελφός μου. —

τὸ καλοκαίρι(ον) пролеће	εἰς τὸ ἔξῃς у будуће
γλήγωρα брзо	καταφρονῶ, εἷς презиремъ
τὸ σπαθί(ον) сабля	σπανίως редко
ἀπὸ βραδὺ съ вечера	ἐπισκέπτομαι посѣштавамъ
μωρολογῶ будалимъ	τὸ μανδύλι(ον) марама
ἢ αὐγὴ зора	χιονίζει пада снегъ
φωνάζω вичемъ	τὸ θέατρον позориште
δισάζω двоумимъ	φθάνω στιжемъ, доспе-
ἢ Κωνσταντινάπολις, εως Ца-	вамъ
риградъ	παντῆ свуда
πρωτῆτερα пређе	ἢ ταραχὴ ларма, шумъ.

Садъ ε пролеће. — Брже пашите саблѣ. — Сѣ вечера будале, а у зору вичу. — Данасѣ самъ видіо млоге люде. — Јоштѣ двоумимъ. — Лане самъ быо у Цариграду. — Пријатељ мой неће више доћи. — Давно ми е казао. — Сутра ћу вамъ казати. — Пређе самъ васѣ почитовао, а садѣ васѣ презиремъ. — Редко га видимъ. — Посѣштавамъ га свакиј данѣ. — Мало пре изгубіо самъ мараму мою. — Врло е ладно. — Прекјуче е падао снегъ. — Нисамъ быо никадѣ у театру, али ты идешѣ свагда тамо. — Быо е унутра у соби. — Докѣ доспемъ тамо, гди доспева свака стварѣ. — Кудѣ иде лађа? — Одите овде, на другомѣ е месту смртѣ. — Наћи ћешѣ га свудѣ, гди е ларма. —

VIII.

ПРЕДЛОГЪ.

1. Предлогъ е нескланяема часть говора, коя узаймно одношенъ предмета опредѣлява. Свакій предлогъ зактева свой родительный, дателный или винителный падежь.

2. Родителнымъ падежомъ управляю слѣдующи предлози :

<i>ἀνάμεσα(ον), ἀναμεταξύ</i> из-межу	<i>μαζή</i> заедно
<i>ἀντί</i> место	<i>μέχρι</i> до
<i>διά μέσσω</i> посредствомъ	<i>ὀπίσω</i> острагъ, иза
<i>ἐκ</i> (ἐξ предъ речима, кое се са самогласнымъ починю) изъ	<i>πάρεξ, πλὴν</i> осимъ
<i>ἐπάνω</i> горе, надъ	<i>πρὸ</i> пре, предъ
<i>ἔμπροσθεν</i> предъ	<i>ὑποκάτω</i> подъ
	<i>ὑπεράνω</i> надъ
	<i>χάριν</i> збогъ
	<i>ἐνεκα</i> збогъ.

3. Винителнымъ управляю :

<i>ἀνά</i> по	<i>ἔμπροσ</i> предъ, напредъ
<i>ἀπό</i> одъ изъ, по	<i>μὲ</i> са
<i>εἰς</i> у	

4. Родителнымъ и винителнымъ управляю :

<i>διὰ</i> чрезъ, за	<i>μετά</i> са, по, после
<i>δίχα, δίχως</i> безъ	<i>πρὸς</i> къ
<i>ἕως</i> до	<i>χωρὶς</i> безъ
<i>κατὰ</i> по, противъ	<i>ὑπὲρ</i> преко, надъ, за

5. Дателнымъ управляю.

<i>ἐν</i> у	<i>σὺν</i> са.

6. Родителнимъ, дателнимъ и винителнимъ у-
правляю :

ἀμφὶ	око, около	περὶ	око, о
ἐπὶ	надъ, за време	ὑπὸ	подъ, одъ.
παρὰ	поредъ, осимъ		

Упражнения.

ἡ Ρώμη	Римъ	ὁ Παρνασσὸς	Парнасъ
τὸ κλειδί (ον)	ключъ	πλανῶμαι,	ἄσαι блудимъ
ὁ ἅγιος Πέτρος	светый Пе- тарь	ἀσπάζομαι	поздравляю, любимъ
ὁ γέλως,	отос смей	τὸ σέβας	почитаніе
ἡ χώρα	земля, предѣль	ὁ κύκνος	лабудъ
σιωπῶ,	ἄς ѣутимъ	παίζω	играю
περιφέρομαι	одаю	τὸ κρύσταλλον	кристално
ὁ κρότος	шумъ, лупа	ἡ ἀθανασία	безсмертіе
διαβαίνω	пролазимъ	φέγω	светлимъ
χήρος	удовъ	ἡ γέννησις	роженіе
ὁ δῆμος	народъ	ὁ Χριστός	Христосъ
ἡ δύναμις	сила, снага.	πρωτέρα	преже
ἐπικαλεῖμαι,	εἶσαι пози- вамъ	τὸ σκαμνίον	столица, ска- мія
ἀρπάζω	грабимъ	γευματίζω	ручавамъ
ὑψῆμαι	узвишавамъ се		

Ρώμη, με τὴν μάχαιράν σε καὶ με τὰ κλειδιά τῆ
ἀγία Πέτρος τώρα βασιλέων καὶ λαῶν ὁ γέλως εἶσαι —
Εἰς τὰς χώρας σε ἡ δόξα ἐσιώπησε πρὸ χρόνων. — Πε-
ριφέρεται με κρότον. — Διαβαίνει πόλεις χήρας ἀπὸ
δήμους. — Κατὰ τῆ ξένης ξένην δύναμιν ἐπικαλεῖσαι. —
Ἀπὸ τὰς χείρας τε τὸ ἤρπασε. — Ὑπεράνω τε ὑψῆται
ὁ Παρνασσὸς, καὶ ἐπάνω τῆτε πλανᾶται ὁ Ἕλλην. — Σε
ἀσπάζομαι με σέβας. — Ὁ κύκνος παίζει εἰς τὰ κρύ-
σταλα νερά. — Χωρὶς πατρίδα καὶ χωρὶς δόξαν. — Τὸ

ἄστρον τῆς ἀθανασίας φέγγει ἐπ' ὀλίγων. — Ἄν τις ἀποθάνῃ, διὰ τὴν πατρίδα. — Ἐνας ἦλθεν ἀντὶ τῆ ἀλλοτρίου. — Δέκα χρόνος πρὸ τῆς τῆ Χριστοῦ γεννήσεως. — Πέντε χρόνος πρωτότερα ἀπὸ τὴν τῆ Χριστοῦ γέννησιν. — Ἀνάμεσα τῶν σκαμνίων. — Θέλεις νὰ γευματίσης, μετ' ἐμῶν. —

ἡ φωνὴ γλῶσση
τὸ στόμα уста
ὁ ἄγγελος ἀγγελος
τὸ δάσος шума
ὁ βάτος бара, ритъ
σπάω пуцамъ

ἡ χάρτα πρεгршъ, држакъ
τὰ Παρίσια Паризъ
πλησιάζω приближавамъ се
ὁ κάμπος полъ, станъ
κврάζομαι моримъ се

Дошао е гласъ еданъ изъ уста анђела. — Дошао е съ двеста войника. — Айдемо у Грчку. — Поитали су у шуму и нашли су се у бари. — Пукла му е сабля кодъ држка. — Дошли су изъ Париза. — Были су три дана безъ воде и безъ леба исподъ брда. — Послао е писма пріятельима своимъ. — Приближили су се стану непријательскомъ. — Стаяо е предъ нѣмъ. — Уморіо самъ се, учини то ты место мене. — Седіо е близу мене на столицы. — Учини ово за любовь мою. — Учинићу за любовь отца твогъ. — Стаяо е иза мене. —

IX.

С А Ю З Ъ.

1. Саюзъ е такође нескланяема часть говора, која се употребљава при свезиваню речій и ставова.

2. Саюзи деле се на седамъ класса: 1. саюзни *συνπλεκτικοί*, 2. делећи *διαζευκτικοί*, 3. условни *υποθετικοί*, 4. узрочни *αιτιολογικοί*, 5. заключителни *συλλογιστικοί*, 6. сравнителни *συγκριτικοί*, 7. противословни *εναντιωματικοί*. —

Сросто мендо се, одоздо мендо се ау среди те

А. С а ю з н и.

καὶ и | ὁμοίως такође

Б. Д е л е њ и.

ἢτε, ἢτοι, ἢ или | ὅμως него
ἀλλὰ него, али | ἢτε, μήτε нити
παρὰ него

В. У с л о в н и.

ἐὰν, ἂν ако | ἂν τύχη ако буде
ἀνίσως ако, случайно

Г. У з р о ч н и.

ὅπως како, да бы | νὰ да
εἰς τὸ νὰ, διὰ νὰ да бы | ὅτι да
ἀφ' ἧ кадь | πῶς како
διὰτί зашто | μὲ τὸ νὰ, ἐπειδὴ будући
διότι ербо | ὡσε тако, да.

Д. З а к л ю ч и т е л н и.

λοιπὸν дакле | τὸ ἐπίλοιπον остало
διὰ τῆτο зато | ὡς τόσον, ἐντοσάτω међу-
ἐντεῦθεν одавде | тимъ

Е. С р а в н и т е л н и.

καθὼς као | ὄχι μόνον не само
ἔτως, ἔτσι тако | ἀλλὰ καὶ него и.

Ж. П р о т и в о с л о в н и.

ὅμως али | ἀγκαλα премда
μ' ὅλον τοῦτο при свемъ | ἐὰν καὶ ако и
ТОМЪ

Осимъ овы саюза има јоштъ неки, кои се у вишемъ књижевномъ езикѹ употребљаваю, н. п. μὲν δὲ истина, али; ἵνα да; ἄρα, ἔν, τοίνυν, τοιγαρῆν да-

Ктешдосъ шендосъ. Лебануъ Борна Кара

(Handwritten notes on the right margin, including the name 'Borna Kara')

кле; εἴ кадь, ако; εἰμὴ само, развѣ; κα̃περ, κα̃ν
како, и ако.

Упражнение.

κρυώνω	зебемъ	ἀνευχάριστος незадоволянъ ἢ πείνα гладъ.
κυτάζω	гледамъ	
ἡ ζωγραφία	живописанъ	

Ὁ ἀδελφός μου καὶ ἡ ἀδελφή σου. — Ἦτε ἐγὼ, ἦτε
ὁ φίλος σου. — Ἄφ' ἧ δὲν θέλεις, ἐγὼ θέλω τὸ κάμει.
— Εἶπε εἰς τὸν πατέρα σου, νὰ μὲ γράψῃ αὐριον. —
Εἶναι ἀρρώστος, ἐπειδὴ ἐκρούωσε. — Ἐτρέξε εἰς τὸ νὰ
κυτάξῃ τὴν ζωγραφίαν. — Ἀγκαλα καὶ εἶναι πλῆσιος,
μ' ὅλον τῆτο εἶναι ἀνευχάριστος. — Εἶναι πλῆσιος, ὅμως
ὁ ἀδελφός σου ἀποθνήσκει τῆς πείνας. —

ὁ γαμβρός	зеть	τὸ ψεῦμα ложъ ἀναχωρῶ, εἰς одлазимъ ἀγαπῶ любимъ, волемъ.
θυμώνω	лютимъ се	
ὑπακῶ	послушанъ самъ	
παιδεύομαι	казнимъ се	

Дошли смо я и мой братъ, али мой зеть нѣ
дошао. — То нисмо казали, нити я, нити мой братъ.
— Нити една, нити друга. — Ако то учинишь, бы-
ћу задоволянъ, ако не, лютићу се. — Говоримъ,
да знамъ. — Будући нећешъ да слушашъ родите-
лѣ твоѣ, зато треба да те казне. — Ако е то ре-
као, лаже (говори лажи). — Ты си то рекао, дакле
ниси мой пріятель, зато одлазимъ. — Кажемъ ти,
ербо те любимъ. —

X.

МЕЋУМЕТАКЪ.

Меѣуметакъ назива се нескланяема часть го-
вора, коя наша чувствованя изражава, н. п. εἶθε,
ἄμποτε да богда; εὖγε, ὑπέρευγε право; ἀλλοίμονον,
φεῦ тежко мени; οὐαὶ яо; ἄπαγε одлази.

Ч А С Т Ъ Д Р У Г А .

О Словосачиненію.

Словосачиненіе назива се у граматики редъ, у комъ поставлямо речи по некимъ извѣстнымъ правилама, да бы изявили ясно наше мысли, говорещи или пишући.

Ставъ ἡ πρότασις.

1. Ставъ се назива изявленѣ наше мысли о лицу или ствари каквой. И найкраїій говоръ о каквомъ предмету, мора показати, да, или существує, или дѣйствує на другій предметъ, или страда одъ другогъ, или се налази у некомъ станю. Изявленѣ ово назива се ставъ, єрбо се поставля одъ говорника и писца, да бы се оваї могао изяснити другима, шта мысли. И почемъ означавамо лица са местоименіяма, ствари са сущтествителнимъ, а сущтествованѣ, разна дѣйства, страданя и станя са глаголима, то слѣдує, да сваїй ставъ мора имати по некакво местоименіє, или име или глаголь, као што се види изъ слѣдуюћи примера.

2. *Εἶναι θεός*, єсть Богъ. *Ὁ θεός ἐποίησε τὸν κόσμον*, Богъ є створио свѣтъ. *Οἱ κακοὶ κολάζονται ὑπὸ τοῦ θεοῦ*, зли бываю казнѣни одъ Бога. *Οἱ δίκαιοι ἀνταμείβονται* праведници награђую се. *Ἦ μέθη εἶναι τρέλλα*, пїянство є лудость.

3. Именителный падежь у ставовима, кои означава лице или стварь, о комъ рассуђавамо, на-

зива се подлогъ (*ὑποκείμενον*); а глаголь или другій именителный, ако се налази, съ коимъ показуемо, шта судимо о подлогу, назива се прилогъ (*κατηγοροῦμενον*), т. е. рассуѣаванѣ о подлогу; тако у горньимъ ставовима, *Богъ* е подлогъ; исто тако *зми, праведни, пїянство; есть* е глаголь, кои показуе существованѣ, *створїо, бываю казниѣни, награђую се, лудостъ, светъ*, свако у свомъ ставу есу прилози. У глаголима, гди се неналази существующій глаголь *εἶμαι* есамъ, онде се подразумева, као: *есть створившій, место створїо е, есу награђуюћи се*, место награђую се, и т. д.

4. Што се годъ друго по нужди дода подлогу или прилогу, то се зове допуненѣ (*συμπλήρωμα*), ерѣ то допуњава ставове.

5. Ако су у едномъ истомъ ставу два подлога или два прилога различита, онда се ставъ зове сложенъ (*σύνθετος*), н. п. *Ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Παῦλος εἶναι ἐπιμελεῖς καὶ χρησοῦθεις*, Ђорђе и Павле есу прилѣжни и благонаравни. Сложенѣ бива или у самомъ подлогу или у самомъ прилогу, или у оба за едно, као што е горе наведено.

І. ЧЛЕНЪ.

1. Членъ се управля по имену существителномъ у роду, брою и падежу.

2. Кадъ се говори о неопредѣленной количини какве ствари, онда се изоставля членъ н. п. *δός μοι ἄσπρα*, дай ми новаца; *ἔχω φίλον* имамъ прїятеля. Далъ изоставля се членъ, кадъ име существително стои као опредѣлявающій прилогъ существителногъ или прилагателногъ имена, н. п. *ὁ πατήρ μου εἶναι ἰατρός*, мой е отаць лекаръ; *αὐτὸς ἔχει μικρὰν μύτην*, овай има малый носъ.

3. Кодъ собствены имена држава, варошій, и людій стои свагда члень, н. п. *ὁ Ὀθων* Отонъ. Само онда, кадъ се ова имена за прилогъ узимаю, изоставля се члень, н. п. *ὁ τωρινὸς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζεται Ὀθων*, садашній краль грчкій зове се Отонъ.

4. Кадъ више речій едно до друго у еднакомъ роду, брою и падежу стое, онда се може члень предъ свакимъ именовъ ставити, или само предъ првимъ, н. п. *Ἐχασα τὸν πατέρα, τὸν ἀδελφὸν, τὸν συμμαθητὴν, τὸν φίλον καὶ τὸν εὐεργέτην*, изгубио самъ отца, брата, саученика, пріятеля и благодѣтеля, или *ἔχασα τὸν πατέρα, ἀδελφὸν, συμμαθητὴν, φίλον καὶ εὐεργέτην*. Но ако су имена разногъ рода, броя и падежа, онда се за свако узима члень, н. п. *Ἐνθυμήσα τὰς καλὰς συμβαλὰς τῆ πατρὸς, τῆς μητρὸς καὶ τῆ διδασκάλου σου*, опомени се добры совета твоего отца, твое матере и твоего учителя.

5. Члень се може одъ свогъ суштествителногъ раздели, кадъ се друге речи између нѣга и суштествителногъ ставе, н. п. *ὁ διὰ τὴν σοφίαν τῆ ἔνδοξος Σωκράτης*, то естъ *ὁ ἔνδοξος διὰ τὴν σοφίαν τῆ Σωκράτης*, Сократъ, чрезъ свою мудрость славанъ; *διέλυσε τὰς κατ' αὐτῆ συκοφαντίας*, опровргнуо е опаданя противъ себе. Кадъ име суштествително, кое одъ другогъ зависи, у родит. падежу стои, онда се може оно пре или после ставити. н. п. *ἡ εὐσπλαγχνία τῆ θεῆ*, или *ἡ τῆ θεῆ εὐσπλαγχνία*, или *τῆ θεῆ ἡ εὐσπλαγχνία*.

6. Прилагателна *ὅλοι, πάντες* имаю членове после себе, кадъ се на опредѣлене предмете односе; но кадъ се уобште говори, онда се изоставля члень, н. п. *ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, τὰς ὁποίας βλέπομεν σήμερον*, сви люди, кое данасъ видимо; *ὅλοι ἄνθρωποι κάμνεν αὐτό*, сви люди чине то.

7. И после *αὐτός, ἕτος* и *ἐκεῖνος* стое членови, н. п. *αὐτός ὁ ἄνθρωπος, αὐτὴ ἡ γυναῖκα, ἐκεῖνο τὸ παιδίον* или *ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἡ γυναῖκα αὐτὴ, τὸ παιδίον ἐκεῖνο*, овай човекъ, ова жена, ово дете.

8. Кадъ стои членъ предъ суштествителнимъ и прилагателнимъ, често се повторава, особито у песама, збогъ веће силе уображеня, н. п. *ἡ μαύρη νύξ* тавна ноћъ, каже се и *ἡ νύξ ἡ μαύρη*.

9. Кадъ стое собствена имена людий или варошии у писама или надписима књига, онда се изоставля членъ.

II. ИМЕ СУШТЕСТВИТЕЛНО И ПРИЛАГАТЕЛНО.

1. Као годъ што се саглашава членъ са суштествителнимъ у роду, брою и падежу, тако исто мора у сагласію бити и прилагателно са суштествителнимъ.

2. Кадъ едно име суштествително стои као ближе означенъ другогъ, онда мора съ њимъ у еднакомъ брою и падежу стајати, н. п. *ὁ βασιλεὺς Ὀθων, υἱὸς τῆ βασιλέως Λυδοβίχης*, краљ Отонъ, синъ краля Лудвика.

3. Прилагателно стои обично предъ суштествителнимъ, но налази се и после суштествителногъ; овде решава благогласіе; али по правилу најболъ е, да стои прилагателно после члена и предъ суштествителнимъ, н. п. *ὁ καλὸς ἄνθρωπος*, добаръ човекъ; *ὁ ἐπιμελής μαθητής* прилѣжанъ ученикъ; али се може рећи и *ὁ ἄνθρωπος καλὸς* и т. д.

4. Кадъ прилагателно име прими јоштъ едно особито значенъ, онда се оно поставља предъ суштествителнимъ, и значенъ предъ прилагателнимъ,

н. п. *ὁ διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν τῆ μισητὸς τύραννος*, чрезъ немилосрдіе свое мрскій тиранъ.

5. Кадъ се едно прилагателно на два существителна односи, онда мора прилагателно у вишеброю стаяти, н. п. *ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς ἦσαν ἀνδρείοι* отаць и синь были еу храбри.

6. У грчкомъ езику употреблява се род. падежь као и у србскомъ, кадъ се о каквой количини неопредѣлено говори, н. п. *σορὸς ἄμμος* гомила песка; *γεμάτος νερῶ*, пунъ воде.

7. Како прилагателно име, тако и овога сравнителный степень стои обично предъ существителнымъ, и промена у овомъ чини се само онда, кадъ се именуе предметъ, съ коимъ е подлогъ сравнѣнъ, н. п. *ἡ ὠραιότερα κόρη* лепша девойка; но ако се односи на сравниваюћий се предметъ, онда стои *ὠραιότερα* после *κόρη*, или него заменяе се са *παρὰ* или *ἀπὸ* одъ, прво иште именителный, а друго винителный падежь, н. п. *ἡ κόρη εἶναι ὠραιότερα παρὰ ὁ νέος*, или *ἡ κόρη εἶναι ὠραιότερα ἀπὸ τὸν νέον*, девойка е лепша одъ младића, или девойка е лепша него младићъ. Али кадъ се пише већимъ штиломъ, онда се узима падежь родительный, н. п. *ἡ κόρη εἶναι ὠραιότερα τῷ νέῳ*.

8. Кадъ после сравненія глаголь слѣдуе, кои се на оба сравниваюћа се предмета односи, онда се ставля *παρὰ*, н. п. *ὁ Πέτρος μαθηάει καλλήτερα τὸ μάθημά τῆ, παρὰ ὁ ἀδελφός σῆ*, Петаръ учи боль свой урокъ, него твой братъ.

9. Родительный и винителный падежь существителногъ имена употреблява се у грчкомъ езику место дателногъ. Кадъ се винителный падежь узима за дателный, меће се обично предлогъ *εἰς*,

но много пута стои и безъ предлога н. п. *Εἶπα τῷ Πέτρῳ*, казао самъ Петру; *ἔδωσα τὸν Παῦλον* дао самъ Павлу.

10. Суштествително стои више пута у винит. падежу, и кадъ невлада съ нѣмъ глаголь или предлогъ, н. п. *τρεῖς ἡμέρας διαρκεῖ ὁ πόλεμος*, три дана трае рать; *ἦλθα εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ γεῦμα* чуо самъ у еданъ сать после подне; *μίαν φοράν* едан. путь, *τρεῖς φορές* трипутъ. Често стои винительный падежь место нарѣчія, н. п. *τὴν νύκτα* ноћу; *τὸν χρόνον* годишнѣ; *τὴν ἡμέραν* дневно.

11. Кадъ више суштествителны разногъ рода едно исто прилагателно имаю, онда ово бѣва обично мушкогъ рода, н. п. *οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ εἶναι πλῆστοι*.

12. Суштествително име стои напредъ у простымъ ставовима, кадъ е подлогъ; а суштествително као прилогъ слѣдуе после дѣйствителногъ глагола; при заключенію стои суштествително, кое се како на подлогъ, тако и на прилогъ односи, н. п. *ὁ πατήρ* (подлогъ) *ἔδωκε* (глаголь) *τὸ βιβλίον* (прилогъ *εἰς τὸν υἱόν* (суштествително односеће се и на подлогъ и на прилогъ), отаць е дао кнѣигу сыну. Ово правило има много изятія, како кадъ смисао и сила става захтева. Уобште новогрчкѣй езикъ нема у словосачиненію постоянны правила, особито за разговоръ.

13. Ако се стави прилогъ предъ глаголомъ, онда и глаголь има предъ собомъ членъ, н. п. *τὸ βιβλίον τὸ ἔδωκεν ὁ πατήρ εἰς τὸν υἱόν*.

14. У вопросительнымъ ставовима стои глаголь обично напредъ, н. п. *ἔδωκεν ὁ πατήρ τὸ βιβλίον εἰς τὸν υἱόν*; ели дао отаць кнѣигу сыну?

III. ИМЕ БРОИТЕЛНО.

1. Иляде (*χιλιάδες*) и друга суштествителна броителна требало бы са родителнимъ падежомъ брояногъ предмета да се слажу, но обично управ- ля се овай предметъ по падежу одъ *χιλιάδες*, н. п. *εἶδα τρεῖς χιλιάδας ἀνθρώπους*, а редко се каже *εἶδα τρεῖς χιλιάδας ἀνθρώπων*, видіо самъ три иляде лю- дий. Ако после *χιλιάδας* има іоштъ броителны, он- да име суштествително као зависеће одъ други броева, неможе никако стаяти у родителномъ, него у едномъ истомъ падежу са осталымъ броевима, н. п. *εἶδα τρεῖς χιλιάδας, πεντακοσίους σαράντα ἀνθρώπους*, видіо самъ три иляде, петъ стотина, четрдесетъ лю- дий.

2. Како часови дана, датумъ, возрастъ, тако и године изражаваю се основнимъ броителнимъ, н. п. 1854. каже се *χίλια ὀκτακόσια πενήντα τέσσαρα*, а у години 1854. *εἰς τὴς χιλίους, ὀκτακοσίους πενήντα τέσ- σарας*.

3. Редна броителна поставляю се после и- мена владоца, као и кодъ Срба, н. п. *Νικόλαος ὁ πρῶτος*, Николай првый; *Ναπολέον ὁ τρίτος*, Напо- леонъ трећий.

4. Кадъ се део каквогъ дѣла, или таково што, означити жели, онда се такође поставля редно броително после суштествителногъ, н. п. *τόμος τρί- τος* трећа часть.

IV. МЕСТОИМЕНІЕ.

I. Лично местоименіе узима често и едно при- лагателно или броително покрай себе, кое онда мора имати членъ, н. п. *ὦ ἐμένα τὸν εὐτυχισμένον!* о како самъ я срећанъ; *ἡμεῖς οἱ δύο τὸ εἶδαμεν*, насъ двое видели смо то.

2. Кадъ местоименіе као подлогъ ставомъ вла-
да, онда се глаголь по нѣму управля, н. п. *ἐγὼ ὄντ' ἔλαβα τὴν μάχαιραν*, я, кои самъ узео ножъ.

3. У говору послужую се Грци спроѣу свои
искрены и познаты са местоименіемъ другога лица
ѣдноброя, *ἐσὺ* ты, спроѣу страны и старіи съ дру-
гимъ лицемъ вишеброя *ἑσεῖς* вы.

4. Осимъ овы местоименія има іоштъ више
израженія, съ коима се предусретаю лица у гово-
ру. Обичный начинъ чести, кои се страномъ одае,
састои се у *τῆ λόγῃ σου*, или іоштъ учтивіе *τῆ λόγῃ
σου*. *Ἡ ἀνθεντία σου* (σου), ваше господство. *Ἡ εὐ-
γενεία σου* ваше благородіе. *Ἡ λογιότης σου* ваша
ученость. *Ἡ τιμιότης σου* ваша честность. *Ἡ ἑξο-
χώτης σου* ваша особитость (говори се само лекару).

5. Кадъ стои местоименіе присвоително са
суштествителнимъ, кое покрай себе има прилага-
телно за болъ обясненъ, онда се може поставити
местоименіе или измеѣу прилагателнога и суште-
ствителнога, или само после суштествителнога, н.
п. *ἡ καλή μου συμβαλή* или *ἡ καλή συμβαλή μου* мой до-
баръ советъ.

6. Показателна местоименія *ἐτός*, *αὐτός*, *ἐκεῖνος*
као што се изъ упражненія у првой части види,
имаю свагда членъ за собомъ, кадъ су са суште-
ствителнимъ скопчана.

7. У грчкомъ ѣзыку мораю се управляти по-
казателна местоименія свагда по суштествителнима;
нити се може као у србскомъ ѣзыку, за свакій слу-
чай употребити средній родъ покрай глагола *ε-*
самъ, н. п. србски се каже: „Ово є мой отаць, то
є моя мати, оно су моя браћа, то су мое сестре;“
а у грчкомъ изражава се овако: *αὐτός εἶναι ὁ πα-*

τήρ μν, αὐτή εἶναι ἡ μητέρα μν, ἐκεῖνοι εἶναι οἱ ἀδελφοί μν, αὐταὶ εἶναι αἱ ἀδελφαί μν.

8. Нескланяемо местоименіе *ὅπῃ* што, коє се поставля место относительного именительного *ὅ* (*ἡ, τὸ*) *ὁποῖος* (-α, -ου) и винительного *τὸν* (*τήν, τὸ*) *ὁποῖου* (-αν, -ου), не може обстати, ако винительным падежомъ предлогъ управля, н. п. *ὁ πραγματευτής, εἰς τὸν ὁποῖου ἔδωσα τὰ ἄσπρα*, торговаць, коме самъ дао новце. Овде се не може казати: *ὁ πραγματευτής, εἰς ὅπῃ* и т. д.

9. *Ὅλος* има свагда после себе членъ, кадъ е са существительнымъ скопчано, н. п. *ὅλος ὁ κόσμος*, савъ светъ. Кадъ *ὅλος* „све“ значи, и узима значай существительного имена, онда мора стаяти у среднѣмъ роду вишеброя, а не у єдноброю, као што зактева србскій єзыкъ, н. п. я све то знамъ, *ὅλα τὰ ἡξεύρω*. *Ὅλος* употреблява се и онде, гди оће србски да се каже цео и читавъ н. н. *ἔδάλενα ὅλην τὴν ἡμέραν*, радіо самъ цео данъ, или радіо самъ читавъ данъ.

10. Одрителна местоименія *κανεῖς* или *κανένας*, *κανμία*, *κανέν* или *κανένα* и нескланяемо нарѣчно местоименіе *τίποτε*, зактеваю као у србскомъ єзику іоштъ єдно одрицанѣ, кадъ су у ставу съ глаголомъ скопчана, н. п. *κανένας ἄνθρωπος δὲν τὸν ἀγαπᾷ* никакавъ човекъ не воли га; *δὲν τὸν ἔδωσα τίποτε* нисамъ му дао ништа. *Κανεῖς* нема вишеброя и зато место вишеброя узима се нарѣчіе одрицаня, н. п. немамъ никаквы пріятеля, *δὲν ἔχω φίλους*.

V. ГЛАГОЛЪ.

1. Кадъ се глаголь односи на више имена существительны, стоєћи у єдноброю, онда узима вишеброю и оно лице, коє смисао става зактева н. п.

ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός μου εἶμεθα πλῆσιοι я и братъ мой есмо богати. — Кады стои глаголь предъ првимъ суштествителнимъ, онда се исто као и прилогъ по нѣму управляю, н. п. *ἐγὼ εἶμαι πλῆσιος καὶ ὁ ἀδελφός μου*, я самъ богатъ и мой братъ.

2. Глаголи, кои быће изражаваю, управляю као у србскомъ езикѹ именителнимъ падежомъ, н. п. *αὐτὸς εἶναι εὐτυχῆς* или *αὐτὸς γίνεται εὐτυχῆς* онъ е срећанъ или онъ быва срећанъ. Исто тако и страдателни, н. п. *τὰ βιβλία ἀγοράζονται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα*, кнѣнге се купую у кнѣнгопродавници; *φαίνονται δύο ἀτιόπλοια*, виде се два пароброда.

3. Родителный падежь зактеваю истина неки глаголи, али таковый родителный има подпуный смисао дателногъ падежа, н. п. *δοῦς μου ψωμί* дай ми леба; *σὺ ἐπερίγραψα τὴν ὑπόθεσιν* описао самъ ти стварь; *λέγω τῷ κριτῷ τὴν ἀλήθειαν*, кажемъ суди истину.

4. Дателный падежь захтеваю глаголи даваня писаня, говореня и т. д. но почему садашнѣи Грци немаю правогъ дателногъ, то се служе свагда съ винителнимъ, предъ коимъ межу предлогъ *εἰς* али много пута, узимаю винителный место дателногъ, безъ реченогъ предлога, н. п. *τὸν ἐχάρισα τρία βιβλία*, поклоню самъ му три кнѣнге; *τὰς εἶπα, νὰ μὴν ἔλθῃν*, казао самъ имъ, да недоћу; *τὴν ἀδελφὴν μου, τὴν ἔγραψα μίαν ἐπιστολήν*, писао самъ моюй сестри едно писмо; стои ли пакъ глаголь предъ суштествителнимъ, онда се найвише употреблява предлогъ *εἰς* са винителнимъ, н. п. *ἔγραψα εἰς τὰς συμμαθητάς μου*, писао самъ моимъ саученицыма.

5. Дѣйствителни глаголи зактеваю винителный падежь, па ма были оконченія дѣйствителногъ или страдателногъ, ерь као што е у првой части каза-

но, има доста глагола у грчкомъ езикѣ, кои задр-
жаваю гласъ или оконченіе страдателно, а смисао
дѣйствиоућий, н. п. μιμῆμαι τὸν πατέρα μου, подража-
вамъ отцу моему; καταχρῶμαι τὴν ὑγείαν, злоупотре-
блявамъ здравлѣ; ἐπισκέπτομαι τὸς φίλους посѣща-
вамъ пріятелѣ и т. д.

6. Време садашнѣ употреблява се по кои путѣ
место будућегъ; н. п. αὐριον ἔρχομαι ἀφεύκτως сутра
ћу за цело доћи, место θέλω ἔλθει.

7. Време полупрошло накл. изъвит. изражава
често смисао накл. условногъ, н. п. νὰ ἦμην πλέσιος,
сѣ ἔδιδα περισσότερα, да самъ богатъ, дао бы ти ви-
ше, место ἤθελα сѣ δώσει; ἂν ἐδιψῆσα, ἔπινα, да самъ
жеданъ, піо бы, место ἤθελα πιεῖ.

8. Време прошавше употреблява се за учи-
нѣна и већъ прошла дѣйства, н. п. ἔγραψα πέντε
σελίδας, написао самъ петъ страна; ὠφελήθην πολὺ
ἀπὸ τὰ βιβλία τῆ συγγραφῆως τῆς, много самъ се пол-
зовао изъ книга тога писателя.

9. Време давнопрош. изражава дѣйство или
страданѣ кое е давно прошло, н. п. εἶχα ἀκῆσει ὅτι
ὁ Παῦλος ἀνταμείφθη διὰ τὴν ἐπιμέλειάν τῆς, чуо самъ
быо, да е Павле награђенъ за свое прилѣжаніе.

10. Време будуће служи за изъвлѣнѣ дѣйствія
или страданя, коя ће се текъ догодити. Дѣйство
овогъ времена може бити трајуће и свршено као
у србскомъ езикѣ, н. п. θέλω ἔρχεσθαι долазићу;
θέλω ἔλθει доћи ћу.

11. Наклоненіе условно употреблява се као у
србскомъ езикѣ, гди се изъвлюе желя или условіе
какво, н. п. ἤθελα φάγει εὖ бы; ὁ Πέτρος ἤθελέ μου
γράψει, εἰ ἂν εἶχε καιρὸν, Петаръ бы ми писао, да е
имао времена.

12. Време садашнѣ накл. сосл. показуе траюће, а време прош. свршено дѣйство, н. п. *Εἶπε τὸν Ἀλέξανδρον νὰ πασρεύῃ τὸ δωμάτιόν τε, кажи Александру да чисти нѣгову собу; μὲ εἶπε νὰ πασρεύσω τὰ φορέματα*, казао ми е да очистимъ альине.

13. Исто тако време садаш. накл. повел. показуе траюће, а време прошло, свршено дѣйство, н. п. *Μάθανε πάντοτε*, учи свагда; *μάθε μίαν φοράν*, научи еданпутъ.

14. Кадъ стои одрицателна частица *μη* или *μήν* предъ глаголомъ, онда се неупотреблява време сад. повел. накл. него време прош. н. п. неможе се казати *μη γράφε* него *μη γράψε* непиши. Ако се ова частица са сослагателнимъ сложи, онда заступа место повел накл. н. п. *μη γράφης* непиши; *μη λέγης* неговори, место *μη γράψε*, *μήν εἶπέ*.

15. По кой путъ има накл. пов. и прво лице вишеброя, н. п. *φεύγωμεν ἀπ' ἐδῶ, ἢ μη σεχώμεθα περισσότερον* бежимо одатле и нестоймо више; *παῖδες Ἑλλήνων ἄγωμεν*, децо Елинска айдемо.

16. Често се догађа, да два повелителна едено до друго стое, н. п. *πέσε σήκω με τὰς ἀνθρώπους, μαθαίνεις τὴν γλῶσσαν τες*, т. е. кадъ си непрестано у дотицаю съ людма, научићешъ езикъ нѣовъ; а одъ речи до речи значи: легаи и дижи се съ людма, научићешъ езикъ нѣовъ; *τὸ πράγμα δὲν εἶναι παιῖξε γέλασε*, съ тимъ нѣ се шалити, а одъ речи до речи: стваръ нѣ играй смей се.

17. Глаголь у неопредѣленомъ наклоненію заступа место суштествителногъ, као причастіе што заступа место прилагателногъ имена. Осимъ што се налази у временима сложенымъ, употреблява се и на оваи начинъ: *τὸ καλῶς γράφειν δὲν εἶναι εὐκόλον*, добро писати нѣ лако; *τὸ τιμίως ζῆν* честно

живлѣнѣ; τὸ ἔρχεσθαι долазенѣ; τὸ κοιμᾶσθαι спава-
нѣ; κατὰ τὸ λέγειν те по казиваню нѣговомѣ.

18. У грчкомѣ ѣзичу употреблява се по найви-
ше наклоненіе сослагателно, да бы се изразіо смисао
накл. неопредѣленогѣ, н. п. место да се каже, ἐπι-
θυμῶ ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα, я желимѣ видити Грчку, го-
вори се ἐπιθυμῶ νὰ ἰδῶ τὴν Ἑλλάδα желимѣ да ви-
димѣ Грчку; δὲν συνηθίζει νὰ βιάζεται необичествуе
да ита, место δὲν συνηθίζει βιάζεσθαι необичествуе
итати.

19. Причастіе врем. сад. показуе дѣйствующе
лице или стварь у врем. сад. н. п. ὁ γράφων писа-
юћій; а времена прощ. дѣйство лица или ствари у
прошломѣ времену ὁ γράψας писавшіи.

20. Неки грчки списатели употребляваю е-
линско причастіе будућегѣ времена, н. п. κριθησόμε-
νος ἔχαίρετο, судити се имаюћій радоваше се; κἀνεῖς
ἀπὸ τῆς ἐξετασθησομένης δὲν πρέπει νὰ λείψη нико
одѣ испытивати се имаюћии нетреба да фали.

21. Често се догађа, да нека израженія изо-
ставляю глаголь есамѣ, н. п. τὰ τῶν φίλων κοινὰ,
што е пріятельско то е общте; ὅπως τῆ φρονίμῃ τὸ
μάτι, ἔχει τῆ τρελῆ τὸ χέρι гди е паметнога око, ту
е будаластогѣ рука.

VI. НАРѢЧІЕ.

1. О нарѣчію говорено е довольно у првой
части ове граматике. Овде се ипакѣ додаю неке
приметбе.

2. Ὡσάν или сάν као зактева свагда винител-
ный падежъ после себе, н. п. ὀγλήγωρος сάν τὸν ἄ-
νεμον брзъ као ветарь; τὸν ἀγαπῶ ὡσάν φίλον лю-
бимѣ га као пріятеля.

3. Место μάλιςα или ναῑ есть, да, често се по-
вторава глаголь одобраваюћии, н. п. ἔχετε ψωμί; и-

мате леба? ἔχω имамъ; θέλετε νὰ τὸν εἰπῆτε; οἴητε да му кажете? θέλομεν οἴημο, место естъ.

4. Нарѣчіе отрицательно δὲν стои свагда саюжено съ глаголомъ, н. п. δὲν θέλω нећу; δὲν ἐπιθυμῶ τὴν τύχην τв нежелимъ судьбу нѣгову. Ὅχι стои независимо одъ глагола, н. п. δὲν εἶδες τὸν Βασιλείον; ниси ли видіо Василія? Ὅχι нисамъ; δὲν ἦσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν; ниси ли было у цркви? Ὅχι нисамъ.

VII. ПРЕДЛОГЪ.

1. Све што е важніе о овой части говора, то е казано у првой части ове кнѣиге, гди се и упражненія налазе.

VIII. С А Ю ЗЪ.

1. И о саюзу говорено е у првой части ове граматике довольно; овде се додаю само іоштъ неке приметбе: ὅτι и νὰ значе обоє да, само се не може постоянно правило опредѣлити, гди се едно и гди друго употребљава, н. п. φοβῆραι νὰ μὴν ἀρρώσῃση боимъ се да се неразболе; λέγειν ὅτι τὸν ἐγέλασε кажу да га е преварио; но при свемъ томъ опетъ се може одъ прилике казати, да се νὰ онде поставля, гди се каква желя, воля или намера изражава, н. п. προσπαθεῖ νὰ τὸν βλάβῃши труди се да му шкоди, и т. д. а ὅτι онде, гди се просто о нечемъ приповеда, безъ израза какве желѣ или намере, н. п. βλέπω ὅτι δὲν ἔχει δίκαιον видимъ да нема право; σοχάζεται ὅτι ἐλησμόνησα мисли да самъ заборавіо.

2. Ἀλλὰ значи него, ὁμως али, н. п. ἐγὼ δὲν εἶμαι πλέσιος, ἀλλὰ ὁ ἀδελφός μου, я нисамъ богатъ, него мой братъ; αὐτὸς τὸν γνωρίζει, ἐγὼ ὁμως δὲν τὸν γνωρίζω, овай га познає, али я га непознаємъ.

Утешъ, махъ

Утешу

Ковача съ

макомъ, семике,
потомъ по счелу,
свѣтъ а супомъ,

Утешу

Утешу
Утешу
Утешу

Утешу
Утешу
Утешу

Утешу

Безни Зоко

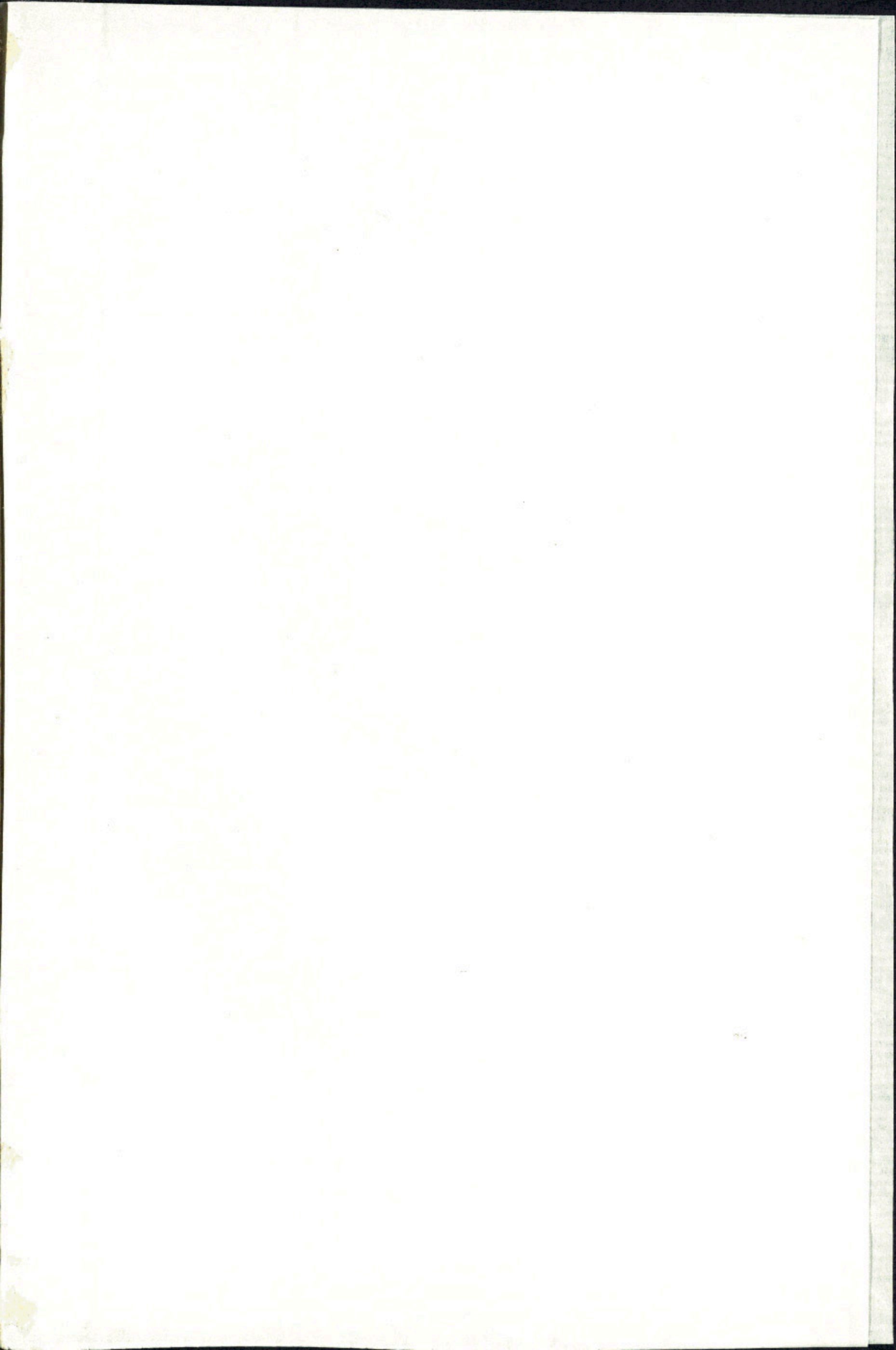
наге леба? Ехо или
да му кажеме? Задат

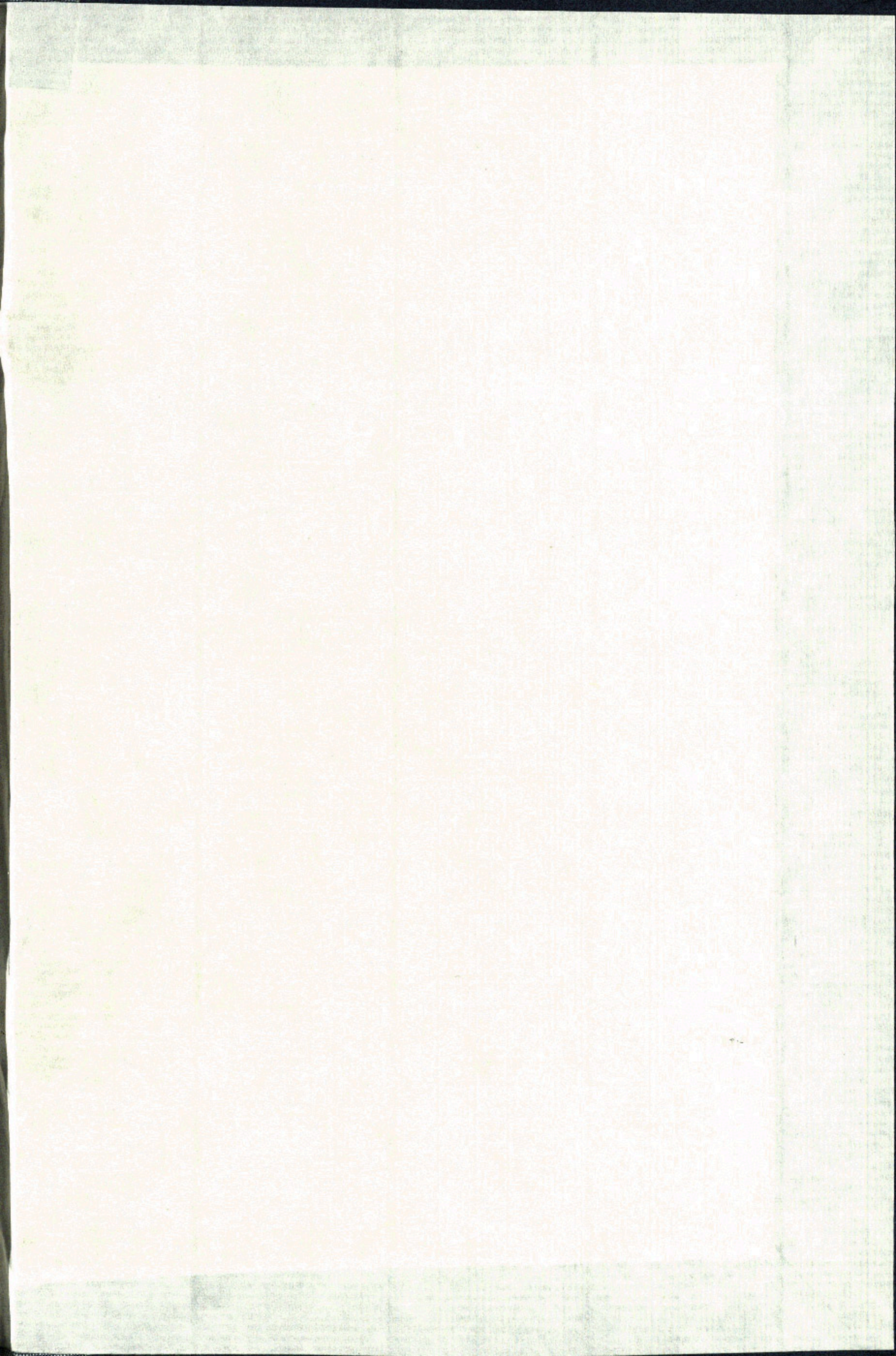
4. Наръч
мено съ тв
но

а окупу глазу
от твоего ружако
можеме платити 3.40
или паври колкото океан
од твоята на стана изход
илсту, твоя Тера Липи

Лутз Мондобоанов за
"Товедар"

- 1. Частъ — — — — — твоя
- 2. Частъ — — — — — твоя
- 3. Частъ — — — — — твоя
- 4. Частъ — — — — — ~~твоя~~
твоя
- 5. Частъ — — — — — твоя

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р19СрII 20.1